

Ocena stanu sanitarnego miasta Bytomia za rok 2009

Bytom 2010

SPIS TREŚCI

1.	EPIDEMIOLOGIA	4
2.	HIGIENA ŻYWIENIA, ŻYWNOSCI I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU	12
3.	HIGIENA KOMUNALNA	18
4.	HIGIENA PRACY	27
5.	HIGIENA DZIECI I MŁODZIEŻY	31
6.	ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY	34
7.	OŚWIATA ZDROWOTNA	43

Pragnę przedstawić Państwu ocenę stanu sanitarnego i sytuację epidemiologiczną miasta Bytomia zgodnie z zapisem art. 12a ust. 3 ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (jedn. tekst: Dz. U. z 2006 r. Nr 122, poz. 851 z późn. zm.).

Głównym celem naszej działalności jest realizacja zadań z zakresu zdrowia publicznego, a w tym ochrona zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobieganie powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych poprzez sprawowanie zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego a także poprzez prowadzenie działalności oświatowo zdrowotnej.

Zdrowie człowieka uzależnione jest od kombinacji czynników, z których można wyróżnić między innymi: styl życia, środowisko fizyczne (naturalne i stworzone przez człowieka) oraz społeczne życia, nauki i pracy, a także działania służby zdrowia. Działania te realizowane są w oparciu o zapisy ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz założenia Narodowego Programu Zdrowia na lata 2007-2015.

Sprawując bieżący i zapobiegawczy nadzór sanitarny, prowadząc szeroko rozumianą działalność oświatowo-zdrowotną oraz przedsięwzięcia z zakresu promocji zdrowego stylu życia staramy się zaspakajać oczekiwania mieszkańców.

Na ocenę stanu sanitarnego w zakresie warunków życia, pracy, nauczania i wychowania oraz wypoczynku składają się wyniki prowadzonych przez nas kontroli w większości poparte dowodami w postaci przeprowadzonych badań laboratoryjnych przez nasze akredytowane laboratorium.

W oparciu o analizę uzyskanych danych można stwierdzić sukcesywną poprawę warunków higieniczno-sanitarnych oraz korzystną sytuację epidemiologiczną w zakresie chorób zakaźnych i zakażeń.

Liczę, że ocena spotka się z Państwa zainteresowaniem, gdyż odzwierciedla różnorodność tematyki zagadnień z życia codziennego mieszkańców miasta Bytomia, objętej działaniami profilaktycznymi realizowanymi przez Państwową Inspekcję Sanitarną. Mam nadzieję, że niniejsze opracowanie umożliwi Państwu dokonanie oceny naszej dotychczasowej pracy i będzie inspiracją do podjęcia kolejnych działań, które pozwolą na dalszą poprawę zdrowia publicznego mieszkańców.

1. Epidemiologia

Sekcja Epidemiologii prowadzi bieżący nadzór w zakresie:

- warunków higieniczno-sanitarnych w szpitalach, prywatnych gabinetach,
- skuteczności procesów sterylizacji, przeprowadzanych w obiektach służby zdrowia,
- wykonawstwa szczepień ochronnych,
- działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej w zakresie chorób zakaźnych.

W 2009 roku na terenie Bytomia Sekcja Epidemiologii sprawowała nadzór nad **268** placówkami:

- **5** szpitali (stanowiących 10 obiektów),
- **39** punktów szczepień,
- **3** filie zakładów opieki zdrowotnej,
- **1** Ośrodek Pobytowy dla Cudzoziemców
- **3** zakłady DDD,
- **1** sklep chemiczny, prowadzący sprzedaż środków dezynfekcyjnych oraz deratyzacyjnych,
- **211** prywatnych gabinetów lekarskich.

Łącznie z wywiadami epidemiologicznymi przeprowadzono **1106** kontroli.

W roku 2009 wydano **13** decyzji administracyjnych, w tym **12** decyzji zarządzających terminowych, **1** decyzję unieruchamiającą.

Decyzje terminowe zostały wydane na obiekty służby zdrowia w związku ze stwierdzonymi w czasie kontroli uchybieniami sanitarno-technicznymi, w tym **11** decyzji wydano na szpitale i **1** decyzję na prywatny gabinet lekarski.

Wydano **1** decyzję unieruchamiającą urządzenie sterylizujące zainstalowane w szpitalu w związku z kwestionowanymi wynikami badań skuteczności procesu sterylizacji.

Po rozpatrzeniu wniosków strony PPIS w Bytomiu wydał **25** decyzji zmieniających termin wykonania zarządzeń ujętych w decyzjach z lat poprzednich.

Mandatów karnych nie nałożono.

Stan sanitarny i techniczny szpitali

W 2009 r. w 5 szpitalach na terenie miasta Bytomia przeprowadzono łącznie **67** kontroli. Przeprowadzone kontrole wykazały w **3** szpitalach uchybienia sanitarno-higieniczne (nieprawidłowe postępowanie z brudną oraz czystą bielizną, nieprawidłowe postępowanie z narzędziami i sprzętem wielorazowego użytku, nieprawidłowe postępowanie ze sprzętem do sprzątania, braki wyposażenia punktów wodnych w dozowniki na mydło w płynie, preparat antyseptyczny do rąk, zasobniki na ręczniki jednorazowego użytku, meble zniszczone, z tapicerką materiałową, uniemożliwiający ich mycie i dezynfekcję, nieprawidłowe postępowanie z odpadami medycznymi) i techniczne (brudne ściany oraz zacieki i zagrzybienia w niektórych pomieszczeniach, zniszczone wykładziny podłogowe z ubytkami, brak armatury przy umywalce, brak umywalki w łazience dla pacjentów).

W **4** szpitalach stwierdzono nieprawidłowości w zakresie braku zgodnej z obowiązującymi przepisami ilości pielęgniarek epidemiologicznych i braku odpowiednich kwalifikacji członków zespołu kontroli zakażeń szpitalnych.

Wydano łącznie **12** decyzji administracyjnych, w tym **7** decyzji w związku z nieprawidłowościami w zakresie stanu sanitarno - higienicznego i technicznego obiektów, **4** decyzje w związku z nieprawidłowościami dotyczącymi składu i kwalifikacji członków zespołów kontroli zakażeń szpitalnych, a także **1** decyzję unieruchamiającą urządzenie sterylizujące w związku z kwestionowanym wynikiem badania.

Szpitaly posiadają opracowane i zaopiniowane programy dostosowawcze. Stopniowe realizowanie tych programów pozwala zauważyć, że stan sanitarny szpitali z roku na rok ulega sukcesywnej poprawie. Dyrektorzy szpitali w ramach posiadanych środków finansowych wykonują obowiązki nałożone w wydanych decyzjach administracyjnych.

Stan sanitarny i techniczny prywatnych gabinetów lekarskich

Skontrolowano **31** prywatnych gabinetów lekarskich, przeprowadzając łącznie **42** kontrole.

W związku ze stwierdzonymi uchybieniami w zakresie przechowywania odpadów medycznych zakaźnych wydano **1** decyzję administracyjną, która została wykonana.

Zalecenia doraźne wydano w **3** gabinetach w związku z uchybieniami w zakresie dezynfekcji, sterylizacji, postępowania z odpadami medycznymi, braku badań do celów sanitarno-epidemiologicznych. Zalecenia zostały wykonane.

Stan sanitarny pozostałych skontrolowanych gabinetów lekarskich nie budził zastrzeżeń.

Interwencje

W 2009r. zarejestrowano na terenie Bytomia **13** interwencji.

Interwencje dotyczyły:

- Zakażenia gronkowcem złocistym po przeprowadzonym zabiegu operacyjnym. Przeprowadzono kontrolę sanitarną w przedmiotowym szpitalu, nieprawidłowości nie stwierdzono.
- Zakażenia gronkowcem złocistym po leczeniu operacyjnym przeprowadzonym w 3 szpitalach na terenie Bytomia w latach 2001, 2003, 2007. Na wniosek PPIS w Bytomiu szpitale przesłały pisemne informacje dot. przebiegu hospitalizacji pacjenta i wykonanych badań mikrobiologicznych.
- Zakażenia rany pooperacyjnej po przeprowadzonym cięciu cesarskim. Przeprowadzono kontrolę sanitarną w przedmiotowym szpitalu. Nieprawidłowości nie stwierdzono.
- Zachorowań na świerzb u pensjonariuszy domu seniora. Przeprowadzono kontrolę sanitarną wspólnie z Sekcją HK. Kontrola nie potwierdziła zachorowań na świerzb. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami dotyczące stanu technicznego obiektu została wydana decyzja administracyjna przez Sekcję Higieny Komunalnej i Środowiska.
- Stanu sanitarnego oddziału szpitalnego. Przeprowadzono kontrolę sanitarną. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami sanitarnymi i technicznymi wydano zalecenia doraźne oraz decyzję administracyjną.
- Pozostałe interwencje dotyczyły obecności insektów, szczurów i gołębi w budynkach mieszkalnych. W związku z interwencjami zlecono administratorom budynków przeprowadzenie zabiegów dezynsekcji i deratyzacji oraz zabezpieczenie budynków przed dostępem gryzoni i ptaków. Zalecenia zostały wykonane.

System telefonicznego powiadamiania alarmowego

W ramach systemu telefonicznego powiadamiania alarmowego w sytuacjach szczególnego zagrożenia prowadzone są całodobowe dyżury pod telefonem przez pracowników Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Bytomiu.

W 2009 roku na terenie Bytomia uczestniczono w **1** akcji, która dotyczyła rozlania amoniaku na terenie zakładu opieki zdrowotnej.

Miejsce zdarzenia zostało zabezpieczone, pozostałość substancji przekazana do utylizacji. Budynek po przewietrzeniu i wykonanych pomiarach, został dopuszczony do użytkowania. Osoby, które miały kontakt z amoniakiem zostały skonsultowane przez lekarza w izbie przyjęć.

Numer telefonu alarmowego udostępniony został placówkom służby zdrowia celem umożliwienia bezpośredniego kontaktu i powiadomienia o podejrzeniach zachorowań, wymagających podjęcia niezwłocznych działań przeciwepidemicznych, w szczególności inwazyjnej choroby meningokokowej oraz grypy A/H1N1 w dni robocze poza godzinami pracy i w dni wolne od pracy.

Zachorowalność na choroby zakaźne

Z analizy zachorowań na choroby zakaźne wynika, że w porównaniu z rokiem 2008 wzrosła liczba zachorowań na wirusowe zapalenia wątroby. W analizowanym okresie zarejestrowano **13** przypadków wzv, tj. o **5** przypadków więcej niż w 2008r. W ogólnej liczbie wirusowego zapalenia wątroby zarejestrowano **3** przypadki wzv typu A, **3** zachorowania na wzv typu B ostre, **1** zachorowanie na wzv typu B przewlekłe i **6** zachorowań na wzv typu C.

W grupie chorób szerzących się drogą pokarmową zaobserwowano tendencję spadkową liczby zatruc wywołanych pałeczką Salmonella o **12** przypadków, bakteryjnych zakażeń jelitowych o **5** zachorowań, bakteryjnych zatruc pokarmowych o **27** przypadków. Wzrost natomiast nastąpił w grupie wirusowych zakażeń jelitowych o **57** przypadków.

W 2009r. na terenie Bytomia wystąpiło **10** ognisk masowych zatruc pokarmowych i zakażeń jelitowych, o 2 więcej niż w roku ubiegłym :

- w 4 przypadkach w oddziałach szpitalnych, narażonych było łącznie 76 osób, zachorowało 20 osób, a 1 osoba uległa zakażeniu bezobjawowemu. Przyczyną zachorowań były zakażenia wywołane przez rotawirus.
- w ośrodku dla cudzoziemców – zachorowania na wirusowe zapalenie wątroby wystąpiły w jednej rodzinie u dwojga rodzeństwa.
- w 5 przypadkach ogniska zachorowań wystąpiły w mieszkaniach prywatnych, w 1 przypadku czynnikiem etiologicznym zachorowań była Salmonella, w 1 przypadku zakażenia wirusowe wywołane przez rotawirus, w 1 przypadku zakażenie wirusowe nieokreślone, natomiast w pozostałych 2 przypadkach – zakażenie bakteryjne nieokreślone.

W każdym przypadku przeprowadzono dochodzenie epidemiologiczne, wszystkie osoby zostały objęte nadzorem epidemiologicznym.

W grupie chorób wieku dziecięcego zanotowano wzrost zachorowań na:

- ospę wietrzną o **840** przypadków;
- krztusiec o **5** przypadków;

Natomiast zaobserwowano spadek liczby zachorowań na:

- świnkę o **8** przypadków;
- szkarlatynę o **70** przypadków;
- różyczkę o **121** przypadków;
- odrę o **23** przypadki.

W 2009r. zarejestrowano **1** przypadek zachorowania na odrę.

Jest to znaczący spadek zachorowań w porównaniu z rokiem ubiegłym, w którym wystąpiły 24 przypadki zachorowań, w szczególności wśród społeczności romskiej.

Tendencję spadkową zaobserwowano w zachorowaniach na gruźlicę. W 2009r. na terenie Bytomia zarejestrowano **76** przypadków gruźlicy, tj. o **13** mniej niż w 2008r.

W każdym przypadku zgłoszenia podejrzenia lub zachorowania na gruźlicę przeprowadzono dochodzenie epidemiologiczne. Osoby z kontaktu z chorym objęto nadzorem, pouczono o przestrzeganiu zasad higieny osobistej i otoczenia.

Kontynuowana jest współpraca ze specjalistycznymi placówkami właściwymi w zakresie leczenia gruźlicy i chorób płuc celem prawidłowego opracowania ognisk zachorowań na gruźlicę.

Zgłaszane są również przez placówki osoby uchylające się od leczenia – środowiska odporne. Na podstawie tych zgłoszeń osoby wzywane są celem poddania się obowiązkowemu leczeniu.

W 2009r. zarejestrowano **1718** przypadków podejrzeń zachorowań na grypę, to jest o 1385 więcej niż w roku ubiegłym. Wzrost ten prawdopodobnie spowodowany był poprawą zgłaszalności zachorowań przez placówki służby zdrowia, a nie faktycznym zwiększeniem ilości zachorowań.

Ponadto na terenie Bytomia zarejestrowano **5** potwierdzonych przypadków zachorowania na grypę wywołaną wirusem A/H1N1, w tym odnotowano **1** zgon.

Zwiększyła się liczba zachorowań na boreliozę o **37** przypadków, co w głównej mierze jest efektem coraz szerzej stosowanej diagnostyki w kierunku boreliozy.

Wzrosła także liczba osób narażonych na wściekliznę o **5** przypadków, które zostały zaszczepione przeciw wściekliznie.

Ponadto w 2009 roku zarejestrowano:

- 1 przypadek inwazyjnej choroby wywołanej przez *Streptococcus pneumoniae*,
- 1 przypadek inwazyjnej choroby wywołanej przez *Haemophilus influenzae*,
- 1 przypadek inwazyjnej choroby wywołanej przez *Streptococcus pyogenes*,
- 8 przypadków zakażenia wirusem HIV,
- 1 przypadek jersiniozy pozajelitowej,
- 1 przypadek wirusowego zapalenia mózgu,
- 3 przypadki wirusowego zapalenia opon mózgowych,
- 2 przypadki bakteryjnego zapalenia opon mózgowych i/ lub mózgu
- 1 przypadek zapalenia opon mózgowych innego i nieokreślonego.

Od roku 2008 na terenie Bytomia obserwuje się znaczący spadek zachorowań na inwazyjną chorobę meningokokową z 13 przypadków w 2007, następnie 3 przypadków w roku 2008 do 2 przypadków w roku 2009. Były to pojedyncze zachorowania.

W każdym przypadku przeprowadzono wnikliwe dochodzenie epidemiologiczne, osoby z kontaktu objęto nadzorem oraz skierowano do lekarza celem włączenia chemioprophylaktyki.

Spadek liczby zachorowań spowodowany jest między innymi coraz większą świadomością społeczeństwa w zakresie inwazyjnej choroby meningokokowej oraz związaną z tym potrzebą szczepień przeciwko meningokokom grupy C.

W 2009r. w szpitalach na terenie Bytomia wystąpiło 6 ognisk zakażeń szpitalnych, to jest o 5 więcej niż w roku ubiegłym. Łącznie ogniska objęły 26 osób, w tym 21 pacjentów i 5 pracowników. W 4 przypadkach były to zakażenia szerzące się drogą pokarmową, gdzie przyczyną był rotawirus. Ponadto wystąpiło ognisko zakażenia ran pooperacyjnych wywołane przez *Streptococcus pyogenes*, a także ognisko zachorowań na gripę wywołaną wirusem A/H1N1. We wszystkich przypadkach ognisk zakażeń zakładowych działania epidemiologiczne mające na celu wygaszenie ogniska prowadzone były we współpracy z zespołami kontroli zakażeń zakładowych działającymi w szpitalach.

W ramach prowadzonego nadzoru epidemiologicznego nad zachorowaniami na choroby zakaźne stwierdzono, że największym problemem epidemiologicznym na terenie działalności PSSE w Bytomiu w roku 2009 był wzrost ogólnej ilości przypadków zachorowań na gripę, a w szczególności pojawienie się przypadków zachorowań na gripę wywołaną nowym wirusem A/H1N1.

Konieczna była ścisła współpraca z placówkami służby zdrowia, a w szczególności z oddziałem zakaźnym na nadzorowanym terenie w zakresie niezwłocznego pozyskiwania informacji o nowych przypadkach podejrzeń grypy oraz koordynowania działań związanych z przekazywaniem materiału do badań i informacji o uzyskanych wynikach badań.

Placówki służby zdrowia na bieżąco otrzymywały aktualne wytyczne dotyczące postępowania w związku z grypą A/H1N1. Sytuacja ta spowodowała poprawę współpracy z zakładami opieki zdrowotnej, a przede wszystkim poprawę zgłaszalności zachorowań na grypę.

Nadzór nad wykonawstwem szczepień ochronnych

W 2009 roku na terenie miasta Bytomia skontrolowano **42** punkty szczepień, przeprowadzając **68** kontroli.

Kontrole podległych punktów szczepień przeprowadzono w zakresie oceny wykonawstwa szczepień ochronnych.

Z przeprowadzonych kontroli sanitarnych w punktach szczepień wynika, że szczepienia ochronne obowiązkowe i zalecane u dzieci, młodzieży i osób dorosłych wykonywane są zgodnie z obowiązującym Programem Szczepień Ochronnych.

Dzieci i młodzież wzywana jest do szczepień systematycznie i na bieżąco.

Dzieci ze środowisk opornych, które nie zgłaszają się w wyznaczonym terminie do szczepienia, bądź w ogóle nie realizują obowiązku szczepień ochronnych zgłaszane są przez poradnie imiennie do PSSE w Bytomiu. PPIS w Bytomiu wystosował 296 wezwań zobowiązujących rodziców bądź opiekunów prawnych tych dzieci do zgłoszenia się do Poradni POZ w celu kontynuacji zaległych szczepień.

Na podstawie rocznych sprawozdań ze szczepień ochronnych oraz z przeprowadzonej analizy wykonawstwa szczepień ochronnych za rok 2009 wynika, że szczepieniami ochronnymi jest objętych ok. 98% dzieci i młodzieży. Obowiązkowe szczepienia ochronne u dzieci i młodzieży podlegającej do szczepień w roku 2009 zostały wykonane w stopniu dobrym. W stosunku do roku ubiegłego wykonawstwo szczepień we wszystkich grupach szczepień zostało utrzymane na podobnym poziomie.

Podsumowując należy stwierdzić, że:

1. Stan sanitarny zakładów opieki zdrowotnej ulega poprawie. Placówki lecznictwa zamkniętego posiadają opracowane i zaopiniowane programy dostosowawcze, które stopniowo są wdrażane.
2. Wzmoczonego nadzoru wymagają nadal prywatne gabinety lekarskie celem wyeliminowania nieprawidłowości w zakresie przestrzegania procedur dezynfekcji i sterylizacji oraz postępowania z odpadami medycznymi.
3. Konieczne jest kontynuowanie współpracy ze szpitalami i placówkami POZ w celu prawidłowego prowadzenia działań w ognisku zachorowania na chorobę zakaźną, a w szczególności w przypadku zachorowań na grypę, jak również wzmoczenie nadzoru nad wykonawstwem szczepień ochronnych, szczególnie przeciwko grypie sezonowej w ramach szczepień zalecanych.
4. Ze względu na występowanie w stacjonarnych zakładach opieki zdrowotnej chorób zakaźnych szerzących się ogniskowo, niezbędna jest współpraca z Zespołami Kontroli Zakażeń Szpitalnych w celu prawidłowego opracowania ognisk zakażeń.

2. Higiena Żywności, Żywienia i Przedmiotu Użytku

W 2009 roku na terenie miasta Bytomia bieżącym nadzorem sanitarnym objęto **1843** zakładów branży spożywczej. Kontrolę sanitarną przeprowadzono w **962** obiektach, co stanowi **52%** zewidencjonowanych obiektów.

Ogółem przeprowadzono **1579** kontroli sanitarnych, tematycznych oraz rekontroli. Za uchybienia sanitarno – higieniczne nałożono **96** mandatów karnych na kwotę **13450,00** zł.

Wydano ogółem **761** decyzji administracyjnych, z czego **177** decyzji represyjnych dotyczących usunięcia niewłaściwego stanu sanitarno - technicznego w kontrolowanych obiektach oraz **3** decyzje nakazujące wycofanie z obrotu środków spożywczych o niewłaściwej jakości zdrowotnej – przeterminowanych. **349** decyzji dotyczyło zatwierdzenia zakładu i dopuszczającego go do użytkowania w tym **7** decyzji dotyczyło poszerzenia działalności. Wydano również **176** decyzji o wykreśleniu zakładu z rejestru oraz **56** umorzeń decyzji.

W ramach urzędowej kontroli żywności zbadano **380** próbek środków spożywczych. Oceniając jakość zdrowotną zbadanych próbek żywności dyskwalifikacji uległo **16** próbek środka spożywczego, co stanowi **4,2 %** próbek zbadanych.

Przyczyną kwestionowania próbek laboratoryjnych było:

- zanieczyszczenie mikrobiologiczne,
- zanieczyszczenie biologiczne,
- złe cechy sensoryczne.

Dokonując ogólnej oceny wszystkich zakładów żywnościowo - żywieniowych na terenie miasta Bytomia stwierdza się stopniową poprawę stanu sanitarno - technicznego pomieszczeń wchodzących w skład zakładów produkujących czy wprowadzających do obrotu środki spożywcze. Szeroka konkurencja oraz prowadzenie wzmożonego nadzoru sanitarnego przez przedstawicieli Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu, mobilizują właścicieli zakładów do podejmowania działań w zakresie poprawy podstawowych wymagań sanitarno – technicznych.

Pomimo korzystnych zmian, na terenie miasta Bytomia znajdują się jeszcze obiekty, które nie spełniają obowiązujących przepisów krajowych i unijnych w zakresie branży spożywczej. W celu poprawy stanu sanitarnego nadzorowanego terenu PPIS w Bytomiu w 2009 roku wydał więcej decyzji administracyjnych dotyczących usunięcia uchybień i nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno – higienicznego i technicznego na obiekty działające na rynku spożywczym.

W poszczególnych grupach obiektów na terenie miasta Bytomia odnotowano następujące uchybienia:

1). Obiekty obrotu żywnością:

- brak punktów wodnych do mycia rąk z bieżącą zimną i ciepłą wodą,
- zły stan techniczny powierzchni podłóg, ścian, sufitów oraz drzwi,
- zły stan techniczny powierzchni wyposażenia (półki, regały),
- całkowity brak kontroli wewnętrznej w zakładzie, w tym brak opracowanego, wdrożonego i utrzymanego kodeksu GHP / GMP oraz systemu HACCP,
- brak szafek na przechowywanie odzieży osobistej i ochronnej personelu,
- brak lub nieprawidłowa odzież ochronna pracowników,
- nieprawidłowe przechowywanie artykułów spożywczych, artykuły ustawione bezpośrednio na posadzce podłogowej – brak podestów,
- sprzedaż artykułów spożywczych z nieaktualną datą minimalnej trwałości lub z nieaktualnym terminem przydatności do spożycia, jak również z nieprawidłowym oznakowaniem,
- przechowywanie artykułów spożywczych nietrwałych mikrobiologicznie i łatwo psujących się poza urządzeniem chłodniczym,
- nie zachowana higiena sprzedaży,
- brak czystości i porządku na sali sprzedaży i na zapleczu zakładów,

Za stwierdzone uchybienia i nieprawidłowości w zakresie wymagań sanitarno - technicznych wydano w powyższej grupie obiektów **86** decyzje administracyjne w tym wydano 2 decyzje nakazujące wycofanie z obrotu środków spożywczych o niewłaściwej jakości zdrowotnej oraz nałożono 44 mandaty karne na kwotę 5600 złotych. W nawiązaniu do danych z ubiegłego roku zwiększyła się liczba przeprowadzonych kontroli sanitarnych w związku z powyższym zwiększyła się ilość wydanych decyzji administracyjnych oraz mandatów.

2). Zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego:

- zawilgocone ściany i sufity pomieszczeń,
- brak skutecznej mechanicznej wentylacji w pomieszczeniach kuchni,
- zły stan techniczny ścian pokrytych kafelkami – widnieją wybrzuszenia, dziury w kafelkach oraz ubytki,
- nieprawidłowy stan techniczny posadzki podłogowej – ubytki w kafelkach,
- brak urządzeń kontrolno – pomiarowych do monitorowania procesów produkcyjnych,

- brak funkcjonalności pomieszczeń,
- zniszczony sprzęt i wyposażenie zakładu,
- brak funkcjonalności pomieszczeń,
- brak lub źle działająca kontrola wewnętrzna, w tym brak opracowanego, wdrożonego i utrzymanego kodeksu GHP / GMP oraz systemu HACCP.

Za stwierdzone uchybienia i nieprawidłowości w zakresie wymagań sanitarno - technicznych wydano w powyższej grupie obiektów **22** decyzje administracyjne oraz nałożono 2 mandaty karne na kwotę 400 złotych.

W roku 2009 sekcja zrealizowała zamierzenie „Ocena bezpieczeństwa mikrobiologicznego posiłków wydawanych w szpitalach na podstawie wyników badań czystości mikrobiologicznej w blokach żywienia i kuchenkach oddziałowych”. W ramach tego przedsięwzięcia pracownicy sekcji pobrali **34** wymazy sanitarne z kuchni centralnej oraz po **11** wymazów sanitarnych z kuchenek oddziałowych. Z uzyskanych wyników laboratoryjnych zostało zakwestionowanych **8** próbek sanitarnych pod względem mikrobiologicznym. PPIS wydał stosowną decyzję administracyjną.

3). Zakłady żywienia zbiorowego otwartego:

- zły stan techniczny pomieszczeń zakładu,
- zły stan techniczny urządzeń i wyposażenia zakładów,
- brak prawidłowych warunków do przechowywania odpadów kategorii III, nie przeznaczonych do spożycia przez ludzi,
- brak prawidłowej odzieży ochronnej,
- wprowadzanie artykułów spożywczych z nieaktualną datą minimalnej trwałości lub z nieaktualnym terminem przydatności do spożycia, jak również z nieprawidłowym oznakowaniem,

Za stwierdzone uchybienia i nieprawidłowości w zakresie wymagań sanitarno - technicznych wydano w powyższej grupie zakładów **52** decyzji administracyjnych oraz wydano w tym 1 decyzję dotyczącą wycofania z produkcji środków spożywczych o niewłaściwej jakości zdrowotnej. W stosunku do roku ubiegłego ilość decyzji administracyjnych uległa znacznemu zwiększeniu co świadczy o pogorszeniu się stanu sanitarno – technicznego tego typu obiektów.

4). Zakłady produkcji żywności:

- zły stan techniczny pomieszczeń zakładu,
- zły stan techniczny urządzeń i wyposażenia zakładów,
- brak skutecznej dezynsekcji wszystkich pomieszczeń zakładu oraz koszyków do wypieku chleba,
- brak lub źle działająca kontrola wewnętrzna, w tym brak opracowanego, wdrożonego i utrzymanego kodeksu GHP / GMP oraz systemu HACCP.

W zakresie wymagań sanitarno - technicznych wydano w powyższej grupie obiektów **14** decyzji administracyjnych oraz nałożono 5 mandatów karnych na kwotę 700 złotych. W porównaniu do roku ubiegłego (2008 r. – 27 decyzji) można stwierdzić, że ogólny stan sanitarno – techniczny i higieniczny zakładów produkcji żywności uległ poprawie.

W 2009 r. prowadzono wzmożony nadzór nad stanem sanitarno – higienicznym oraz technicznym obiektów tj. piekarni w których pobrano próbki sanitarne w kierunku zanieczyszczeń biologicznych. Do badań laboratoryjnych pobrano **12** próbek sanitarnych tj. wytrzepek z koszyków, zmiotek oraz mąkę z dzieży, z czego **4** próbki kwestionowano. Skontrolowano **6** piekarni, wydano **3** decyzje administracyjne zarządzające przeprowadzenie skutecznej dezynsekcji wszystkich pomieszczeń produkcyjnych i magazynowych zakładów oraz zapewnienie prawidłowego stanu sanitarno – higieniczny wyposażenia zakładów używanego do wypieku wyrobów piekarniczych tj. koszyczków, poprzez skuteczną dezynsekcję.

W roku 2009 przeprowadzono teoretyczną ocenę żywienia w wybranych placówkach szkolnych i szpitalnych. Z terenu miasta Bytom ocenie poddano **6** jadłospisów. Pobrane jadłospisy zostały ocenione jakościowo i ilościowo w oparciu o program komputerowy DIETETYK. Uzyskane spostrzeżenia w oparciu o dostępne materiały dydaktyczne (piśmiennictwo) przesłano do wiadomości przedmiotowym obiektom.

Najczęstszymi spostrzeżeniami jeżeli chodzi o układanie jadłospisów jest:

- zbyt mały udział surowych warzyw i owoców,
- zbyt mały udział produktów z pełnego przemiału,
- brak składnika białkowego w posiłkach,
- brak lub zbyt mała ilość nasion roślin strączkowych.

Akcje i współpraca z innymi komórkami PSSE / jednostkami/organami

Wspólnie z pracownikami Higieny Pracy oraz Higieny Komunalnej i Środowiska Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Bytomiu pracownicy sekcji w miesiącu lutym i wrześniu 2009 r. przeprowadzali kontrole sanitarne w aspekcie występujących zagrożeń dla zdrowia klientów ze szczególnym uwzględnieniem środków niedozwolonych tzw. „dopalaczy” We wszystkich skontrolowanych obiektach nie stwierdzono w sprzedaży w/w produktów.

W 2009 roku w ramach akcji wypoczynku zimowego i letniego w miejscu zamieszkania pracownicy sekcji wspólnie z sekcją Higieny Dzieci i Młodzieży przeprowadzili kontrole i ocenili warunki sanitarno – higienicznych w placówkach wypoczynku dzieci i młodzieży. Nie stwierdzono uchybień stanu sanitarno – higienicznego oraz technicznego.

Interwencje mieszkańców

W ramach urzędowej kontroli, dodatkowy udział w zapewnieniu bezpieczeństwa żywności ma analiza zgłaszanych interwencji. Sygnały pochodzące od społeczeństwa są każdorazowo rozpatrywane i skutkują podjęciem natychmiastowych działań wyjaśniających, a w sytuacji tego wymagających także represyjnych. Kończą się one poinformowaniem osób skarżących o podjętych działaniach i ich efektach.

Zmniejszyła się ogólna liczba interwencji konsumentów i klientów zakładów branży spożywczej. Po rozpatrzeniu interwencji przez upoważnionych przedstawicieli PPIS w Bytomiu należy stwierdzić iż, około **72%** wniesionych interwencji było niezasadnych. Zarzutów wskazanych w pismach nie potwierdzały przeprowadzone kontrole.

Podsumowując należy stwierdzić, że:

1. Stan techniczny pomieszczeń wchodzących w skład zakładów produkujących i wprowadzających do obrotu środki spożywcze ulega stopniowej poprawie. Poprawa ta dotyczy głównie obiektów nowopowstałych, które w chwili rozpoczęcia swojej działalności muszą posiadać odpowiednią ilość pomieszczeń oraz odpowiednie wyposażenie tych pomieszczeń by spełniać wymagania obowiązujących przepisów.

2. Stan sanitarno - higieniczny zakładów branży spożywczej nie jest w dalszym ciągu zadowalający. Nie są przestrzegane podstawowe zasady higieniczno-zdrowotne o czym świadczy ilość nałożonych mandatów w trakcie przeprowadzania urzędowej kontroli żywności w nadzorowanych obiektach.

3. Higiena Komunalna i Środowiska

Sekcja Higieny Komunalnej i Środowiska Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Bytomiu sprawuje bieżący nadzór sanitarny nad warunkami higieny środowiska, w tym wody do spożycia, wody w basenach i kąpieliskach oraz powietrza atmosferycznego, warunkami higieniczno- sanitarnymi, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne, utrzymaniem należytego stanu higienicznego nieruchomości, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, zakładów usługowych oraz środków komunikacji publicznej. Do zadań Sekcji należy także nadzorowanie wykonania decyzji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu dot. ekshumacji zwłok, plombowania urn z prochami i trumien ze zwłokami oraz wydawanie postanowień zezwalających na sprowadzenie zwłok z zagranicy, a także wydawanie opinii - zezwoleń na przeprowadzanie imprez masowych oraz rozpatrywanie interwencji mieszkańców miasta w związku z uciążliwościami mieszkaniowymi i środowiskowymi.

W roku sprawozdawczym na terenie miasta Bytomia zewidencjonowanych było **560** obiektów. Skontrolowano **274** obiekty, przeprowadzając **347** kontroli sanitarnych oraz przyjęto i rozpatrzono **112** interwencji mieszkańców miasta.

W świetle wyników przeprowadzonych kontroli dokonano oceny stanu bezpieczeństwa sanitarnego w obrębie najliczniejszych grup obiektów oraz tych, które mają szczególne znaczenie.

Zakłady opieki zdrowotnej

Na terenie Bytomia funkcjonują **2** Publiczne Zakłady Opieki Zdrowotnej i **79** Niepublicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej, w skład których wchodzi **91** podległych placówek.

Ogółem w zakładach opieki zdrowotnej przeprowadzono **100** kontroli. Wydano **38** postanowień dot. dostosowania do wymagań Rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać pod względem fachowym i sanitarnym pomieszczenia i urządzenia zakładu opieki zdrowotnej z dnia 10 listopada 2006r., które ulegało zmianom.

Zaopiniowano **20** programów dostosowania.

W czerwcu 2009 r. zakończył się proces prywatyzacji ZLA w Bytomiu. Spośród sprywatyzowanych placówek **2** spełniają wymogi w/w rozporządzenia, a pozostałe posiadają pozytywnie zaopiniowane programy dostosowania.

W grupie niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej została wydana **1** decyzja nakazująca usunięcie następujących uchybień: brak procedur przeciwepidemicznych, niewłaściwego magazynowania odpadów medycznych, brak oznakowań na pojemnikach i workach, brak prawidłowej sterylizacji i niewłaściwe przetrzymywanie pakietów z narzędziami. Wszystkie zarządzenia decyzji zostały wykonane w 2009 roku. W grupie tych obiektów zauważalna jest poprawa warunków ze względu na realizację programów dostosowawczych, które pozwalają rozłożyć prace naprawcze oraz koszty z tym związane do 31.12.2012 roku.

Szpitala

W roku sprawozdawczym skontrolowano **3** szpitale, w których przeprowadzono **4** kontrole.

Spośród komórek wchodzących w skład szpitali nadzorowanych przez sekcje skontrolowano **1** prosektorium, w którym przeprowadzono **2** kontrole, wydano **1** decyzję administracyjną oraz **1** decyzję zmieniającą termin realizacji wcześniej wydanych zaleceń. Zarządzenia wykonanej decyzji dotyczyły naprawy uszkodzonych drzwi w chłodni, wymiany wózka do transportu zwłok, zlikwidowania zacieków i odmalowania ścian w pomieszczeniu do wydawania zwłok. Decyzja prolongująca dotyczyła wydzielenia pomieszczenia gospodarczego, zapewnienie ustępu i umywalki dla osób odbierających zwłoki, dostosowanie powierzchni sali sekcyjnej dla 2 stołów, zapewnienia wentylacji kanałowej grawitacyjnej i cichobieżnej w pomieszczeniach prosektorium, zapewnić natrysk w śluzie przy sali sekcyjnej. Ogólnie bytomskie prosektoria szpitalne ocenia się jako złe, ponieważ na 3 obiekty 2 posiadają decyzje administracyjne, a 1 realizuje zalecenia ujęte w programie dostosowania.

Ponadto szpitale objęte były kontrolą dotyczącą oceny postępowania z odpadami medycznymi. W 2009 r. wydano **1** decyzję administracyjną dot. sposobu postępowania z odpadami medycznymi. Ponadto przeprowadzono **2** kontrole sprawdzające wykonanie zarządzeń decyzji z 2008r. dot. odpadów medycznych. Jedna decyzja została wykonana w całości a druga jest w trakcie realizacji – dot. wyposażenia pomieszczenia magazynowego przeznaczonego na odpady medyczne. Przedstawiona sytuacja wskazuje na fakt, że szpitale przymuszane są do poprawy sposobu postępowania z odpadami medycznymi i następuje widoczna poprawa w tym zakresie, wynikająca z wykonania obowiązku dostosowania stanu faktycznego do wymagań rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 23 sierpnia 2007r. w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z odpadami medycznymi (Dz. U. 162, poz. 1153).

Ustępy publiczne

W ewidencji Stacji jest 7 obiektów. Skontrolowano 6, w których przeprowadzono 13 kontroli.

W 2009r. na zlecenie Urzędu Miejskiego w Bytomiu uruchomiono 1 ustęp sezonowy typu TOI - TOI. Konserwacją, sprząaniem i wymianą zbiorników zajmuje się Firma WC SERVIS w Zabrze.

W 2009 r. wyłączono z użytku 1 ustęp przy placu Sobieskiego w budynku należącym do Muzeum Górnośląskiego.

Kontrole wykazały, że podstawowe wymagania higieniczno zdrowotne są przestrzegane. Są natomiast różnice pod względem stanu technicznego obiektu z uwagi na ich zlokalizowanie.

Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu i odnowy biologicznej

W roku 2009 w tej grupie obiektów przeprowadzono 105 kontroli, wydano 9 decyzji administracyjnych w związku ze stwierdzeniem naruszeń wymagań sanitarno- technicznych.

Wydane decyzje nakazywały: wyposażenie miejsca porządkowego w zawór ze złączką do węża, zachowanie segregacji odzieży własnej i ochronnej, wyposażenia zakładu w pojemnik na brudną bieliznę, meble o powierzchniach zmywalnych, wydzielenie i oznakowanie szafy na odzież, wyposażenie pomieszczenia manicure w umywalkę z ciepłą i zimną wodą, wydzielenie miejsca do przechowywania sprzętu porządkowego wyposażonego w zlew, zainstalowania właściwej wentylacji, wyposażenia w zasobnik na ręczniki, wyposażenie pracowników w odzież ochronną, zapewnienie ciepłej wody,

Wydano 3 decyzje zmieniające terminy realizacji wcześniej wydanych zaleceń, nałożono 3 mandaty karne na kwotę 400,-zł. w związku ze stwierdzeniem złego stanu sanitarno-porządkowego.

Obiekty te są w 100% sprywatyzowane i mimo starań właścicieli oraz rosnącej konkurencji wymuszającej podnoszenie standardów pomieszczeń i jakości usług, zakładów tych nie można ogólnie ocenić jako obiekty o zadawalającym stanie sanitarnym.

Wydane decyzje administracyjne w dalszym ciągu dotyczyły dostosowania zakładów do wymogów rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 lutego 2004r. w sprawie szczegółowych wymagań sanitarnych, jakim powinny odpowiadać zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu i odnowy biologicznej (Dz.U. nr 31, poz. 273).

Większość zakładów w tej grupie obiektów oceniono jako dobre.

Obiekty sportowe

Ogółem na terenie miasta Bytomia działa **14** obiektów sportowych. W roku sprawozdawczym skontrolowano 10 obiektów, przeprowadzono 12 kontroli. Obiekty te w miarę możliwości remontowane są sukcesywnie. Użytkownicy mają zapewniony dostęp do sanitariatów. Tereny obiektów utrzymywane są czysto. Przed rozpoczęciem sezonu sportowego oraz w przypadku organizacji imprez masowych na wniosek organizatorów Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny wydaje właściwą opinię sanitarną. Wszystkie obiekty sportowe oceniono jako dostateczne. Wyjątkiem jest nowouruchomiony kompleks sportowy „Orlik 2012” w Bytomiu, ul. Chorzowska 28, który jest estetyczny i dobrze wyposażony.

Baseny kąpielowe

Na terenie miasta istnieje **9** basenów kąpielowych, z czego w 2009r. czynnych było **5**, w tym: **2** w szkołach, **1** w przedszkolu, **1** rekreacyjny, **1** sezonowy.

Z uwagi na zły stan techniczny nieczynne były baseny:

- rehabilitacyjny przy Wojewódzkim Szpitalu Wielospecjalistycznym nr 4,
- w Szkole Podstawowej nr 28, ul. Armii Krajowej,
- w Zespole Szkół Ogólnokształcących, ul. Arki Bożka,
- OSiR, ul. Parkowa.

Pozostałe funkcjonujące baseny ocenia się jako dobre. Prowadzone są w nich na bieżąco drobne prace remontowe, a osoby korzystające z basenów mają dostęp do natrysków, szatni i sanitariatów sprzątanymi i dezynfekowanymi na bieżąco.

Domy Pomocy Społecznej

Na terenie miasta jest **5** dziennych i **9** stacjonarnych domów pomocy społecznej. Skontrolowano **9** obiektów, w których przeprowadzono **16** kontroli.

W tej grupie wydano **3** decyzje administracyjne:

Najczęściej zarządzenia decyzji dot. braku procedur przeciwepidemicznych, sposobu postępowania z bielizną i odpadami medycznymi.

Wydano również 1 decyzję zmieniającą termin wykonania zaleceń.

W obiektach tych prowadzone są drobne remonty lub prace modernizacyjne o szerokim zasięgu obejmujące przebudowy pomieszczeń. Można więc stwierdzić, że następuje poprawa warunków oferowanych przez te zakłady.

Wysypisko śmieci

Eksplloatowane w Bytomiu wysypisko śmieci podlega Bytomskiemu Przedsiębiorstwu Komunalnemu. Jest to wysypisko nowoczesne i zgodnie z dokumentacją udostępnioną przez BPK jest bezpieczne dla środowiska i jest eksploatowane zgodnie z zasadami rekultywacji we współpracy z Przedsiębiorstwem Wielobranżowym PBRol S.A. Przeprowadzona kontrola potwierdziła wykorzystanie pomieszczeń i urządzeń wysypiska zgodnie z ich przeznaczeniem.

Hotele, obiekty świadczące usługi hotelarskie, noclegownia

Na terenie miasta funkcjonuje **9** tego typu obiektów. W tym **1** hotel skategoryzowany, **7** obiektów świadczących usługi hotelarskie i **1** noclegownia dla bezdomnych.

Wszystkie obiekty zostały skontrolowane, przeprowadzono **10** kontroli.

Obiekty te, podobnie jak w latach ubiegłych w większości ocenia się jako dobre.

Poza wymienionymi kontrolami, w roku sprawozdawczym 2009r. przeprowadzono również kontrole aptek, obiektów kulturalnych, magli i pralni, cmentarzy i domu przedpogrzebowego, stacji paliw, Rolniczych Spółdzielniach Produkcyjnych oraz parkingów. Skontrolowano także **14** środków do transportu zwłok i szczątków ludzkich. Podczas przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono uchybień kwalifikujących się do wydania decyzji lub nałożenia mandatu karnego, co świadczy o tym, że wymienione obiekty ogólnie ocenia się jako dobre.

W ramach współpracy z Komendą Miejską Policji w Bytomiu przeprowadzono wspólnie **4** kontrole w agencjach towarzyskich, gdzie w **2** przypadkach stwierdzono uchybienia higieniczno-sanitarne, w związku z czym nałożono **2** mandaty karne na kwotę **400 złotych**.

W roku 2009, włączono do ewidencji **40** piaskownic o charakterze ogólnodostępnym, skontrolowano 14 piaskownic, przeprowadzono 15 kontroli, w tym jedną połączoną z poborem próbek piasku do badań laboratoryjnych. Podczas przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości i urządzenia te oceniono jako dobre.

W ramach działań akcyjnych w miesiącu sierpniu przeprowadzono kontrole solariów, obejmujące warunki higieniczne pomieszczeń oraz wymogi techniczne dla urządzeń opalających w solariach.

W wyniku przeprowadzonych kontroli nałożono 1 mandat karny na kwotę **200 złotych** za niewłaściwą dezynfekcję urzędzeń, oraz wydano 3 decyzje administracyjne nakazujące usunięcie uchybień: wykonanie właściwej wentylacji pomieszczeń, zapewnienia mebli o powierzchniach zmywalnych, wyposażenia pracowników w odzież ochronną, wyposażenie zakładów w zasobniki na ręczniki, zapewnienie ciepłej i zimnej wody w sanitariacie.

Interwencje

W 2009 r. rozpatrzono **112** interwencji wniesionych przez mieszkańców miasta Bytomia. Dominowały interwencje dot. złego stanu posesji oraz uciążliwości związanych z zagrożeniem gryzoniami i insektami. Szczególnie dokuczliwym zjawiskiem dla mieszkańców miasta Bytomia jest zaszczurzenie piwnic budynków mieszkalnych.

Narastającym problemem jest zwiększająca się liczba uciążliwych lokatorów, którzy zbierając w swych lokalach mieszkalnych śmieci lub nie dbając o warunki sanitarne, przyczyniają się do pojawienia się insektów w częściach wspólnych dla pozostałych lokatorów i tym samym stwarzają niebezpieczeństwo rozprzestrzeniania się chorób zakaźnych. W celu rozwiązania problemu PPIS wydawał zalecenia administratorom, zarządcom budynków do podjęcia właściwych i skutecznych działań prowadzących do poprawy stanu sanitarnego budynku.

Zatrucia tlenkiem węgla:

W 2009r. na terenie miasta Bytomia w **20** lokalach mieszkalnych doszło do zatrucia tlenkiem węgla. W związku z zatruciami PPIS w Bytomiu w pismach kierowanych do zarządców budynków nakazywał wykonanie niezbędnych prac zmierzających do usunięcia przyczyn zagrożeń oraz wskazywał na konieczność przeprowadzenia badań stężenia tlenku węgla w lokalach mieszkalnych, w których doszło do zatrucia. W większości przypadków administratorzy dostosowywali się do nakazów PPIS w Bytomiu i dokonywali przeglądów technicznych ciągów wentylacyjnych, kominowych, źródeł grzewczych. a usunięcie usterek potwierdzali badaniami stężenia tlenku węgla w mieszkaniach, w których doszło do zatrucia. Statystycznie, ilość zatruc tlenkiem węgla w mieście Bytom w porównaniu z rokiem ubiegłym była o ok. 48% mniejsza. O każdym przypadku zgłoszonego PPIS w Bytomiu zatrucia tlenkiem węgla informowany jest Inspektor Nadzoru Budowlanego oraz Prezydent Miasta Bytomia.

Podsumowując należy stwierdzić, że:

1. Obiekty nadzorowane przez sekcję higieny komunalnej należą w głównej mierze do podmiotów, które podlegają przepisom ustawy o swobodzie działalności gospodarczej. Nowe zapisy rozdziału 5 tej ustawy utrudniają kontrolę przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne i zobowiązują organ kontroli do zawiadomiania przedsiębiorcę o zamiarze wszczęcia kontroli. Ponadto ustawa określa w jakim terminie można przeprowadzić kontrolę od doręczenia zawiadomienia. W związku z tym przedsiębiorca może przygotować się do kontroli jak również przez okres miesiąca od otrzymania zawiadomienia o kontroli zadbać w obiekcie o utrzymanie właściwego stanu sanitarno-higienicznego czy też unikać kontroli informując organ kontroli, że jest chory, przebywa na urlopie itp. Efektem tych zapisów jest mniejsza liczba decyzji administracyjnych zarządzających wydanych przez PPIS, spada liczba nałożonych mandatów, co nie jest jednoznaczne, że przedsiębiorca spełnia wymagania higieniczne i zdrowotne. Zapowiedziana kontrola nigdy nie odzwierciedli rzeczywistego stanu sanitarno-higienicznego obiektu. Obecny zapis w ustawie o swobodzie działalności gospodarczej chroni przedsiębiorcę przed kontrolą i konsekwencjami wynikającymi z kontroli natomiast nie zapewnia bezpieczeństwa higienicznego i zdrowotnego osób korzystających z ich usług.
2. W dalszym ciągu zasoby mieszkaniowe charakteryzują się niskim standardem użytkowym. Substancja mieszkaniowa miasta Bytomia jest zła i wymaga poprawy. Świadczą o tym licznie zgłaszane przez mieszkańców interwencje dot. zalanych piwnic, zagrzybionych mieszkań itp. oraz duża liczba zatruc tlenkiem węgla w budynkach mieszkalnych. Taka sytuacja wymaga wzmożenia działań odpowiednich służb miejskich powołanych do realizacji zadań wynikających między innymi z ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (tj. dz. U. z 2005 r. Nr 236, poz.2008 z późn. zm.).

Stan zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia oraz ocena jakości wody przeznaczonej do kąpieli i rekreacji

Miasto Bytom korzysta z wody dostarczanej z sieci magistralnej Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów w Katowicach, pochodzącej z ujęć zlokalizowanych poza jego obrębem tj. na terenie sąsiedniego nadzorowanego Powiatu Tarnogórskiego (ujęcia wód głębinowych zasilających Stacje Uzdatniania Wody „Bibiela” w Miasteczku Śląskim, „Miedary” w Tarnowskich Górach i „Zawada” w Karchowicach, gm. Zbrostawice oraz gminy Bobrowniki (ujęcie wód powierzchniowych zasilające Stację Uzdatniania Wody „Kozłowa Góra” w Wymysłowie). Istnieje również możliwość zasilania wodą pochodzącą z ujęć powierzchniowych Czaniec i Goczałkowice (od strony Rudy Śl. – Czarny Las). Pierścieniowy układ sieci wodociągowej daje możliwość mieszania wody z różnych źródeł oraz zmiany kierunku zasilania.

Jakość wody wodociągowej na terenie miasta kontrolowana jest **1** raz w miesiącu w **12** wyznaczonych punktach, zlokalizowanych w poszczególnych dzielnicach miasta.

W 2009 r na terenie miasta w ramach prowadzonego monitoringu jakości wody (w 12 punktach kontrolnych) oraz nadzoru bieżącego nad jakością wody do spożycia pobrano **187** próbek wody, w tym przebadano pod względem fizykochemicznym- **186**, pod względem bakteriologicznym - **174**. Przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrów fizykochemicznych (mętność, żelazo, mangan) stwierdzono w **7** próbkach wody a wskaźników mikrobiologicznych w **5** próbkach (bakterie grupy coli, Clostridium perfringens, ogólna liczba mikroorganizmów w $36 \pm 2^{\circ}\text{C}$ i w $22 \pm 2^{\circ}\text{C}$).

Okresowe pogorszenia jakości wody wynikały głównie z sytuacji awaryjnych.

Ogółem wodę wodociągową dostarczaną odbiorcom na terenie Bytomia oceniono jako przydatną do spożycia.

Nie notowano ograniczeń w dostawie wody.

W 2009 r eksploatacja sieci rozdzielczej – Bytomskie Przedsiębiorstwo Komunalne sp. z o.o. zgłosił **909** awarii sieci wodociągowej.

W 2009r. na terenie miasta eksploatowanych było **5** basenów kąpielowych krytych (**1** przedszkolny, **2** szkolne, **2** rekreacyjne) oraz **1** sezonowy.

Nieczynne przez cały 2009 rok było **3** obiekty, tj. basen szkolny w Z.S.O., ul. Arki Bożka, basen przyszpitalny w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym, Al. Legionów basen w Szkole Podstawowej nr 28, ul. A. Krajowej 40 oraz 1 niecka basenu w OSiR przy ul.Parkowej.

Na podstawie przeprowadzonych badań (**84** próbki wody, w tym kwestionowanych pod względem fizykochemicznym- **4**, pod względem bakteriologicznym- **14**) jakość wody w **4** basenach krytych i **1** sezonowym oceniono jako dobrą. Natomiast z uwagi na często stwierdzaną niewłaściwą jakość mikrobiologiczną jako złą oceniono wodę w basenie solankowym OSiR przy ul. Parkowej. W/w basen nie posiada urządzeń do uzdatniania wody. W przypadku stwierdzenia odchylenia od wymagań sanitarnych, właściciele obiektów, zgodnie z wydanymi zaleceniami podejmowali stosowne działania naprawcze.

Skontrolowano jakość ciepłej wody w **16** obiektach, w tym szpital-**1** (w tym **1** oddział szpitalny znajdujący się w areszcie),internaty- **1**, areszty-**1**,domy pomocy społecznej-**5**, zakłady opiekuńczo-lecznicze-**2**, noclegownie-**1**, placówki z pobytem całodobowym-**2**, domy dziecka-**3**. Ponadnormatywną liczbę bakterii legionella, pozwalającą uznać sieć za skolonizowaną stwierdzono w **11** obiektach. Stopień skażenia oceniono jako średni.

W związku z powyższym Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nakazał podjęcie działań mających na celu zapewnienie właściwej jakości wody.

Przeprowadzone przez właścicieli obiektów działania naprawcze spowodowały poprawę jakości wody w **6** obiektach.

Natomiast w pozostałych **5** obiektach pomimo podejmowanych działań woda nadal wykazuje ponadnormatywną liczbę bakterii legionella.

Ogółem w 2009 r w w/w obiektach pobrano na obecność bakterii legionella **110** próbek wody, w tym zakwestionowano - **56**

Łącznie w 2009 r. na terenie miasta Bytomia, w ramach nadzoru nad jakością wody pobrano **381** próbek wody, w tym przebadano pod względem fizykochemicznym- **274**, pod względem bakteriologicznym - **368**.

4. Higiena Pracy

Sekcja Higieny Pracy ocenia i kontroluje przestrzeganie przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne w środowisku pracy, w celu zapobiegania powstawania chorób zawodowych i innych chorób związanych z warunkami pracy.

Na terenie miasta Bytom nadzorem objętych było 274 obiekty o różnej formie prawnej, prowadzące działalność gospodarczą zarówno produkcyjną, jak i usługową oraz handlową. W kontrolowanych zakładach prowadzony był nadzór nad warunkami higieny pracy. Tematyka przeprowadzonych kontroli sanitarnych obejmowała:

- charakterystykę ogólną kontrolowanego zakładu;
- ocenę realizacji ogólnych wymogów w kontrolowanych zakładach;
- ocenę realizacji wymogów w zakresie stosowania leków cytostatycznych;
- ocenę realizacji wymogów w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych;
- ocenę realizacji wymogów w zakresie wprowadzania do obrotu niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych;
- ocenę realizacji wymogów w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest;
- ocenę realizacji wyrobów w zakresie wprowadzania do obrotu detergentów i produktów biobójczych;
- kontrolę prekursorów narkotyków kategorii 2 i 3 w obrocie wewnątrzspółnotowym;
- kontrolę prekursorów narkotyków kategorii 2 i 3 w zakresie handlu z państwami trzecimi;
- ocenę karty charakterystyki niebezpiecznej substancji i preparatu chemicznego;
- ocenę oznakowania opakowania niebezpiecznej substancji i preparatu chemicznego;
- ocenę realizacji wymogów w zakresie substancji, preparatów, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy;
- ocenę realizacji wymogów w zakresie występowania w środowisku pracy szkodliwych czynników biologicznych oraz ochrony pracowników zawodowo narażonych na te czynniki.

W roku 2009 w ramach prowadzonego nadzoru nad warunkami pracy na terenie miasta Bytomia skontrolowanych zostało 97 obiektów i przeprowadzono 151 kontroli. Podczas kontroli najczęściej stwierdzane nieprawidłowości dot.:

- braku aktualnych badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia;
- braku rejestrów i kart badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia;

- obniżenia NDS i N czynników szkodliwych dla zdrowia;
- braku kart charakterystyki niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych;
- braku wykazu stosowanych w działalności niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych;
- braku rejestru prac i pracowników narażonych na kontakt z szkodliwym czynnikiem biologicznym zakwalifikowanym do 3 grupy zagrożenia;
- w ocenie ryzyka zawodowego nie uwzględniano narażenia na działanie szkodliwych czynników dla zdrowia;
- braku rejestru prac i pracowników narażonych na kontakt z substancjami, preparatami lub procesami o działaniu rakotwórczym lub mutagennym;
- złego stanu sanitarno-higienicznego pomieszczeń higieniczno-sanitarnych.

W celu wyeliminowania stwierdzonych nieprawidłowości wydanych zostało 69 decyzji administracyjnych zarządzających. Wystawiono 7 upomnień wzywających do wykonania obowiązków ujętych w decyzjach oraz wydano 1 postanowienie o nałożeniu grzywny.

W nadzorowanych zakładach występowały czynniki szkodliwe dla zdrowia takie jak: pył, hałas, drgania mechaniczne oraz substancje chemiczne, w których na stanowiskach pracy przeprowadzane były badania i pomiary czynników szkodliwych dla zdrowia. W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono, że pracodawcy nie przestrzegają częstotliwości wykonywania badań i pomiarów oraz nie uzupełniają na bieżąco rejestru i kart czynników szkodliwych dla zdrowia na stanowiskach pracy, zgodnie z obowiązującymi przepisami rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 22 kwietnia 2005r. w sprawie badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. Nr 73, poz. 645 ze zmianami).

W 2009 r. w 3 zakładach pracy stwierdzono występowanie przekroczeń najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy. Są to zakłady, w których warunki przekroczenia NDS i N utrzymują się od lat: KWK „Bobrek-Centrum” Ruch Bobrek, KWK „Bobrek-Centrum” Ruch Centrum oraz „Orzeł Biały” S.A. i „BO-CARBO” Sp. z o.o., mimo podjętych działań organizacyjno-technicznych zmierzających do ograniczenia narażenia na czynniki szkodliwe. Zakłady realizując program działań organizacyjno-technicznych wprowadzały nowe rozwiązania techniczne i organizacyjne mające na celu zapobieganiu powstawania chorób zawodowych. Zauważalna była poprawa warunków pracy poprzez modernizację pomieszczeń pracy oraz tworzenie nowych stanowisk pracy dostosowanych do europejskich standardów. Pracodawcy dostarczali na bieżąco pracownikom środki ochrony indywidualnej zabezpieczające przed działaniem niebezpiecznych i szkodliwych dla zdrowia czynników występujących w środowisku pracy.

Przeprowadzono kontrole w zakresie narażenia pracowników na szkodliwe czynniki biologiczne w bibliotekach, w zakładach produkujących żywność, prowadzących działalność głównie w kierunkach uboju i przetwórstwa mięsa, w zakładach służby zdrowia oraz w zakładach prowadzących działalność usługową związaną z utrzymywaniem porządku w budynkach i zagospodarowaniem terenów zieleni. W związku z przeprowadzonymi kontrolami stwierdzono, że większość pracodawców spełniła obowiązki jakie nakłada na nich rozporządzenie dot. szkodliwych czynników biologicznych w środowisku pracy. We wszystkich skontrolowanych zakładach zapewniano pracownikom środki ochrony zbiorowej, odpowiednie środki hermetyczności oraz środki ochrony indywidualnej, które są właściwie przechowywane i utrzymywane. Pracodawcy zapewniali środki higieny osobistej oraz środki do odkażania skóry. Odpady gromadzone były w oznakowanych pojemnikach oraz odbierane przez firmy zewnętrzne posiadające zezwolenia na odbiór i utylizację. Pracownicy wykonujący prace związane z narażeniem na szkodliwy czynnik biologiczny mieli zapewnioną opiekę lekarską oraz w większości skontrolowanych zakładów, możliwość uodpornienia się przy użyciu dostępnych szczepionek.

Przeprowadzone kontrole w zakresie wprowadzania i stosowania niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych wykazały, iż pracodawcy rzetelniej podchodzą do realizacji przepisów ustawy z dnia 11 stycznia 2001 o substancjach i preparatach chemicznych (Dz. U. z 2001r., Nr 11, poz. 84 z późn. zm.), ale mimo to stwierdzono uchybienia dot. braku aktualnych kart charakterystyki niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych, nieprawidłowego oznakowania opakowań niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych oraz braku wykazu stosowanych w działalności niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych.

Zgodnie z rozporządzeniem REACH z dniem 1 grudnia 2008r. zakończono okres rejestracji wstępnej, po tym czasie substancje nie poddane procedurze rejestracji wstępnej nie będą mogły znajdować się w obrocie na terytorium wspólnoty, oznaczać to może zaprzestanie dalszej działalności firmy. Rejestracja wstępna pozwala na przygotowanie się do dokonania pełnej rejestracji. W zależności od rodzaju substancji oraz ilości rocznej produkcji lub importu w przypadku dokonania rejestracji wstępnej uzyskuje się prawo do rejestracji pełnej.

Pracodawcy przeprowadzili wstępną rejestrację wprowadzanych do obrotu substancji chemicznych. Wysyłali pracowników na szkolenia, które wymagane są rozporządzeniem REACH.

W ramach kontroli zakładów, w których występuje narażenie na substancje, preparaty, czynniki lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym, zauważono, że pracodawcy nie prowadzą rejestru prac i pracowników narażonych na kontakt z w/w czynnikami.

Większość pracodawców zgłosiło informacje o stosowaniu w działalności substancji, preparatów, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym do PWIS w Katowicach.

W 2009 r. rozpatrzono 6 interwencji dotyczących złych warunków higieny pracy w zakładach, uciążliwości związanych z emisją hałasu dla mieszkańców osiedla. W związku z przeprowadzonymi kontrolami w ramach interwencji wydano 5 decyzji administracyjnych zarządzających.

W roku 2009 w ramach prowadzonego nadzoru nad warunkami pracy w sprawie chorób zawodowych przeprowadzono 62 oceny narażenia zawodowego w związku z podejrzeniem choroby zawodowej. Wydanych zostało 36 decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej. Dominowały pylica płuc i uszkodzenie słuchu, co wiąże się z długoletnim narażeniem na pyły i hałas w środowisku pracy, głównie w górnictwie. Dotyczy to osób, które podejmowały pracę w latach intensywnego rozwoju tego przemysłu i zwiększonego wydobycia węgla.

Podsumowując należy stwierdzić, że:

1. Na nadzorowanym terenie zauważalny jest wzrost ilości małych i średnich firm.
2. W zakładach pracy na nadzorowanym terenie warunki sanitarno – higieniczne ulegają systematycznej poprawie.
3. Zauważalna jest poprawa warunków higieny pracy w zakresie zabezpieczania technicznego oraz wyposażenia pracowników w odzież i ochrony indywidualne
4. Na stałym poziomie utrzymuje się liczba zakładów z przekroczeniami najwyższego dopuszczalnego stężenia i natężenia na stanowiskach pracy.
5. Zgodnie z art. 28 rozporządzenia REACH obowiązującego od 01 czerwca 2008r. producenci substancji i preparatów chemicznych, importerzy oraz dystrybutorzy prowadzący działalność na nadzorowanym terenie dokonali rejestracji wstępnej substancji chemicznych, która przygotowuje do dokonania pełnej rejestracji.
6. Przeprowadzone kontrole wykazały, że w wielu zakładach pracodawcy dokonali niepełnej oceny ryzyka zawodowego, nie uwzględniano narażenia pracowników na szkodliwe czynniki biologiczne, rakotwórcze lub mutagenne oraz substancje i preparaty chemiczne.
7. Liczba stwierdzonych przypadków chorób zawodowych utrzymuje się na podobnym poziomie do lat ubiegłych (2008r. – 38 przypadków, 2009r. – 36 przypadków).
8. Zadania związane z działalnością Sekcji Higieny Pracy realizowane były bez przeszkód. Współpraca z pracodawcami układa się dobrze.

5. Higiena Dzieci i Młodzieży

W roku sprawozdawczym 2009 Sekcja Higieny Dzieci i Młodzieży nadzorowała w Bytomiu: 134 placówki oświatowo-wychowawcze. W tych obiektach dokonano **167** kontroli.

Wydano **29** decyzji administracyjnych nakazujących poprawę stanu sanitarno – higienicznego i sanitarno – technicznego w placówkach oświatowo-wychowawczych.

W roku 2009 na wniosek strony zmieniono termin realizacji zaleceń **57** decyzji administracyjnych wydanych w latach wcześniejszych.

Wyniki przeprowadzonych kontroli i ilość wydanych decyzji administracyjnych świadczą, że stan sanitarno – higieniczny i sanitarno – techniczny wielu placówek oraz stan bezpieczeństwa dzieci i młodzieży w tych placówkach wymagają poprawy. Dotyczy to głównie węzłów sanitarnych i bloków sportowych.

W ramach Akcji wypoczynku zimowego i letniego w miejscu zamieszkania na tzw. półkoloniach w 28 placówkach wypoczywało 2268 dzieci. Wszystkie placówki otrzymały pozytywną kwalifikację. W wyniku kontroli 17 placówek w trakcie trwania wypoczynku nie stwierdzono nieprawidłowości.

W maju 2009r. Główny Inspektor Sanitarny skierował pismo do prezydentów miast, burmistrzów i wójtów dotyczące wzmożonego nadzoru nad piaskownicami ogólnodostępnymi oraz w żłobkach i przedszkolach. Na terenie Bytomia skontrolowano piaskownice w 20 przedszkolach. W 8 przypadkach wydano zalecenia pokontrolne (wymianę piasku oraz zabezpieczenie przed odchodami zwierzęcymi).

W okresie wiosny i jesieni przeprowadzono kontrole oceniające warunki do utrzymania higieny osobistej uczniów w szkołach. Na tę okoliczność skontrolowano 27 placówek. W 4 placówkach stwierdzono brak odpowiedniej ilości środków do utrzymania higieny osobistej uczniów w związku z czym wydano zalecenia pokontrolne. Nałożono 3 mandaty karne za brak odpowiedniej ilości środków czystości w w/w placówkach. Natomiast w 3 wydano decyzje administracyjne zarządzające terminowe na zły stan sanitarno-techniczny pomieszczeń sanitarnych dla dzieci.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu w ramach działalności oświatowo-zdrowotnej oraz bieżącego nadzoru sanitarnego prowadził badania problemowe dot. prawidłowego rozsadzania dzieci i młodzieży w meblach i higienicznej oceny rozkładów zajęć. W wyniku tych badań stwierdzono konieczność doposażania placówek w meble szkolne, wymiarowe zgodne z Polskimi Normami.

W zakresie metodycznego sporządzania rozkładów zajęć lekcyjnych odnotowuje się zdecydowaną poprawę.

W ramach sprawowanego nadzoru sanitarnego nad szkolnymi pracownikami chemicznymi oraz w wyniku systematycznych działań prowadzonych przez pracowników pionu higieny dzieci i młodzieży dotyczących nadzoru nad przeterminowanymi substancjami i preparatami chemicznymi w szkołach a także ich utylizacją stwierdza się, że placówki szkolne nie posiadają takich substancji i preparatów.

Odnotowano 2 interwencje, z tego obie były niezasadne. Dotyczyły one złego stanu sanitarno-higienicznego pomieszczeń klas pierwszych i stołówki szkolnej oraz szkodliwości działania farb malarskich użytych do malowania w jednej z klas (pomieszczenia) w szkole podstawowej.

Istotnym corocznym problemem na terenie miasta Bytomia są pojedyncze ogniska wszawicy w przedszkolach i szkołach podstawowych. Na dzisiaj w skali miasta nie stanowi to problemu medycznego. Dużo jest preparatów i szamponów skutecznie zwalczających wszawicę. Problemem jest higiena osobista, a właściwie jej brak w kilkunastu rodzinach. Dodatkowo niektóre zapisy legislacyjne lub ich brak oraz źle pojmowana przez rodziców ochrona dóbr osobistych ich dzieci stanowią niekiedy trudności we wczesnym rozpoznawaniu i lokalizacji ogniska w całym łańcuchu epidemicznym wszawicy. Dotychczasowa współpraca Inspekcji Sanitarnej z dyrektorami przedszkoli i szkół oraz lekarzami POZ pozwala wygaszać te ogniska. Większej współpracy w tym zakresie oczekujemy od Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie.

Podsumowując należy stwierdzić, że

1. W placówkach szkolnych zaobserwowano systematyczną wymianę umeblowania starego nie spełniających wymagań obowiązującej normy na umeblowanie posiadające certyfikaty.
2. Problemem w dalszym ciągu pozostaje bieżące zapewnienie uczniom Śródków higieny (mydła w płynie i ręczników papierowych oraz papieru toaletowego). Wynika to między innymi jak z niewłaściwych zachowań uczniów w szkołach poprzez notoryczne niszczenie przez nich dozowników, pojemników na papier, a także artykułów higienicznych w pomieszczeniach sanitarnych.
3. Poważnym problemem w dalszym ciągu pozostaje utrzymanie higieny po zajęciach z wychowania fizycznego.

4. Koniecznym jest większe zaangażowanie sił i środków przez władze samorządowe w terminowe realizowanie wydawanych decyzji administracyjnych. Ponadto wskazanym jest bardziej efektywna współpraca władz samorządowych miasta z Inspekcją Sanitarną.

6. Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny

Działalność Sekcji Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego realizowana była na podstawie art. 3 ustawy z dnia 14.03.1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (jedn. tekst Dz. U. z 2006r. Nr 122, poz. 851 z późn. zm.) poprzez wykonywanie zadań, których celem było zapewnienie właściwego stanu sanitarno-zdrowotnego w realizowanych obiektach, takich jak szpitale, obiekty żywieniowo-żywnościowe, zakłady pracy, itp., a także zagwarantowanie, aby projektowane obiekty nie powodowały zagrożenia i uciążliwości dla ludzi zamieszkałych i przebywających w ich sąsiedztwie.

Teren obszaru działania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu obejmuje miasta: Bytom, Piekary Śląskie oraz powiat tarnogórski, w skład którego wchodzi miasta: Tarnowskie Góry, Miasteczko Śląskie, Kalety, Radzionków oraz gminy: Zbrostawice, Tworóg, Krupski Młyn, Świerklaniec i Ożarówice, co stanowi obszar o powierzchni 75 193,65ha.

Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny realizowany był poprzez zajmowanie stanowiska w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych w sprawach:

- *projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko.*

Miasto Bytom swoim zasięgiem obejmuje teren o powierzchni 6 943 ha, z czego **ok. 10%** objętego jest planem zagospodarowania przestrzennego.

Sekcja Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego wydała **1** postanowienie i **4** opinie sanitarne dotyczących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz **9** opinii sanitarnej dotyczących zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko. Przedkładane wnioski o uzgodnienie planów zagospodarowania przestrzennego były zróżnicowane i dotyczyły zarówno poszczególnych ulic jak i fragmentów dzielnic.

Dla miasta Bytomia uzgodniono:

- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu położonego fragmentu obszaru Rozbarku,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu położonego w rejonie ulicy Kędzierzyńskiej,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu położonego w dzielnicy Miechowice, obejmującego zabudowę pomiędzy ulicami Ks. Jana Frenzla i Jana Dzierżonia,

- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu położonego na północ od ulicy Powstańców Śląskich, obejmującego obszar w rejonie ul. Dworskiej i Al. Jana Pawła II, zwanego planem „Dworska-Wschód”,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego północnej części dzielnicy Miechowice.

Główne kierunki rozwoju miasta dotyczyły przede wszystkim rekultywacji terenów przemysłowych i rozszerzenia obszarów inwestycyjnych poprzez przeznaczenie wybranych terenów pod funkcje usługowe i usługowo-produkcyjne, a także utworzenia nowych przestrzeni publicznych, poprawy parametrów istniejącej zabudowy i warunków zamieszkiwania oraz poprawy stanu technicznego ulic. Na terenach zabudowy mieszkaniowej i mieszkaniowo-usługowej dopuszczano wprowadzenie nieuciążliwej funkcji usługowej związanej głównie z zaspokojeniem doraźnych potrzeb miejscowej ludności, tj.: handlu, gastronomii, rzemiosła, administracji, finansów itp. Wprowadzono zakaz realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz zakazano lokalizacji i realizacji obiektów zaliczonych do zakładów przemysłowych o dużym lub zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnych awarii. W rozwiązaniach projektów planów uwzględniano ochronę zabytkowego układu urbanistycznego oraz obiektów uznanych za zabytkowe i tradycyjne oraz ustalenia dotyczące porządkowania wewnątrz urbanistycznych poprzez wprowadzenie zieleni i form małej architektury. Wprowadzono obowiązek zaopatrzenia w ciepło wyłącznie z wykorzystaniem proekologicznych systemów ciepłowniczych dla celów technologicznych i grzewczych lub też z wykorzystaniem spalania węgla i koksu z zastosowaniem nowoczesnych technik uzyskiwania ciepła o niskim efekcie emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego, o efektywności spalania co najmniej 80 %.

W projektach planów ustalano szczegółowe zapisy dotyczące rozwiązań w zakresie gospodarki wodno-ściekowej oraz gospodarki odpadami. Ustalono ograniczenia w zakresie inwestowania i użytkowania terenu w strefie ochrony sanitarnej cmentarza o szerokości 50 m od jego granic.

Na obszarze planu określano także ograniczenia w sposobie zagospodarowania i sytuowania zabudowy wynikające z występowania terenów eksploatacji górniczej.

W przypadku braku miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego uzgadniano warunki zabudowy i zagospodarowania terenu. Sekcja Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego uzgodniła 74 wniosków dotyczących warunków zabudowy i zagospodarowania terenu (w tym dwa wnioski negatywnie tj. wniosek. dotyczący posadowienia 60 obiektów kontenerowych mieszkalno - socjalnych w Bytomiu przy ul. Składowej).

- *przedsięwzięć przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia, zwanej dalej „decyzją o środowiskowych uwarunkowaniach”.*

Sekcja Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego wydała **21** opinii sanitarnych przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia, zwanej dalej „decyzją o środowiskowych uwarunkowaniach”, natomiast w 2008 roku liczba ta wynosiła **18**.

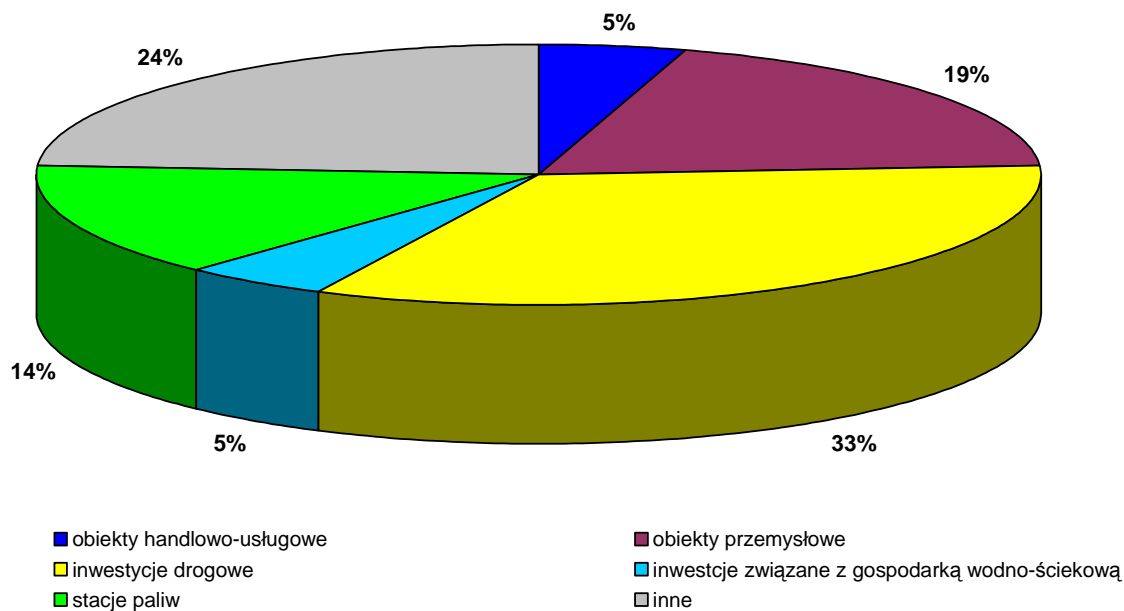
Przy zajmowaniu stanowisk w ramach sprawowanego zapobiegawczego nadzoru sanitarnego zwracano szczególną uwagę na takie zagadnienia, jak:

- rodzaj i charakterystyka przedsięwzięcia z uwzględnieniem skali i zasięgu oddziaływania, możliwości kumulowania się oddziaływań zwłaszcza w sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej,
- planowane przeznaczenie terenu, w tym oddzielenie stref mieszkaniowych i usługowych od przemysłowych, wyznaczenie terenów pod inwestycje mogące znacząco oddziaływać na środowisko oraz zachowanie stref ochronnych, w celu ograniczenia niekorzystnego wpływu na jakość i komfort życia mieszkańców,
- funkcja i ład przestrzenny oraz rekultywacja terenów poprzemysłowych, w celu zapewnienia prawidłowego rozwoju miasta i uporządkowania krajobrazu,
- gospodarka wodno-ściekowa, gospodarka odpadami, zachowanie standardów emisji hałasu i zanieczyszczeń powietrza ze szczególnym uwzględnieniem zastosowanych rozwiązań chroniących środowisko i zdrowie ludzi,
- właściwa organizacja prac remontowo-budowlanych oraz odpowiednie warunki higieniczno-sanitarne w miejscach pracy poprzez zastosowanie odpowiednich urządzeń i rozwiązań technicznych.

Uzgardnianie lub opiniowanie pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych przedsięwzięć dotyczyło takich obiektów, jak np.: obiekty żywnościowo-żywnościowe, usługowo-handlowych, obiekty przemysłowe, obiekty turystyczne, w tym hotele, pensjonaty, obiekty wychowania i nauczania (szkoły, przedszkola), obiekty ochrony zdrowia (przychodnie, apteki, pomieszczenia indywidualnej i grupowej praktyki lekarskiej, itp.), zakłady kosmetyczno-fryzjerskie i odnowy biologicznej, inwestycje drogowe, inwestycje związane z gospodarką wodno-ściekową, inwestycje związane z gospodarką odpadami, stacje paliw i inne.

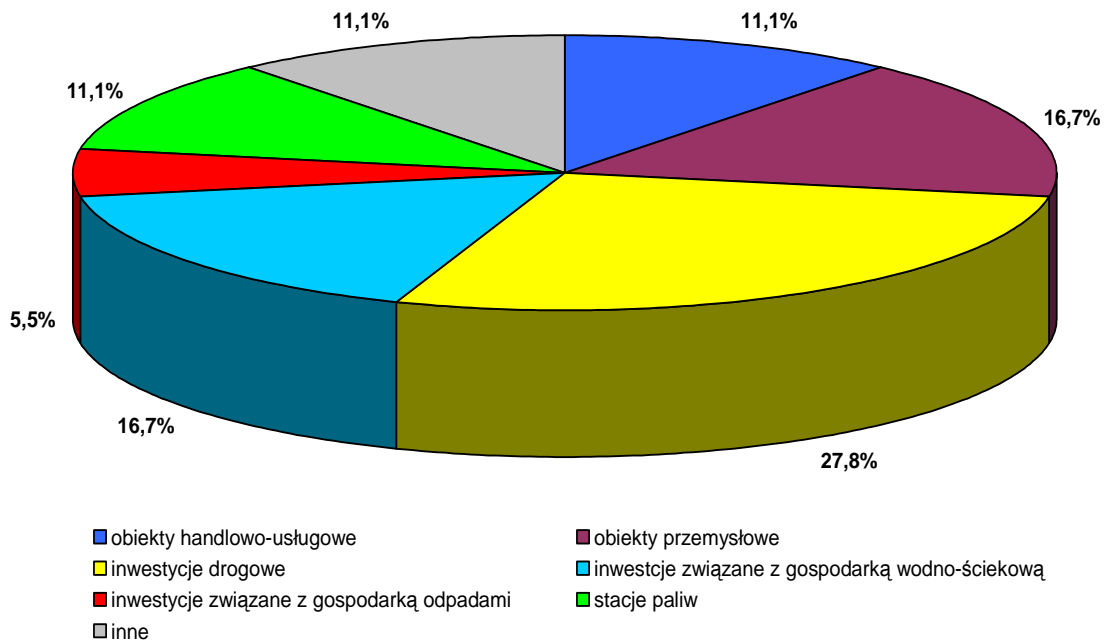
Podstawową grupę zaopiniowanych przedsięwzięć przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach stanowiły inwestycje drogowe – 33%.

Procentowy udział poszczególnych grup inwestycji zaopiniowanych przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach w roku 2009

Kolejną grupę stanowiły obiekty przemysłowe – 19%, stacje paliw –14% Natomiast obiekty usługowo-handlowe i związane z gospodarką wodno-ściekową stanowiły niewielki procent – po 5.

Procentowy udział poszczególnych grup inwestycji zaopiniowanych przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach w roku 2008

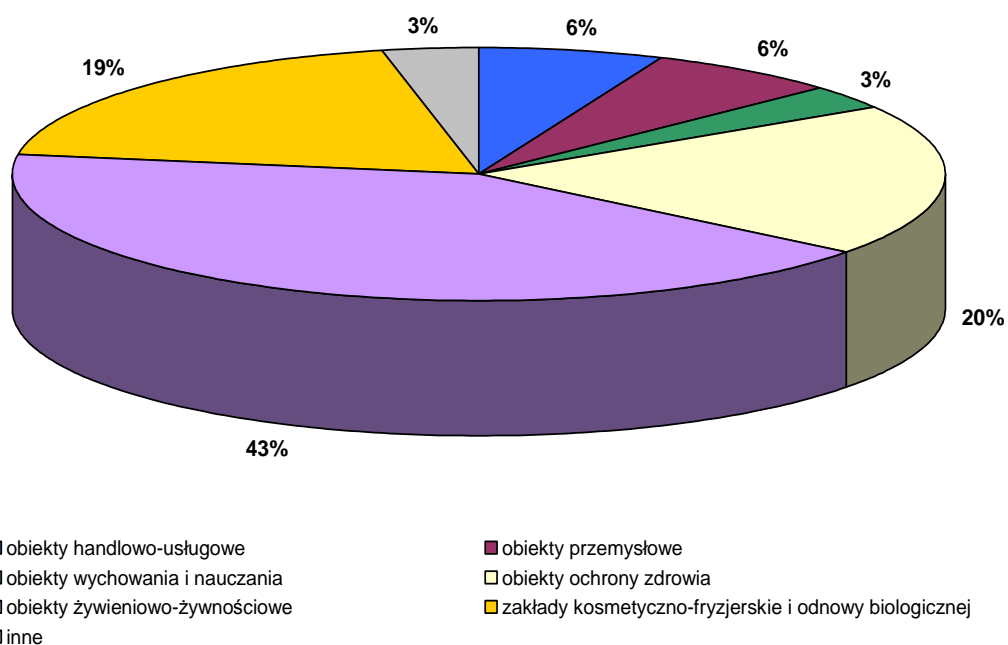
Porównując lata 2008 i 2009 zaobserwowano nieznaczny wzrost związany z inwestycjami drogowymi, obiektami przemysłowymi oraz związany ze stacjami paliw. Znaczący spadek dotyczył inwestycji związanych z gospodarką wodno-ściekową, a niewielki – związany z obiektami handlowo-usługowymi. W porównaniu do roku 2008 w katalogu grup inwestycyjnych nie pojawiły się inwestycje związane z gospodarką odpadami.

– dokumentacji projektowych inwestycji, w szczególności projektów budowlanych.

W Sekcji Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego uzgodnionych zostało **31** dokumentacji projektowych, natomiast w 2008 roku liczba ta wynosiła **30**.

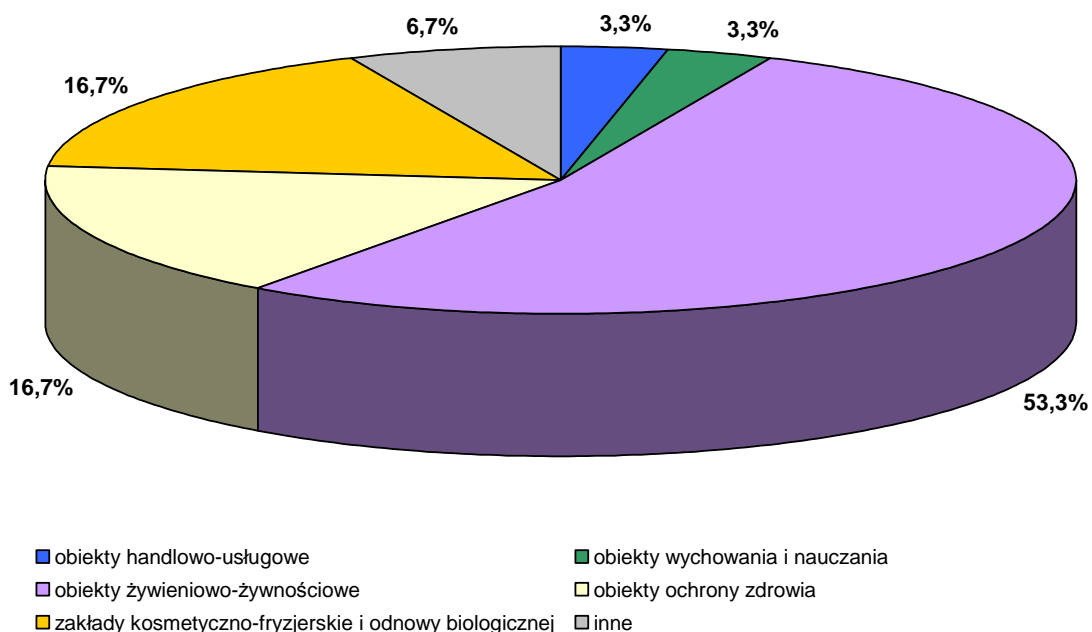
Największy procent wśród zaopiniowanych projektów stanowiły obiekty żywnościowo-żywnościowych – 43%. Pod względem ilościowym kolejną grupę stanowiły zakłady kosmetyczno-fryzjerskich i odnowy biologicznej – 19% oraz obiekty ochrony zdrowia – 20%.

Procentowy udział zaopiniowanej dokumentacji projektowej dla poszczególnych obiektów / inwestycji w roku 2009

Tematyka pozostałych projektów dotyczyła obiektów usługowo-handlowych, wychowania i nauczania, obiektów przemysłowych i innych.

**Procentowy udział zaopiniowanej dokumentacji projektowej dla
poszczególnych obiektów / inwestycji w roku 2008**

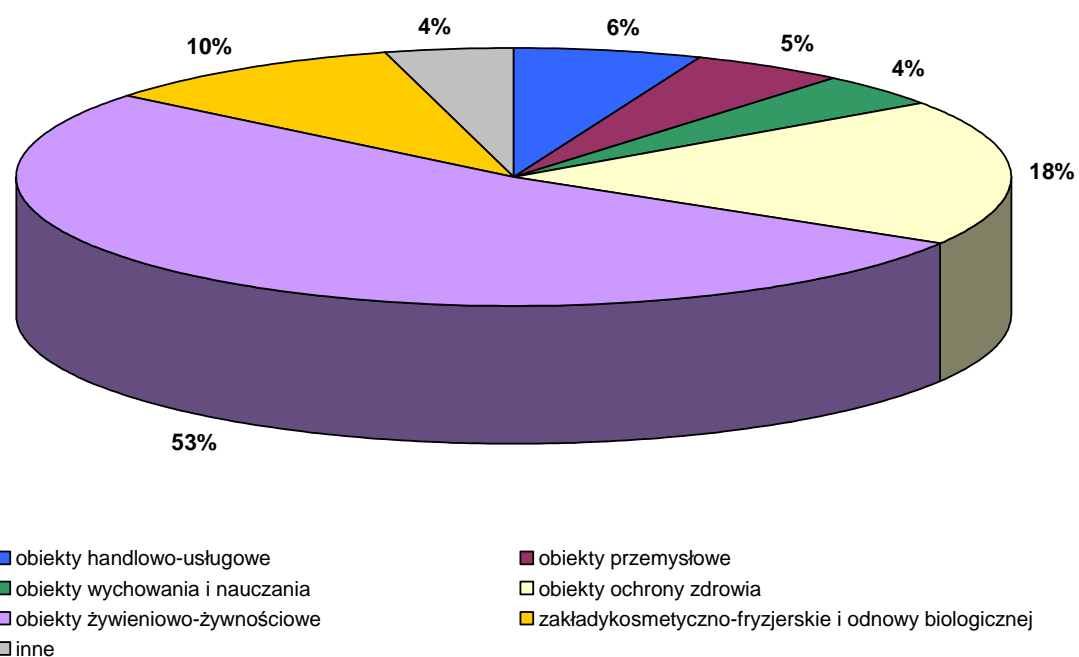
Porównując lata 2008 i 2009 zaobserwowano nieznaczny wzrost związany z obiektami ochrony zdrowia, zakładami kosmetyczno-fryzjerskimi i odnowy biologicznej oraz obiektami handlowo-usługowymi. Znaczący spadek dotyczył inwestycji związanych z obiektami żywnościowo-żywnościowymi. W porównaniu do roku 2008 w katalogu grup inwestycyjnych pojawiły się obiekty przemysłowe.

– obiektów budowlanych przed dopuszczeniem ich do użytkowania przez właściwy organ.

W Sekcji Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego wydano **98** opinii sanitarnych dopuszczających do użytkowania, natomiast w 2008 roku liczba ta wynosiła **80**.

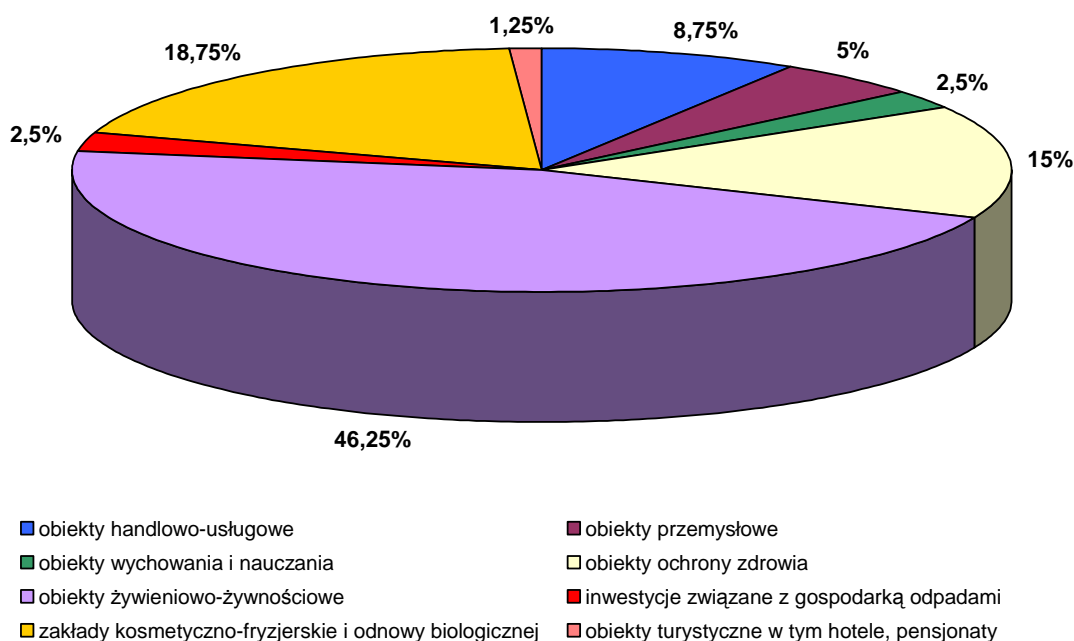
Wśród obiektów dopuszczonych do użytkowania największą grupę stanowią obiekty żywnościowo-żywnościowych – 53%, obiekty ochrony zdrowia (w tym centralna sterylizatornia, pracownia mammograficzna) – 18%, zakłady fryzjersko-kosmetyczne i odnowy biologicznej – 10%.

Procentowy udział poszczególnych grup obiektów dopuszczonych do użytkowania w roku 2009

Kolejną grupę stanowiły obiekty handlowo-usługowe – 6%, obiekty przemysłowe – 5% oraz obiekty wychowania i nauczania – 4% (w tym kompleks sportowy „Moje Boisko” Orlik 2012).

Procentowy udział poszczególnych grup obiektów dopuszczonych do użytkowania w roku 2008

Porównując lata 2008 i 2009 zaobserwowano nieznaczny wzrost związany z obiektami żywnościowo-żywnościowymi, obiektami ochrony zdrowia. Znaczący spadek dotyczył zakładów kosmetyczno-fryzjerskich i odnowy biologicznej, a niewielki – obiektów handlowo-usługowych. Na porównywalnym poziomie utrzymały się obiekty przemysłowe. W porównaniu do roku 2008 w katalogu grup inwestycyjnych nie odnotowano obiektów turystycznych oraz inwestycji związanych z gospodarką odpadami.

Porównując rok 2008 i 2009 w ilości wszystkich załatwianych spraw obserwujemy niewielki wzrost. Wzrost ten spowodowany jest zwiększoną ilością zajętych stanowisk dotyczących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, wydanych opinii uzgadniających dokumentację projektową oraz dopuszczających obiekt budowlany do użytkowania. W 2009 zanotowano również, w stosunku do roku 2008 wzrost przeprowadzonych wizji lokalnych. Wzrost ten spowodowany jest zainteresowaniem potencjalnych inwestorów terenem objętym nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu.

7. Oświata Zdrowotna

Kierunki działań w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia w 2009 roku wynikały z założeń Narodowego Programu Zdrowia, wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego oraz sytuacji epidemiologicznej i potrzeb zdrowotnych mieszkańców

Zgodnie z definicją oświaty zdrowotnej rozumianej jako medycyna zdrowego człowieka, działania w tym zakresie ukierunkowane były głównie na środowiska ludzi zdrowych, zwłaszcza: dzieci i młodzież, rodziców, opiekunów, nauczycieli i wychowawców, personel zakładów opieki zdrowotnej i zakładów pracy.

Do najważniejszych działań w zakresie promocji zdrowia należało:

1. Prowadzenie działań zmierzających do poprawy i umacniania zdrowia społeczności lokalnej w zakresie: zapobiegania chorobom zakaźnym, propagowania zdrowego stylu życia, zapobiegania nałogom.
2. Inicjowanie programów i akcji prozdrowotnych.
3. Koordynowanie i nadzorowanie działalności oświatowo-zdrowotnej i promocji zdrowia.
4. Prowadzenie współpracy w ramach edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia.

Mając na uwadze powyższe zadania sekcja Oświaty Zdrowotnej PSSE podejmowała następujące inicjatywy i przedsięwzięcia prozdrowotne:

Program „Trzymaj Formę!”

Program edukacyjny skierowany jest głównie do uczniów szkół gimnazjalnych (klasy I-III) i klas V- VI szkół podstawowych. Głównym celem programu jest zwiększenie świadomości dotyczącej wpływu żywienia i aktywności fizycznej na zdrowie.

W roku szkolnym 2008/2009 program realizowany był w 16 szkołach natomiast w roku szkolnym 2009/2010 chęć udziału w niniejszym programie wyraziło 21 szkół. Po raz pierwszy program będzie realizowany w Szkołach Specjalnych. Dla prawidłowej realizacji programu przygotowano i przeprowadzono szkolenie dla szkolnych koordynatorów programu, dystrybucję materiałów edukacyjnych, rozpropagowano konkurs na projekt edukacyjny najlepiej realizujący założenia programu „Trzymaj Formę!”, monitorowano właściwy przebieg i realizację działań programowych w placówkach nauczania i wychowania

Największą trudnością w realizacji programu jest malejąca ilość materiałów edukacyjnych w kolejnych edycjach programu.

Program Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu. Cele i Zadania na rok 2009

Działania podjęte w 2009 roku w ramach realizacji programu skierowane były do ogółu społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem studentów. Podjęto następujące działania: w związku z organizacją i obchodami Światowego Dnia bez Papierosa, Kampanią „Ostrzeżenia Zdrowotne” i Światowego Dnia Rzucenia Palenia Tytoniu

- opracowano i przeprowadzono konkurs plastyczny pt. „Czyste powietrze wokół nas”
- zorganizowano i obsługiwano punkty informacyjne między innymi, w czasie Rejonowych Mistrzostw Udzielania I Pomocy, Bytomskiego Festiwalu Nauki i Sztuki, Olimpiady Zdrowego Stylu Życia PCK Bytom, Dni Zdrowia i Urody w Bytomiu
- przeprowadzono badania – stężenia tlenku węgla oraz prezentowano zagrożenia związane z paleniem tytoniu na specjalnych fantomach podczas Dni Zdrowia i Urody w Bytomiu
- oplakatowano linię startu i mety w Parku Miejskim w Bytomiu podczas Ogólnopolskiego Biegu-Cała Polska Biega, teren gdzie odbywały się „Juwenalia” Bytom 2009r, Basen Miejski Bytom
- prowadzono dystrybucję materiałów oświatowo-zdrowotnych na temat szkodliwości palenia tytoniu.
- wyróżniono laureatów i partnerów koszulkami „Nie palę” i smyczami.
- koordynowano badania ankietowe przeprowadzone w placówkach nauczania i wychowania, zakładach opieki zdrowotnej, zakładach pracy oraz w zakładach gastronomicznych. Badania ankietowe dotyczyły przestrzegania zakazu palenia tytoniu w nadzorowanych obiektach, na podstawie art. 5 Ustawy z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. z 1996 r. Nr 10, poz. 55 z późn. zmianami). Badania ankietowe przeprowadzane były przez pracowników nadzoru sanitarnego PSSE w Bytomiu w ramach prowadzonego bieżącego nadzoru sanitarnego. Badania przeprowadzono łącznie w 273 placówkach wśród 15.743 osób zatrudnionych w kontrolowanych zakładach.

Przedszkolny Program Edukacji Antytytoniowej pt. "Czyste Powietrze wokół nas"

Program skierowany jest do dzieci 5 i 6 letnich uczęszczających do przedszkoli ich rodziców i opiekunów. Głównym celem programu jest zwiększenie umiejętności dzieci w zakresie radzenia sobie w sytuacjach, gdy przebywają w zadymionych pomieszczeniach lub gdy dorośli palą przy nich tytoń, oraz wzrost kompetencji rodziców w zakresie ochrony dzieci przed ekspozycją na dym tytoniowy. W roku szkolnym 2008/2009 zgodnie z wytycznymi programem należało objąć 10 % przedszkoli będących pod nadzorem PPIS w Bytomiu, program do realizacji zaproponowano 7 przedszkolom z Bytomia, które chętnie wzięły udział w przedsięwzięciu. W roku szkolnym 2009/2010 programem należało objąć 30% przedszkoli, które są pod nadzorem PPIS w Bytomiu, dlatego do jego realizacji w kolejnej edycji zaproszono 9 nowych przedszkoli. W roku 2009/2010 program realizowany będzie w 16 przedszkolach z Bytomia.

Dla należytej realizacji programu: pozyskano kredki, przygotowano i przeprowadzono szkolenie dla przedszkolnych koordynatorów programu, przeprowadzono dystrybucję materiałów edukacyjnych, rozpropagowano konkursy; konkurs wojewódzki na przedstawienie edukacyjne najlepiej realizujące założenia w/w programu i konkurs powiatowy - plastyczny pt. „Czyste powietrze wokół nas”, monitorowano właściwy przebieg i realizację działań programowych w placówkach nauczania i wychowania .Program jest chętnie realizowany przez placówki przedszkolne.

Profilaktyka HIV/AIDS

Kampania medialna pod hasłem „Wróć bez HIV” zainicjowana przez Krajowe Centrum ds. AIDS – w roku 2008 i trwająca do 1 grudnia 2009r. skierowana była do osób dorosłych, podróżujących w celach turystycznych i zarobkowych.

Zasadnicze działania polegały na koordynowaniu przedsięwzięć w związku z Ogólnopolską Multimedialną Kampanią Społeczną „Wróć bez HIV”, poprzez współorganizację Olimpiady Zdrowego Stylu Życia 2009/2010 z Rejonowym Zarządem PCK Bytom, zorganizowano stoisko informacyjne z materiałami w PSSE Bytom. Inicjowano narady w wybranych placówkach służby zdrowia, placówkach oświatowych. Przygotowano i zorganizowano dwie akcje bezpłatnego testowania w PSSE Bytom. Zorganizowano szkolenie pt. „Medyczne i psychospołeczne aspekty HIV/AIDS”. Rozpropagowano konkursy: III wojewódzkie konkurs wiedzy o AIDS pt. „Żyję bez ryzyka” i konkurs „Czego Jaś się (na) uczy”, wypożyczano filmy edukacyjne, rozpowszechniano materiały edukacyjne.

„Wolność Oddechu – Zapobiegaj Astmie”

Program skierowany był do dzieci klas I – III ich rodziców i opiekunów. Celem programu było uświadomienie rodzicom i opiekunom dzieci znaczenia wczesnej profilaktyki astmy oraz stworzenie dzieciom zagrożonym chorobą możliwości optymalnej jakości życia. W roku szkolnym 2008/2009 program realizowano w 8 szkołach podstawowych w 38 klasach, objęto programem 830 dzieci.

W celu prawidłowej realizacji programu przygotowano i przeprowadzono szkolenie dla szkolnych koordynatorów programu, przeprowadzono dystrybucję materiałów edukacyjnych, monitorowano właściwy przebieg i realizację działań programowych w placówkach nauczania i wychowania. Program był chętnie realizowany przez pielęgniarki /higienistki szkolne.

Był to ostatni rok realizacji tego programu.

„Profilaktyka zakażeń meningokokowych”

Program adresowany jest do ogółu społeczeństwa. Celem główny programu jest podniesienie poziomu wiedzy w zakresie zapobiegania zakażeniom wywołanym drobnoustrojami z gatunku *Neisseria meningitidis*. Program realizowano głównie poprzez dystrybucję materiałów edukacyjnych, ekspozycję plakatów. Dodatkowo przeprowadzono działania edukacyjne poprzez projekcję filmu na temat Inwazyjnej choroby meningokokowej wśród studentów odbywających praktyki w PSSE Bytom.

Materiały informacyjno – edukacyjne dot. profilaktyki inwazyjnej choroby meningokokowej były dostarczone do wszystkich szkół w czasie akcji szczepień, która była prowadzona w ubiegłych latach, obecnie zaobserwowano brak zainteresowania tematem z uwagi na brak nowych materiałów edukacyjnych.

Konkurs wojewódzki pt. „Grypo nie chcemy Cię w naszym domu” ogłoszony przez WSSE Katowice skierowany był głównie do dzieci uczęszczających do przedszkoli. Celem konkursu było utrwalenie wiedzy nt. właściwych zachowań higienicznych wśród dzieci. Przestrzeganie zasad higieny to podstawowe działanie w profilaktyce grypy. Zgodnie z zaleceniami WSSE Katowice regulamin konkursu został przekazany do placówek.

Profilaktyka grypy na etapie powiatowym

W wyniku zaistniałej sytuacji epidemiologicznej kraju dot. zachorowań na grypę PSSE w Bytomiu opracowała komunikat odnośnie grypy *typu A/H1N1*, który w ramach współpracy z sekcją Higieny Dzieci i Młodzieży został przekazany do placówek oświatowych, dodatkowo przekazano informacje dot. zachorowań na grypę do lokalnych gazet. W ramach posiadanych materiałów PSSE Bytom prowadziła bieżącą dystrybucję materiałów edukacyjnych.

W związku z sytuacją lokalną dot. wzrostu zachorowań na gruźlicę podjęto **Organizację konkursu miejskiego wiedzy o gruźlicy pt. GRUŻLICA – choroba o znaczeniu społecznym**” konkurs adresowany jest do uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych z Bytomia. Celem w/w. konkursu jest pogłębienie wiedzy przez uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych na temat gruźlicy, oraz ograniczenie rozprzestrzeniania się tej choroby w społeczności. Konkurs objął patronatem Prezydent Miasta Bytomia.

Dla zainteresowanych osób przez cały rok udostępniane są zbiory wideoteki z zakresu Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia. Najwięcej korzystają z tej możliwości nauczyciele i higienistki. Filmy edukacyjne wykorzystywane są w programach profilaktycznych i akcjach realizowanych w szkołach.

W 2009 r Powiatowa Stacja Sanitarno - Epidemiologiczna w Bytomiu włączyła się w współorganizację „**Rejonowych Mistrzostw Udzielania I Pomocy**” i „**Eskulapiadę Wiedzy o Zdrowiu**” organizowanych przez Polski Czerwony Krzyż Oddział w Bytomiu.

W Bytomiu w roku 2009 przeprowadzono łącznie 27 wizytacji pracy w placówkach nauczania, wychowania i opieki zdrowotnej oraz 14 porad dot. pozyskania partnerów oraz inauguracji programów profilaktycznych.

Podsumowując należy stwierdzić, że:

Realizację przedstawionych przedsięwzięć i programów można uznać za zadowalającą. Nie mniej jednak w działaniach na rzecz umacniania zdrowia niezbędne jest zaangażowanie i współpraca jak największej liczby podmiotów, które odpowiedzialne są za kształtowanie i realizację polityki prozdrowotnej na poziomie lokalnym. Wiodącą rolę w ustalaniu priorytetów, integracji i koordynowaniu inicjatyw poszczególnych instytucji i organizacji mogłyby podejmować władze samorządowe. Ważne jest także przeznaczenie większego budżetu na akcje i materiały z zakresu profilaktyki i promocji zdrowia.

Ocena stanu sanitarnego miasta Piekary Śląskie za rok 2009

Bytom 2010

SPIS TREŚCI

1.	EPIDEMIOLOGIA	4
2.	HIGIENA ŻYWIENIA, ZYWNOŚCI I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU	9
3.	HIGIENA KOMUNALNA	13
4.	HIGIENA PRACY	18
5.	HIGIENA DZIECI I MŁODZIEŻY	22
6.	ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY	24
7.	OŚWIATA ZDROWOTNA	31

Pragnę przedstawić Państwu ocenę stanu sanitarnego i sytuację epidemiologiczną miasta Piekary Śląskie zgodnie z zapisem art. 12a ust. 3 ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (jedn. tekst: Dz. U. z 2006 r. Nr 122, poz. 851 z późn. zm.).

Głównym celem naszej działalności jest realizacja zadań z zakresu zdrowia publicznego, a w tym ochrona zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobieganie powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych poprzez sprawowanie zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego a także poprzez prowadzenie działalności oświatowo zdrowotnej.

Zdrowie człowieka uzależnione jest od kombinacji czynników, z których można wyróżnić między innymi: styl życia, środowisko fizyczne (naturalne i stworzone przez człowieka) oraz społeczne życia, nauki i pracy, a także działania służby zdrowia. Działania te realizowane są w oparciu o zapisy ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz założenia Narodowego Programu Zdrowia na lata 2007-2015.

Sprawując bieżący i zapobiegawczy nadzór sanitarny, prowadząc szeroko rozumianą działalność oświatowo – zdrowotną oraz przedsięwzięcia z zakresu promocji zdrowego stylu życia staramy się zaspakajać oczekiwania mieszkańców.

Na ocenę stanu sanitarnego w zakresie warunków życia, pracy, nauczania i wychowania oraz wypoczynku składają się wyniki prowadzonych przez nas kontroli w większości poparte dowodami w postaci przeprowadzonych badań laboratoryjnych przez nasze akredytowane laboratorium.

W oparciu o analizę uzyskanych danych można stwierdzić sukcesywną poprawę warunków higieniczno – sanitarnych oraz korzystną sytuację epidemiologiczną w zakresie chorób zakaźnych i zakażeń.

Liczę, że ocena spotka się z Państwa zainteresowaniem, gdyż odzwierciedla różnorodność tematyki zagadnień z życia codziennego mieszkańców miasta Piekary Śląskie, objętej działaniami profilaktycznymi realizowanymi przez Państwową Inspekcję Sanitarną. Mam nadzieję, że niniejsze opracowanie umożliwi Państwu dokonanie oceny naszej dotychczasowej pracy i będzie inspiracją do podjęcia kolejnych działań, które pozwolą na dalszą poprawę zdrowia publicznego mieszkańców.

1. Epidemiologia

Sekcja Epidemiologii prowadzi bieżący nadzór w zakresie:

- warunków higieniczno – sanitarnych w szpitalach, prywatnych gabinetach,
- skuteczności procesów sterylizacji przeprowadzanych w obiektach służby zdrowia,
- wykonawstwa szczepień ochronnych,
- działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej w zakresie chorób zakaźnych.

W 2009 r. na terenie Piekar Śląskich Sekcja Epidemiologii sprawowała nadzór nad **91** placówkami:

- **2** szpitale (stanowiące 3 obiekty),
- **23** punkty szczepień,
- **65** prywatnych gabinetów lekarskich.

Łącznie z wywiadami epidemiologicznymi przeprowadzono **481** kontroli.

W 2009 r. wydano **4** decyzje administracyjne terminowe, w tym **3** decyzje wydane zostały na szpitale w związku ze stwierdzonymi w czasie kontroli uchybieniami sanitarno – technicznymi oraz **1** na prywatny gabinet lekarski w związku z nieprawidłowościami technicznymi.

Po rozpatrzeniu wniosków strony Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu wydał **2** zmiany wcześniej wydanych decyzji.

Mandatów karnych nie nałożono.

Stan sanitarny i techniczny szpitali

Na terenie miasta Piekary Śląskie znajdują się **2** szpitale.

W 2009 r. w szpitalach przeprowadzono łącznie **25** kontroli. Przeprowadzone kontrole wykazały w szpitalach uchybienia techniczne (brudne ściany oraz zacieki w niektórych pomieszczeniach, zniszczone wykładziny podłogowe).

Kontrole w zakresie działalności komitetów i zespołów kontrolo zakazań szpitalnych nie wykazały nieprawidłowości.

W związku z nieprawidłowościami w zakresie stanu technicznego obiektów wydano łącznie **3** decyzje administracyjne terminowe.

Ponadto jeden ze szpitali jest w trakcie realizacji zaleceń **2** decyzji wydanych w latach ubiegłych.

Stan sanitarny szpitali z roku na rok ulega sukcesywnej poprawie. Szpitale posiadają opracowane i zaopiniowane programy dostosowawcze, które stopniowo są wdrażane.

Stopniowo również są wykonywane obowiązki nałożone w wydanych decyzjach administracyjnych.

Stan sanitarny i techniczny prywatnych gabinetów lekarskich

Skontrolowano **15** prywatnych gabinetów lekarskich, przeprowadzając łącznie **18** kontroli. W związku ze stwierdzonymi uchybieniami technicznymi wydano **1** decyzję administracyjną terminową, która jest w trakcie realizacji.

Zalecenia doraźne wydano w **1** gabinecie lekarskim w związku z nieprawidłowościami w zakresie sterylizacji i postępowania z odpadami medycznymi. Zalecenia zostały wykonane. Stan sanitarny pozostałych skontrolowanych gabinetów nie budził zastrzeżeń.

Interwencje

W 2009 r. zarejestrowano na terenie Piekar Śląskich 2 interwencje.

Interwencje dotyczyły:

- Podejrzenia zakażenia HIV u pracownicy jednej z nadzorowanych placówek. Po szczegółowym zapoznaniu się z treścią sprawy interwencję uznano za niezasadną. Zakażenie wirusem HIV nie stanowi przeciwwskazania do wykonywania pracy.
- Obecności szczurów w budynku mieszkalnym. W związku z interwencją zlecono administratorowi budynku przeprowadzenie deratyzacji oraz zabezpieczenie budynku przed dostępem gryzoni. Zalecenia zostały wykonane.

System telefonicznego powiadamiania alarmowego

W ramach systemu telefonicznego powiadamiania alarmowego w sytuacjach szczególnego zagrożenia prowadzone są całodobowe dyżury telefoniczne przez pracowników Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Bytomiu.

W 2009 roku nie odnotowano żadnej akcji na terenie Piekar Śląskich.

Numer telefonu alarmowego udostępniony został placówkom służby zdrowia celem umożliwienia bezpośredniego kontaktu i powiadomienia o podejrzeniach zachorowań, wymagających podjęcia niezwłocznych działań przeciwepidemicznych, w szczególności inwazyjnej choroby meningokokowej oraz grypy A/H1N1 w dni robocze poza godzinami pracy i w dni wolne od pracy.

Zachorowalność na choroby zakaźne

W 2009 r. na terenie Piekar Śląskich zarejestrowano ogółem **4** przypadki zachorowań wirusowe zapalenie wątroby, tj. o 3 więcej niż w roku ubiegłym. W ogólnej liczbie zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby był 1 przypadek wzv typu B ostre, 2 przypadki wzv typu B przewlekłe, 1 przypadek wzv typu C.

W grupie chorób szerzących się drogą pokarmową w porównaniu z rokiem ubiegłym wzrosła liczba zatruc pokarmowych wywołanych pałeczkami Salmonella o **14** przypadków oraz wirusowych zakażeń jelitowych o **19** przypadków. Zmniejszyła się natomiast liczba bakteryjnych zakażeń jelitowych o **10** przypadków oraz bakteryjnych zatruc pokarmowych o **5** przypadków.

W 2009 r. na terenie Piekar Śląskich wystąpiły **4** ogniska masowych zatruc pokarmowych i zakażeń jelitowych, tak jak w roku ubiegłym.

Zatrucia i zakażenia pokarmowe wystąpiły:

- w 1 przypadku w oddziale szpitalnym, narażonych było łącznie 57 osób, zachorowało 8 osób. Przyczyną zachorowań była infekcja wirusowa nieokreślona.
- na przyjęciu urodzinowym organizowanym w restauracji, narażonych było 28 osób, objawy chorobowe wystąpiły u 8 osób, natomiast 4 osoby uległy zakażeniu bezobjawowemu. Czynnikiem etiologicznym zachorowań była Salmonella. W trakcie dochodzenia nie ustalono źródła zachorowania. Prawdopodobnie źródłem zakażenia mogły być tymbaliki z drobiu.
- w 2 przypadkach ogniska zachorowań wystąpiły w mieszkaniach prywatnych, w jednym przypadku czynnikiem etiologicznym zachorowań była Salmonella, w drugim rotawirus.

W każdym przypadku przeprowadzono dochodzenie epidemiologiczne, wszystkie osoby zostały objęte nadzorem epidemiologicznym.

W grupie chorób wieku dziecięcego zanotowano wzrost zachorowań na:

- płonicę – **1** przypadek

natomiast zaobserwowano spadek liczby zachorowań na:

- różyczkę – **14** przypadków
- ospę wietrzną – **151** przypadków

Nie zarejestrowano zachorowań na odrę i świnkę.

W 2009 roku wystąpiło 8 zachorowań na krztusiec, co stanowi znaczny wzrost w porównaniu z rokiem ubiegłym, w którym nie notowano zachorowań na krztusiec.

Ilość zachorowań na gruźlicę utrzymuje się na tym samym poziomie, co w roku ubiegłym. W roku 2009 zarejestrowano **28** przypadków zachorowań.

W każdym przypadku podejrzenia zachorowania lub zachorowania na gruźlicę przeprowadzono dochodzenie epidemiologiczne. Osoby z kontaktu z chorym obejmowano nadzorem, pouczano o przestrzeganiu zasad higieny osobistej.

Kontynuowana jest współpraca ze specjalistycznymi placówkami właściwymi w zakresie leczenia gruźlicy i chorób płuc, celem prawidłowego opracowania ognisk zachorowań na gruźlicę.

W 2009 r. zarejestrowano ogółem **409** przypadków podejrzeń zachorowań na gripę, to jest o **334** więcej niż w roku ubiegłym.

Wzrost ten prawdopodobnie spowodowany był poprawą zgłaszalności zachorowań przez placówki służby zdrowia, a nie faktycznym zwiększeniem ilości zachorowań. Ponadto na terenie Piekar Śląskich zarejestrowano **6** potwierdzonych przypadków zachorowania na gripę wywołaną wirusem A/H1N1, w tym odnotowano **1** zgon.

W 2009 r. zarejestrowano **9** przypadków narażenia na wściekliznę na skutek pogryzienia przez zwierzęta, wymagające podjęcia szczepień przeciw wściekliznie.

W analizowanym okresie na terenie Piekar Śląskich nie rejestrowano przypadków zachorowań na inwazyjną chorobę meningokokową, a w roku ubiegłym wystąpił tylko **1** taki przypadek.

Spadek liczby zachorowań spowodowany jest między innymi coraz większą świadomością społeczeństwa w zakresie inwazyjnej choroby meningokokowej oraz związaną z tym potrzebą szczepień przeciwko meningokokom grupy C.

W roku ubiegłym na terenie Piekar Śląskich w ramach szczepień akcyjnych młodzieży z rocznika 1996 zaszczepiono 397 osób. Jest to kontynuacja rozpoczętej w 2007 r. akcji szczepień młodzieży gimnazjalnej.

Kontynuowana od 3 lat akcja szczepień znacząco wpłynęła na poprawę sytuacji epidemiologicznej w zakresie inwazyjnej choroby meningokokowej na terenie Piekar Śląskich.

Ponadto w 2009 roku zarejestrowano:

- **2** przypadki inwazyjnej choroby wywołanej przez *Streptococcus pyogenes*,
- **1** przypadek AIDS,
- **1** przypadek wirusowego zapalenia mózgu,
- **1** przypadek wirusowego zapalenia opon mózgowych,
- **3** przypadki bakteryjnego zapalenia opon mózgowych i/ lub mózgu.

W 2009 r. w szpitalu na terenie Piekar Śląskich wystąpiło **1** ognisko zakażenia szpitalnego. Ogniska objęło 8 osób, w tym 6 pacjentów i 2 pracowników. Było to wirusowe zakażenie jelitowe nieokreślone szerzące się drogą pokarmową.

Działania epidemiologiczne mające na celu wygaszenie ogniska prowadzone były we współpracy z zespołem kontroli zakażeń szpitalnych działającym w szpitalu.

Nadzór nad wykonawstwem szczepień ochronnych

W 2009 roku na terenie miasta Piekary Śląskie skontrolowano **23** punkty szczepień, przeprowadzając **34** kontrole.

Kontrole podległych punktów szczepień przeprowadzono w zakresie oceny wykonawstwa szczepień ochronnych.

Z przeprowadzonych kontroli sanitarnych w punktach szczepień wynika, że szczepienia ochronne obowiązkowe i zalecane u dzieci, młodzieży i osób dorosłych wykonywane są zgodnie z obowiązującym Programem Szczepień Ochronnych.

Dzieci i młodzież wzywana jest do szczepień systematycznie i na bieżąco.

Dzieci ze środowisk opornych, które nie zgłaszają się w wyznaczonym terminie do szczepienia, bądź w ogóle nie realizują obowiązku szczepień ochronnych zgłaszane są przez

poradnie imiennie do PSSE w Bytomiu. PPIS w Bytomiu wystosował 18 wezwań zobowiązujących rodziców bądź opiekunów prawnych tych dzieci do zgłoszenia się do Poradni POZ w celu kontynuacji zaległych szczepień.

Na podstawie rocznych sprawozdań ze szczepień ochronnych oraz z przeprowadzonej analizy wykonawstwa szczepień ochronnych za rok 2009 wynika, że szczepieniami ochronnymi jest objętych ok. 99% dzieci i młodzieży. Obowiązkowe szczepienia ochronne u dzieci i młodzieży podlegającej do szczepień w roku 2009 zostały wykonane w stopniu dobrym. W stosunku do roku ubiegłego wykonawstwo szczepień we wszystkich grupach szczepień zostało utrzymane na podobnym poziomie.

Podsumowując należy stwierdzić, że :

1. Stan sanitarny zakładów opieki zdrowotnej ulega poprawie. Placówki leczenia zamkniętego posiadają opracowane i zaopiniowane programy dostosowawcze, które stopniowo są wdrażane.
2. Wzmoczonego nadzoru wymagają nadal prywatne gabinety lekarskie celem wyeliminowania nieprawidłowości w zakresie przestrzegania procedur dezynfekcji i sterylizacji oraz postępowania z odpadami medycznymi.
3. Konieczne jest kontynuowanie współpracy ze szpitalami i placówkami POZ w celu prawidłowego prowadzenia działań w ognisku zachorowania na chorobę zakaźną, a w szczególności w przypadku zachorowań na grypę, jak również wzmoczenie nadzoru nad wykonawstwem szczepień ochronnych, szczególnie przeciwko grypie sezonowej w ramach szczepień zalecanych.
4. Ze względu na występowanie w stacjonarnych zakładach opieki zdrowotnej chorób zakaźnych szerzących się ogniskowo, niezbędna jest współpraca z Zespołami Kontroli Zakażeń Szpitalnych w celu prawidłowego opracowania ognisk zakażeń.

2. Higiena Żywności, Żywienia i Przedmiotu Użytku

W 2009 roku na terenie miasta Piekary Śląskie bieżącym nadzorem sanitarnym objęto **638** zakładów branży spożywczej. Kontrole sanitarne przeprowadzono w **345** obiektach, co stanowi **54%** obiektów zewidencjonowanych w PSSE w Bytomiu.

Ogółem przeprowadzono **498** kontroli sanitarnych i tematycznych oraz rekontroli. Za uchybienia i nieprawidłowości stanu sanitarno – porządkowego nałożono **20** mandatów karnych na łączną kwotę **2600,00** zł.

W bieżącym roku sprawozdawczym wydano ogółem **184** decyzje administracyjne, z czego **16** decyzji terminowych – represyjnych dotyczących niewłaściwego stanu sanitarno – technicznego w kontrolowanych obiektach, **108** decyzji zatwierdzających zakład i dopuszczających go do użytkowania w zakresie produkcji lub obrotu środkami spożywczymi w tym **1** decyzja dotyczyła poszerzenia działalności. Wydano 40 decyzji wykreślających zakład z rejestru oraz 20 umorzeń decyzji.

W ramach urzędowej kontroli żywności do badań laboratoryjnych pobrano i zbadano **84** próbki środków spożywczych i przedmiotów użytku, z czego **2** próbki uległy dyskwalifikacji ze względu na zanieczyszczenie biologiczne oraz złe cechy sensoryczne.

W roku 2009 przeprowadzono teoretyczną ocenę żywienia w placówkach szkolnych i szpitalnych. Z terenu Piekar Śląskich oceniono **2** jadłospisy. Pobrane jadłospisy zostały ocenione jakościowo i ilościowo w oparciu o program komputerowy. Uzyskane spostrzeżenia w oparciu o dostępne materiały dydaktyczne (piśmiennictwo) przesłano do wiadomości przedmiotowym obiektom.

Najczęstszymi spostrzeżeniami jeżeli chodzi o układanie jadłospisów jest:

- Zbyt mały udział surowych warzyw i owoców,
- Zbyt mały udział produktów z pełnego przemiału,
- Brak składnika białkowego w posiłkach,
- Brak lub zbyt mała ilość nasion roślin strączkowych.

W 2009 roku na terenie miasta Piekary Śląskich zarejestrowano **1** masowe zatrucie pokarmowe (narażonych – 60 osób) w Hotelu Robotniczym „KOTŁOMONTAŻ” w Michałowicach gdzie były dostarczane posiłki w systemie cateringowym przez firmę z Bytomia – Bar „METAXA” przy ul Jagiellońskiej 48. Nie przeprowadzono badań laboratoryjnych próbek pokarmowych ze względu na późne zgłoszenie wystąpienie pierwszego zachorowania. Przeprowadzone dochodzenie nie określiło nośnika zatrucia.

W Barze „Metaxa” w Piekarach Śląskich stwierdzono prowadzenie działalności niezgodnie z posiadanym zatwierdzeniem (prowadzono pełną produkcję, zamiast od półproduktu), a także stwierdzono zalegające prywatne rzeczy w pomieszczeniu szatni. Wydano doraźne zalecenia na usunięcie w/w. uchybień i nieprawidłowości.

Dokonując ogólnej oceny wszystkich zakładów branży spożywczej na terenie miasta Piekary Śląskie stwierdza się stopniową poprawę stanu sanitarno – porządkowego i technicznego zakładów wprowadzających i produkujących środki spożywcze. W wyniku dużej konkurencji i działania rynku oraz prowadzenia konsekwentnego nadzoru sanitarnego przez przedstawicieli Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu mobilizują właścicieli zakładów do podejmowania działań w zakresie poprawy podstawowych wymagań sanitarno – technicznych.

Pomimo korzystnych zmian kontrole sanitarne przeprowadzane przez upoważnionych przedstawicieli PPIS w Bytomiu wykazują, że część obiektów jeszcze nie odpowiada ustalonym wymaganiom w przepisach krajowych i unijnych.

W poszczególnych grupach obiektów na terenie miasta Piekary Śl. odnotowano następujące uchybienia i nieprawidłowości.

1) Zakłady obrotu żywnością:

- przechowywanie artykułów spożywczych nietrwałych mikrobiologicznie poza urządzeniami chłodniczymi,
- niezachowana higiena sprzedaży artykułów spożywczych,
- brak czystości i porządku na sali sprzedaży i na zapleczu zakładów,
- zły stan techniczny pomieszczeń zakładów,
- zły stan techniczny urządzeń chłodniczych oraz pozostałego wyposażenia zakładów.

W związku ze stwierdzonymi uchybienia i nieprawidłowości w zakresie wymagań sanitarno – technicznych wydano w powyższej grupie obiektów **10** decyzji administracyjnych jak również nałożono 13 mandatów karnych na kwotę 1750,00 za uchybienia sanitarno – higieniczne. W nawiązaniu do danych z ubiegłego roku zwiększyła się liczba przeprowadzonych kontroli sanitarnych. Zwiększona ilość kontroli nie przełożyła się do zwiększonej ilości wydanych decyzji represyjnych oraz ilości nałożonych mandatów karnych, co może świadczyć o poprawie stanu sanitarno – higienicznego oraz technicznego w w/w obiektach.

2) Zakłady żywienia zbiorowego otwartego:

- zły stan techniczny powierzchni ścian i sufitów oraz podłóg zakładu,
- zły stan techniczny stolarki drzwiowej i okiennej,
- nieprawidłowe przechowywanie środków spożywczych nietrwałych mikrobiologicznie,
- zniszczony sprzęt stanowiący wyposażenie zakładu.

W związku z stwierdzonymi uchybieniami wydano w powyższej grupie obiektów **5** decyzji administracyjnych oraz nałożono 6 mandatów karnych na kwotę 750,00 za uchybienia sanitarno – higieniczne. Porównując rok 2008 i 2009 możemy stwierdzić zmniejszoną ilość

wydanych decyzji do roku ubiegłego. Uzyskane dane mogą świadczyć o poprawie stanu sanitarno – higienicznego oraz technicznego w zakładach żywienia zbiorowego typu otwartego.

3) Zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego:

W w/w grupie zakładów nie stwierdzono rażących uchybień sanitarno – technicznych oraz higienicznych w związku z powyższym nie nałożono mandatów karnych. Wydano 1 decyzje administracyjną zmieniającą termin wykonania zaleceń z decyzji wydanej w latach wcześniejszych.

4) Zakłady produkcji żywności:

- zły stan techniczny pomieszczeń wchodzących w skład zakładu produkcyjnego,
- niewłaściwy stan techniczny stolarki drzwiowej i okiennej,
- nieprawidłowe przechowywanie środków spożywczych nietrwałych mikrobiologicznie,
- brudna odzież ochronna personelu.

W związku ze stwierdzonymi uchybieniami i nieprawidłowościami w zakresie wymagań sanitarno - technicznych wydano w powyższej grupie obiektów 1 decyzję administracyjną, która zostały wykonane w całości, nałożono 1 mandat karny na kwotę 100,00 za uchybienia sanitarno – higieniczne. W roku 2009 wydano mniej decyzji represyjnych w porównaniu do roku ubiegłego, ilość wydanych decyzji może świadczyć o poprawie stanu sanitarno – higienicznego oraz technicznego w w/w grupie obiektów.

Akcje i współpraca z innymi komórkami PSSE/jednostkami/organami

W miesiącu lutym 2009 r. przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu przeprowadzono wspólnie z przedstawicielami Komendy Policji w Piekarach Śląskich kontrole sanitarne obiektów żywnościowych i żywieniowych w aspekcie występujących zagrożeń dla zdrowia klientów ze szczególną uwagą na sprzedaż tzw. „dopalaczy”. Akcja została powtórzona w miesiącu wrześniu.

W wyniku przeprowadzonych akcji w skontrolowanych obiektach nie stwierdzono w sprzedaży tzw. „dopalaczy”.

W dniu 8 czerwca 2009 r. na prośbę Komendy Policji w Piekarach Śląskich wspólnie z przedstawicielem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu, sekcji NS/HŻŻ została przeprowadzona kontrola sanitarna w Pubie „Pod wiśnią” w Piekarach Śląskich przy ul. Damrota 1. Celem kontroli było sprawdzenie czy w obiekcie jest wprowadzany do obrotu nielegalny alkohol. W toku prowadzonych czynności kontrolnych nie stwierdzono uchybień i nieprawidłowości stanu sanitarno – higienicznego oraz technicznego, ani uchybień w w/w zakresie.

W miesiącach marzec i kwiecień 2009 r. w ramach porozumienia ramowego przedstawiciel PPIS w Bytomiu wspólnie z przedstawicielem Powiatowego Lekarza Weterynarii przeprowadzili 2 kontrole sanitarne – kompleksowe w obiektach branży spożywczej podlegających wspólnym kontrolą. W trakcie prowadzonych czynności kontrolnych nie stwierdzono uchybień i nieprawidłowości stanu sanitarno – technicznego.

W miesiącu styczeń 2009 w trakcie trwania ferii zimowych pracownicy sekcji NS/HŻŻ przeprowadzili kontrole sanitarne tematyczne w placówkach nauczania, w których odbywało się żywienie dzieci i młodzieży. W obiektach sprawdzono bieżący stan sanitarno – higieniczny oraz techniczny, które nie budziły zastrzeżeń.

Ocenę warunków sanitarno – higienicznych w placówkach letniego wypoczynku dzieci i młodzieży w 2009 roku, pracownicy sekcji wspólnie z przedstawicielami sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży przeprowadzili kontrole które nie wykazały uchybień stanu sanitarno – higienicznego oraz technicznego.

Interwencje mieszkańców

W ramach urzędowej kontroli, dodatkowy udział w zapewnieniu bezpieczeństwa żywności ma analiza zgłaszanych interwencji. Sygnały pochodzące od społeczeństwa są każdorazowo rozpatrywane i skutkują podjęciem natychmiastowych działań wyjaśniających, a w sytuacji tego wymagających także represyjnych. Kończą się one poinformowaniem osób skarżących o podjętych działaniach i ich efektach.

Zwiększyła się ogólna liczba interwencji konsumentów i klientów zakładów branży spożywczej. Po rozpatrzeniu interwencji przez upoważnionych przedstawicieli PPIS w Bytomiu należy stwierdzić iż, około **66%** wniesionych interwencji było niezasadnych. Zarzuty wskazane w pismach nie potwierdzały przeprowadzone kontrole.

Podsumowując należy stwierdzić, że:

1. Stan techniczny pomieszczeń wchodzących w skład zakładów produkujących i wprowadzających do obrotu środki spożywcze ulega stopniowej poprawie. Poprawa ta dotyczy głównie obiektów nowopowstałych, które w chwili rozpoczęcia swojej działalności muszą posiadać odpowiednią ilość pomieszczeń oraz odpowiednie wyposażenie tych pomieszczeń by spełniać wymagania obowiązujących przepisów.
2. Stan sanitarno – higieniczny zakładów branży spożywczej nie jest w dalszym ciągu zadawalający. Nie są przestrzegane podstawowe zasady higieniczno – zdrowotne o czym świadczy ilość nałożonych mandatów w trakcie przeprowadzania urzędowej kontroli żywności w nadzorowanych obiektach.

3. Higiena Komunalna i Środowiska

Sekcja Higieny Komunalnej i Środowiska Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Bytomiu sprawuje bieżący nadzór sanitarny nad warunkami higieny środowiska, w tym wody do spożycia, wody w basenach i kąpieliskach oraz powietrza atmosferycznego, warunkami higieniczno – sanitarnymi, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne, utrzymaniem należytego stanu higienicznego nieruchomości, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, zakładów usługowych oraz środków komunikacji publicznej. Do zadań Sekcji należy także nadzorowanie wykonania decyzji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu dot. ekshumacji zwłok, plombowania urn z prochami i trumien ze zwłokami oraz wydawanie postanowień zezwalających na sprowadzenie zwłok z zagranicy, a także wydawanie opinii- zezwoleń na przeprowadzanie imprez masowych oraz rozpatrywanie interwencji mieszkańców miasta w związku z uciążliwościami mieszkaniowymi i środowiskowymi.

W roku 2009 na terenie miasta Piekary Śląskie zewidencjonowanych było **202** obiekty, skontrolowano **101** obiektów w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego, przeprowadzając **124** kontrole sanitarne oraz przyjęto i rozpatrzono **12** interwencji mieszkańców miasta.

W świetle wyników przeprowadzonych kontroli dokonano oceny stanu bezpieczeństwa sanitarnego w obrębie najliczniejszych grup obiektów oraz tych, które mają szczególne znaczenie:

ZAKŁADY OPIEKI ZDROWOTNEJ

Na terenie Piekar Śląskich funkcjonuje **1** Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej – Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej pod nazwą Szpital Miejski, w skład którego wchodzi **1** Przychodnia z 2 obiektami i **1** Oddział Pomocy Doraźnej.

Obok zakładu publicznego, w Piekarach Śląskich funkcjonuje **26** Niepublicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej, w skład których wchodzi **34** podległe placówki.

Ogółem w zakładach opieki zdrowotnej przeprowadzono **45** kontroli, wydano **9** postanowień dot. wymagań rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać pod względem fachowym i sanitarnym pomieszczenia i urządzenia zakładu opieki zdrowotnej z dnia 10 listopada 2006r., które ulegało zmianom.

Zaopiniowano **4** programy dostosowania.

W trakcie przeprowadzanych kontroli w placówkach zoz dokonywano oceny gospodarki odpadami medycznymi, którą ogólnie oceniono jako właściwą ponieważ nie stwierdzono uchybień kwalifikujących się do nałożenia mandatów karnych oraz decyzji administracyjnych.

W grupie tych obiektów zauważalna jest poprawa warunków ze względu na realizację programów dostosowawczych, które pozwalają rozłożyć prace naprawcze oraz koszty z tym związane do 31.12.2012 roku.

ZAKŁADY FRYZJERSKIE, KOSMETYCZNE, TATUAŻU I ODNOWY BIOLOGICZNEJ

W roku sprawozdawczym w tej grupie obiektów zewidencjonowanych było na terenie Piekar Śląskich 72 obiekty, w których przeprowadzono 39 kontroli sanitarnych, w efekcie czego wydano 1 decyzję administracyjną na zakład fryzjerski i 1 na zakład kosmetyczny w związku ze stwierdzeniem naruszeń wymagań sanitarno – technicznych.

Decyzje nakazywały wyposażenie zakładu w zamknięte i oznakowane pojemniki na brudną bieliznę oraz pokrycie ścian przy punktach wodnych materiałem łatwozmywalnym, nienasiąkliwym.

Obiekty te są w 100% sprywatyzowane i mimo starań właścicieli oraz rosnącej konkurencji wymuszającej podnoszenie standardów pomieszczeń i jakości usług, zakładów tych nie można ogólnie ocenić jako obiekty o zadawalającym stanie sanitarnym.

BASENY KĄPIELOWE

Na terenie miasta istnieją 4 baseny kąpielowe, w tym 3 kryte - czynne przez cały rok i 1 basen otwarty w sezonie letnim, tj. basen znajdujący się na terenie MOSiR w Piekarach Śląskich, który co roku przed sezonem jest odnawiany i remontowany oraz zgłaszany do tut. Stacji w celu dopuszczenia obiektu do użytkowania przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu.

W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego w roku sprawozdawczym przeprowadzono 4 kontrole basenów. Nie stwierdzono nieprawidłowości sanitarnych, wszystkie baseny ocenia się jako dobre.

DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ

W Piekarach Śląskich funkcjonuje 1 stacjonarny i 1 dzienny Dom Pomocy Społecznej oraz 1 Zakład Opiekuńczo – Lecznicy. W obiektach tych przeprowadzono 2 kontrole, podczas których nie stwierdzono naruszeń sanitarno – higienicznych ani technicznych. W czasie kontroli dokonywano także oceny gospodarki odpadami medycznymi u wytwórcy – nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie.

Jeden z zakładów posiada pozytywnie zaopiniowany program dostosowania do wymogów rozporządzenia MZ z dnia 10 listopada 2006 r.

Poza wymienionymi, w roku sprawozdawczym przeprowadzono także kontrole innych obiektów, takich jak: cmentarze, pracownie protetyki stomatologicznej, magły i pralnie, obiekty kulturalne, sportowe, transport pogrzebowy – 5 środków transportu do przewozu zwłok, dom przedpogrzebowy, ustęp publiczny, apteki oraz fermę. Podczas przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono uchybień kwalifikujących się do wydania decyzji lub nałożenia mandatu karnego, co świadczy o tym, że wymienione obiekty ogólnie ocenia się jako dobre.

HOTELE ORAZ INNE OBIEKTY, W KTÓRYCH ŚWIADCZONE SĄ USŁUGI HOTELARSKIE

W Piekarach Śląskich znajdują się 4 hotele skategoryzowane oraz 5 obiektów świadczących usługi hotelarskie. W stosunku do roku ubiegłego przybył 1 obiekt, tj. Hotel Wiktoria przy ul. Podmiejskiej 12. Wszystkie wymienione obiekty zostały skontrolowane w ramach akcji przygotowania i w trakcie trwania sezonu letniego. Z wyjątkiem jednego obiektu ocenionego jako dostateczny z powodu niższego standardu, pozostałe oceniono jako dobre. Są to obiekty nowoczesne, gwarantujące dobry standard usług i zapewniające właściwe warunki sanitarno – higieniczne i techniczne.

OBIEKTY SPORTOWE

Ogółem na terenie miasta działa 6 obiektów sportowych, skontrolowano 4 obiekty, w których przeprowadzono 5 kontroli.

Obiekty podległe MOSiR-owi prowadzą różnorodną działalność sportową i rekreacyjną. W 2009 r. wydano 2 zezwolenia na przeprowadzenie imprez masowych.

Skontrolowane obiekty sportowe na terenie Piekar Śląskich ocenia się jako: dwa dobre, oraz dwa jako dostateczne. W obiektach ocenionych jako dostateczne należałoby rozpatrzyć możliwość przeprowadzenia modernizacji zwłaszcza w zapleczu obejmującym sanitariaty i łaźnie dla zawodników.

INTERWENCJE

W 2009 r. z terenu Piekar Śląskich zgłoszono 12 interwencji.

Rozkład tych interwencji z podziałem na rodzaje uciążliwości (awarie kanalizacyjne, zagrzybienie lokali mieszkalnych, zagrożenie zwierzętami lub insektami, zły stan posesji), był równomierny. Stwierdzone usterki były usuwane w określonych terminach i nie było konieczności wdrażania postępowania administracyjnego.

Podsumowując należy stwierdzić, że:

1. Obiekty nadzorowane przez Sekcję Higieny Komunalnej i Środowiska należą w głównej mierze do podmiotów, które podlegają przepisom ustawy o swobodzie działalności gospodarczej. Nowe zapisy rozdziału 5 tej ustawy utrudniają kontrolę przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne i zobowiązują organ kontroli do zawiadamiania przedsiębiorcy o zamiarze wszczęcia kontroli. Ponadto ustawa określa w jakim terminie można przeprowadzić kontrolę od doręczenia zawiadomienia. W związku z tym przedsiębiorca może przygotować się do kontroli jak również przez okres miesiąca od otrzymania zawiadomienia o kontroli zadbać w obiekcie o utrzymanie właściwego stanu sanitarno – higienicznego czy też unikać kontroli informując organ kontrolny, że jest chory, przebywa na urlopie itp. Efektem tych zapisów jest mniejsza liczba decyzji administracyjnych zarządzających

wydanych przez PPIS, spada liczba nałożonych mandatów, co nie jest jednoznaczne, że przedsiębiorca spełnia wymagania higieniczne i zdrowotne. Zapowiedziana kontrola nigdy nie odzwierciedli rzeczywistego stanu sanitarno – higienicznego obiektu. Obecny zapis w ustawie o swobodzie działalności gospodarczej chroni przedsiębiorcę przed kontrolą i konsekwencjami wynikającymi z kontroli natomiast nie zapewnia bezpieczeństwa higienicznego i zdrowotnego osób korzystających z ich usług.

2. Substancję mieszkaniową miasta ocenia się jako dostateczną. W stosunku do roku 2008r. liczba zgłaszanych interwencji utrzymywała się na podobnym poziomie.

STAN ZAOPATRZENIA LUDNOŚCI W WODĘ PRZEZNACZONĄ DO SPOŻYCIA ORAZ OCENA JAKOŚCI WODY PRZEZNACZONEJ DO KĄPIELI I REKREACJI NA TERENIE MIASTA PIEKARY ŚLĄSKIE

Miasto Piekary Śląskie zaopatrywane jest w wodę zakupywaną z Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów w Katowicach dostarczaną głównie ze Stacji Uzdatniania Wody „Kozłowa Góra” w Wymysłowie (dzielnice Brzeziny Śląskie i Brzozowice Kamień) oraz „Bibiela” w Miasteczku Śląskim (pozostałe dzielnice miasta, poza częścią Dąbrówki Wielkiej zasilanej wodą z nadzorowanych przez inne PSSE ujęć powierzchniowych – SUW Goczałkowice lub SUW Będzin).

Kontrola jakości wody, dostarczanej odbiorcom w ramach zbiorowego zaopatrzenia w wodę prowadzona jest w wyznaczonych na terenie miasta 5 punktach monitoringowych.

W oparciu o uzyskane wyniki badań stwierdza się, że jakość wody w sieci wodociągowej na terenie Piekar Śląskich nie budzi zastrzeżeń i oceniono ją jako przydatną do spożycia. Okresowe przekroczenia dopuszczalnych wartości wynikały najczęściej z sytuacji awaryjnych na sieci wodociągowej.

Liczba awarii zgłoszonych przez Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Piekarach Śląskich wynosiła **255**.

Nadzorem sanitarnym tut. Stacji objęte są również znajdujące się na terenie miasta urządzenia wodociągowe eksploatowane dla potrzeb własnych przez Zakład Górniczy „Piekary” oraz ogólnodostępne źródło naturalne przy Parafii Katolickiej NMP, ul. Ks. Ficka. Woda dołowa z ujęcia w/w zakładu jest silnie zmineralizowana i wymaga mieszania z wodą dostarczaną z miejskiej sieci wodociągowej. Z uwagi na jakość, woda wykorzystywana jest w ograniczonym zakresie do celów socjalno – bytowych (łaźnie), natomiast woda do spożycia dostarczana jest z sieci miejskiej.

Woda z ujęcia wód głębinowych Zakładu Górniczego „Piekary” zaopatrującego część zakładu zlokalizowanego przy ul. gen. J. Ziętka odznacza się podwyższoną twardością.

W okresie lipiec – sierpień 2009 r. w wodzie z tego ujęcia stwierdzono obecność zanieczyszczeń bakteriologicznych (bakterie grupy coli). W związku z powyższym dla pracowników zakładu czasowo obowiązywało zalecenie wykorzystywania wody do spożycia wyłącznie po przegotowaniu. Po przeprowadzeniu przez właściciela ujęcia działań naprawczych woda spełniała wymagania mikrobiologiczne dla wody przeznaczonej do spożycia.

Wodę ze źródła przy ul. Ks. Ficka z uwagi na podwyższoną zawartość azotanów oraz obecność bakterii grupy coli i *Escherichii coli* oceniono jako nieprzydatną do spożycia.

W 2009 r na terenie Piekar Śląskich w ramach prowadzonego monitoringu jakości wody oraz nadzoru bieżącego nad jakością wody do spożycia pobrano **96** próbek wody, w tym przebadano pod względem fizykochemicznym – **87**, pod względem bakteriologicznym – **86**. Przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrów fizykochemicznych (mętność, żelazo, mangan, twardość, azotany, chlorki, OWO) stwierdzono w **9** próbkach wody, a wskaźników mikrobiologicznych w **13** próbkach (bakterie grupy coli, *Escherichia coli*, *Clostridium perfringens*, ogólna liczba mikroorganizmów w $36\pm 2^{\circ}\text{C}$ i w $22\pm 2^{\circ}\text{C}$).

W 2009 r. na terenie miasta eksploatowane były **3** baseny kąpielowe kryte i **1** sezonowy.

Na podstawie przeprowadzonych badań (**49** próbek wody, w tym kwestionowanych pod względem fizykochemicznym – **6**, pod względem bakteriologicznym – **8**) jakość wody w **2** basenach krytych oraz w sezonowym oceniono jako dobrą a w **1** krytym jako niepewną.

W przypadku stwierdzenia odchylenia od wymagań sanitarnych, właściciele obiektów, zgodnie z wydanymi zaleceniami podejmowali stosowne działania naprawcze.

Skontrolowano jakość ciepłej wody w **4** obiektach, w tym dom pomocy społecznej – **1**, zakład opiekuńczo – leczniczy – **1**, dom wycieczkowy – **1**, dom dziecka – **1**.

Ogółem w 2009 r w w/w obiektach pobrano na obecność bakterii legionella **24** próbki wody, w tym zakwestionowano – **1**. Nie stwierdzono przypadków skolonizowania sieci przez pałeczki Legionella.

Poprawie uległa jakość wody ciepłej w Szpitalu Miejskim, ul. Szpitalna 11, w którym w 2008 r stwierdzono ponadnormatywną liczbę bakterii Legionella.

Łącznie w 2009 r. na terenie miasta Piekary Śląskie, w ramach nadzoru nad jakością wody pobrano **169** próbek wody, w tym przebadano pod względem fizykochemicznym – **136**, pod względem bakteriologicznym – **157**.

4. Higiena Pracy

Sekcja Higieny Pracy ocenia i kontroluje przestrzeganie przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne w środowisku pracy, w celu zapobiegania powstawania chorób zawodowych i innych chorób związanych z warunkami pracy.

Na terenie miasta Piekary Śląskie nadzorem objętych było 107 obiektów o różnej formie prawnej, prowadzące działalność gospodarczą zarówno produkcyjną, jak i usługową oraz handlową. W kontrolowanych zakładach prowadzony był nadzór nad warunkami higieny pracy. Tematyka przeprowadzonych kontroli sanitarnych obejmowała:

- charakterystykę ogólną kontrolowanego zakładu;
- ocenę realizacji ogólnych wymogów w kontrolowanych zakładach;
- ocenę realizacji wymogów w zakresie stosowania leków cytostatycznych;
- ocenę realizacji wymogów w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych;
- ocenę realizacji wymogów w zakresie wprowadzania do obrotu niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych;
- ocenę realizacji wymogów w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest;
- ocenę realizacji wyrobów w zakresie wprowadzania do obrotu detergentów i produktów biobójczych;
- kontrolę prekursorów narkotyków kategorii 2 i 3 w obrocie wewnątrzspółnotowym;
- kontrolę prekursorów narkotyków kategorii 2 i 3 w zakresie handlu z państwami trzecimi;
- ocenę karty charakterystyki niebezpiecznej substancji i preparatu chemicznego;
- ocenę oznakowania opakowania niebezpiecznej substancji i preparatu chemicznego;
- ocenę realizacji wymogów w zakresie substancji, preparatów, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy;
- ocenę realizacji wymogów w zakresie występowania w środowisku pracy szkodliwych czynników biologicznych oraz ochrony pracowników zawodowo narażonych na te czynniki.

W roku 2009 w ramach prowadzonego nadzoru nad warunkami pracy na terenie miasta Piekary Śląskie skontrolowanych zostało 33 obiekty i przeprowadzono 42 kontrole. Podczas kontroli najczęściej stwierdzane nieprawidłowości dot.:

- braku aktualnych badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia;
- braku rejestrów i kart badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia;
- obniżenia NDS i N czynników szkodliwych dla zdrowia;
- braku kart charakterystyki niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych;
- nieprawidłowego oznakowania opakowań niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych;
- braku wykazu stosowanych w działalności niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych;
- braku rejestru prac i pracowników narażonych na kontakt z szkodliwym czynnikiem biologicznym zakwalifikowanym do 3 grupy zagrożenia;

- w ocenie ryzyka zawodowego nie uwzględniano narażenia na działanie szkodliwych czynników dla zdrowia;
- braku rejestru prac i pracowników narażonych na kontakt z substancjami, preparatami lub procesami o działaniu rakotwórczym lub mutagennym;
- złego stanu sanitarno – higienicznego pomieszczeń produkcyjnych, jak i pomieszczeń higieniczno – sanitarnych.

W celu wyeliminowania stwierdzonych nieprawidłowości wydanych zostało 10 decyzji administracyjnych zarządzających.

W nadzorowanych zakładach występowały czynniki szkodliwe dla zdrowia takie jak: pył, hałas, drgania mechaniczne oraz substancje chemiczne. Na stanowiskach pracy przeprowadzane były badania i pomiary czynników szkodliwych dla zdrowia. W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono, że pracodawcy nie przestrzegają częstotliwości wykonywania badań i pomiarów oraz nie uzupełniają na bieżąco rejestru i kart czynników szkodliwych dla zdrowia na stanowiskach pracy, zgodnie z obowiązującymi przepisami rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 22 kwietnia 2005 r. w sprawie badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. Nr 73, poz. 645 ze zmianami).

W 2009 r. w 2 zakładach pracy stwierdzono występowanie przekroczeń najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy. Są to zakłady, w których warunki przekroczenia NDS i N utrzymują się od lat: Zakład Górniczy „Piekary” oraz „Nomanet” Sp. z o.o., mimo podjętych działań organizacyjno – technicznych zmierzających do ograniczenia narażenia na czynniki szkodliwe. Zakłady realizując program działań organizacyjno – technicznych wprowadzały nowe rozwiązania techniczne i organizacyjne mające na celu zapobieganiu powstawania chorób zawodowych. Zauważalna była poprawa warunków pracy poprzez modernizację pomieszczeń pracy oraz tworzenie nowych stanowisk pracy dostosowanych do europejskich standardów. Pracodawcy dostarczali na bieżąco pracownikom środki ochrony indywidualnej zabezpieczające przed działaniem niebezpiecznych i szkodliwych dla zdrowia czynników występujących w środowisku pracy. Pracodawca opracowywał szczegółowe instrukcje dot. bezpieczeństwa i higieny pracy na stanowiskach pracy, z którymi zapoznał pracowników.

Przeprowadzono kontrole w zakresie narażenia pracowników na szkodliwe czynniki biologiczne w bibliotekach oraz w zakładach służby zdrowia. W związku z przeprowadzonymi kontrolami stwierdzono, że większość pracodawców spełnia obowiązki jakie nakłada na nich rozporządzenie dot. szkodliwych czynników biologicznych w środowisku pracy. We wszystkich skontrolowanych zakładach zapewniano pracownikom środki ochrony zbiorowej, odpowiednie środki hermetyczności oraz środki ochrony indywidualnej, które były właściwie przechowywane i utrzymywane. Pracodawcy zapewniali właściwe pomieszczenia i urządzenia higieniczno – sanitarne oraz środki higieny osobistej i środki do odkażania skóry. Odpady gromadzone były w oznakowanych pojemnikach oraz odbierane przez firmy zewnętrzne posiadające zezwolenia na odbiór i utylizację. Pracownicy wykonujący prace związane z narażeniem na szkodliwy czynnik biologiczny mieli zapewnianą opiekę lekarską oraz w większości skontrolowanych zakładów, możliwość uodpornienia się przy użyciu dostępnych szczepionek.

Przeprowadzone kontrole w zakresie wprowadzania i stosowania niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych wykazały, iż pracodawcy rzetelniej podchodzą do realizacji przepisów ustawy z dnia 11 stycznia 2001 r. o substancjach i preparatach chemicznych (Dz. U. z 2001 r., Nr 11, poz. 84 z późn. zm.), ale mimo to stwierdzono uchybienia dot. braku kart charakterystyki niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych, nieprawidłowego oznakowania opakowań niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych oraz braku wykazu stosowanych w działalności niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych.

Zgodnie z rozporządzeniem REACH z dniem 1 grudnia 2008 r. zakończono okres rejestracji wstępnej, po tym czasie substancje nie poddane procedurze rejestracji wstępnej nie będą mogły znajdować się w obrocie na terytorium wspólnoty, oznaczać to może zaprzestanie dalszej działalności firmy. Rejestracja wstępna pozwala na przygotowanie się do dokonania pełnej rejestracji. W zależności od rodzaju substancji oraz ilości rocznej produkcji lub importu w przypadku dokonania rejestracji wstępnej uzyskuje się prawo do rejestracji pełnej.

Na terenie miasta Piekary Śląskie stałym nadzorem objęty jest producent i dystrybutor substancji i preparatów chemicznych oraz prekursorów narkotyków kategorii 2 i 3 Firma „Chempur” M. Piątek. Pracodawca przestrzegał przepisów w zakresie warunków higieny pracy oraz rzetelnie podchodził do obowiązków nałożonych ustawą o substancjach i preparatach chemicznych. Firma posiada wyznaczonego funkcjonariusza odpowiedzialnego za handel prekursorami kat. 2. Wszystkie transakcje zmierzające do wprowadzania do obrotu są odpowiednio udokumentowane.

Zakład przeprowadził wstępną rejestrację wprowadzanych do obrotu substancji chemicznych. Wysłał pracowników na szkolenia, które uwarunkowane są rozporządzeniem REACH, modernizuje pomieszczenia pracy oraz tworzy nowe stanowiska pracy dostosowane do europejskich standardów.

W 2009 r. odnotowano 1 interwencję niezasadną.

W ramach prowadzonego nadzoru nad warunkami pracy w sprawie chorób zawodowych przeprowadzono 9 ocen narażenia zawodowego w związku z podejrzeniem choroby zawodowej. Wydanych zostało 10 decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej.

Dominowały pylica płuc i uszkodzenie słuchu. Liczba przypadków w/w chorób jest spowodowana długoletnim narażeniem na pyły i hałas w środowisku pracy, głównie w górnictwie. Dotyczy to osób, które podejmowały pracę w latach intensywnego rozwoju tego przemysłu i zwiększonego wydobycia węgla.

Podsumowując należy stwierdzić, że:

1. W zakładach pracy na nadzorowanym terenie warunki sanitarno – higieniczne ulegają systematycznej poprawie.
2. Zauważalna jest poprawa warunków higieny pracy w zakresie zabezpieczania technicznego oraz wyposażenia pracowników w odzież i ochrony indywidualne
3. Zgodnie z art. 28 rozporządzenia REACH obowiązującego od 01 czerwca 2008 r. producenci substancji i preparatów chemicznych, importerzy oraz dystrybutorzy prowadzący działalność na nadzorowanym terenie dokonali rejestracji wstępnej substancji chemicznych, która przygotowuje do dokonania pełnej rejestracji.

4. Na stałym poziomie utrzymuje się liczba zakładów z przekroczeniami najwyższego dopuszczalnego stężenia i natężenia na stanowiskach pracy.
5. Przeprowadzone kontrole wykazały, że w wielu zakładach pracodawcy dokonali niepełnej oceny ryzyka zawodowego, nie uwzględniono narażenia pracowników na szkodliwe czynniki biologiczne, rakotwórcze lub mutagenne oraz substancje i preparaty chemiczne.
6. Liczba stwierdzonych przypadków chorób zawodowych zwiększyła się o 3 przypadki w porównaniu do roku ubiegłego.
7. Współpraca z pracodawcami układa się dobrze. Zadania związane z działalnością Sekcji Higieny Pracy realizowane były bez przeszkód.

5. Higiena Dzieci i Młodzieży

W roku sprawozdawczym 2009 Sekcja Higieny Dzieci i Młodzieży nadzorowała w Piekarach Śląskich: **45** placówek oświatowo – wychowawczych. W tych obiektach dokonano **60** kontroli sanitarnych.

Wydano **19** decyzji administracyjnych. Ponadto na wniosek strony zmieniono termin realizacji obowiązków z 6 decyzji wydanych w latach wcześniejszych.

W porównaniu do roku poprzedniego znacznie wzrosła ilość wydanych nowych decyzji zarządzających dot. złego stanu sanitarno – higienicznego i technicznego placówek. Zwiększyła się również ilość prolongowanych decyzji wydanych w latach wcześniejszych.

Wyniki przeprowadzonych kontroli oraz ilość wydanych decyzji administracyjnych świadczą, że stan sanitarno – higieniczny, sanitarno – techniczny wielu placówek oraz stan bezpieczeństwa dzieci i młodzieży w tych placówkach wymagają nadal poprawy. Dotyczy to złego stanu sanitarno – higienicznego bloków sportowych i węzłów sanitarnych.

W ramach Akcji wypoczynku zimowego i letniego w miejscu zamieszkania na tzw. półkoloniach w 21 placówkach wypoczywało 1741 dzieci. Wszystkie placówki otrzymały pozytywną kwalifikację. W trakcie trwania wypoczynku skontrolowano 11 obiektów, W czasie kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

W maju 2009 r. Główny Inspektor Sanitarny skierował pismo do prezydentów miast, burmistrzów i wójtów dotyczące wzmożonego nadzoru nad piaskownicami ogólnodostępnymi oraz w żłobkach i przedszkolach. Na terenie Piekar Śląskich skontrolowano piaskownice w 3 przedszkolach i w 1 żłobku. W 1 placówce piasek nie został wymieniony – wydano decyzję administracyjną zarządzającą terminową.

W okresie wiosny i jesieni przeprowadzono kontrole oceniające warunki do utrzymania higieny osobistej uczniów w szkołach. Na tę okoliczność skontrolowano 6 placówek. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu w ramach działalności oświatowo – zdrowotnej i zapobiegawczej prowadził badania problemowe dot. prawidłowego rozsadzania dzieci i młodzieży w meblach. Wyniki badań i kontroli nie wykazały w tym zakresie nieprawidłowości.

W ramach sprawowanego nadzoru sanitarnego nad szkolnymi pracownikami chemicznymi oraz w wyniku systematycznych działań prowadzonych przez pracowników pionu higieny dzieci i młodzieży dotyczących nadzoru nad przeterminowanymi substancjami i preparatami chemicznymi w szkołach a także ich utylizacją stwierdza się, że placówki szkolne nie posiadają takich substancji i preparatów.

W roku sprawozdawczym 2009 zgłoszono 2 interwencje, z czego 1 była zasadna i dotyczyła złego stanu sanitarno – higienicznego i technicznego piaskownicy. Na stwierdzoną nieprawidłowość została wydana decyzja administracyjna zarządzająca, w 2009 r. została wykonana w całości.

Istotnym corocznym problemem na terenie miasta Piekary Śląskie są pojedyncze ogniska wszawicy w przedszkolach i szkołach podstawowych. Na dzisiaj w skali miasta nie stanowi to problemu medycznego. Dużo jest preparatów i szamponów skutecznie

zwalczających wszawicę. Problemem jest higiena osobista, a właściwie jej brak w kilkunastu rodzinach. Dodatkowo niektóre zapisy legislacyjne lub ich brak oraz źle pojmowana przez rodziców ochrona dóbr osobistych ich dzieci stanowią niekiedy trudności we wczesnym rozpoznawaniu i lokalizacji ogniska w całym łańcuchu epidemicznym wszawicy. Dotychczasowa współpraca Inspekcji Sanitarnej z dyrektorami przedszkoli i szkół oraz lekarzami POZ pozwala wygaszać te ogniska. Większej współpracy w tym zakresie oczekujemy od MOPR.

Podsumowując należy stwierdzić, że:

1. W placówkach szkolnych zaobserwowano systematyczną wymianę umeblowania starego nie spełniającego wymagań obowiązującej normy na umeblowanie posiadające certyfikat.
2. Poważnym problemem w dalszym ciągu pozostaje utrzymanie higieny po zajęciach z wychowania fizycznego.
3. Koniecznym jest większe zaangażowanie sił i środków przez władze samorządowe w terminowe realizowanie wydawanych decyzji administracyjnych. Ponadto wskazanym jest bardziej efektywna współpraca władz samorządowych miasta z Inspekcją Sanitarną.

6. Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny

Działalność Sekcji Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego realizowana była na podstawie art. 3 ustawy z dnia 14.03.1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (jedn. tekst Dz. U. z 2006r. Nr 122, poz. 851 z późn. zm.) poprzez wykonywanie zadań, których celem było zapewnienie właściwego stanu sanitarno – zdrowotnego w realizowanych obiektach, takich jak szpitale, obiekty żywieniowo-żywnościowe, zakłady pracy, itp., a także zagwarantowanie, aby projektowane obiekty nie powodowały zagrożenia i uciążliwości dla ludzi zamieszkałych i przebywających w ich sąsiedztwie.

Teren obszaru działania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu obejmuje miasta: Bytom, Piekary Śląskie oraz powiat tarnogórski, w skład którego wchodzi miasta: Tarnowskie Góry, Miasteczko Śląskie, Kalety, Radzionków oraz gminy: Zbrosławice, Tworóg, Krupski Młyn, Świerklaniec i Ożarówice, co stanowi obszar o powierzchni 75 193,65ha.

Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny realizowany był poprzez zajmowanie stanowiska w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych w sprawach:

- *projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko.*

Miasto Piekary Śląskie swoim zasięgiem obejmuje teren o powierzchni 3 998 ha, z czego ok. 89% objętego jest planem zagospodarowania przestrzennego.

Sekcja Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego wydała 2 postanowienia dotyczące miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz 1 opinię sanitarną dotyczącą zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko. Przedkładane wnioski o uzgodnienie planów zagospodarowania przestrzennego dotyczyły zmian fragmentów istniejących planów w odniesieniu do konkretnych ulic.

Dla miasta Piekary Śląskie uzgodniono:

- projekt zmiany fragmentu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów położonych w rejonie ulicy Stalowej w dzielnicy Dąbrówka Wielka w Piekarach Śląskich,
- projekt zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Miasta Piekary Śląskie dla terenów położonych w rejonie ulic: Solidarności i Żwirki.

Główny kierunek rozwoju obszaru objętego projektem zmiany miejscowego planu dotyczył przede wszystkim zachowania istniejącej zabudowy oraz możliwe uzupełnienie luk w istniejącej zabudowie mieszkaniowo – usługowej, przeznaczenie terenów pod zabudowę usługową, dopuszczenie budowy obiektów handlowych o powierzchni całkowitej powyżej 1900 m² na wyznaczonym terenie usług centrotwórczych o powierzchni 10,8 ha.

Dla strefy ochrony konserwatorskiej ustalono ochronę układu ulic, placów, linii zabudowy oraz zewnętrznego charakteru bryły budynków od strony dróg publicznych.

Na analizowanym obszarze zakazano wprowadzania przedsięwzięć stwarzających zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi. Wprowadzono zapis, iż działalność usługowa lub drobna

działalność produkcyjna i magazynowa, która może być uciążliwa dla sąsiednich funkcji, powinna być odseparowana pasem zieleni wielopiętrowej i zimotrwałej lub ogrodzeniem oraz innymi metodami i środkami ograniczającymi uciążliwość do granicy działki.

Wprowadzono ustalenia dotyczące zasad modernizacji, rozbudowy i budowy systemów infrastruktury technicznej. W projektach planów ustalano szczegółowe zapisy dotyczące rozwiązań w zakresie gospodarki wodno – ściekowej oraz gospodarki odpadami oraz systemów zaopatrzenia w ciepło opartych o zdalaczną sieć ciepłowniczą. Zapisy planów uwzględniały ochronę środowiska, przyrody, krajobrazu kulturowego i zdrowia ludzi.

– *przedsięwzięć przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia, zwanej dalej „decyzją o środowiskowych uwarunkowaniach”*

Sekcja Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego wydała **10** opinii sanitarnych przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia, zwanej dalej „decyzją o środowiskowych uwarunkowaniach”, natomiast w 2008 roku liczba ta wynosiła **18**.

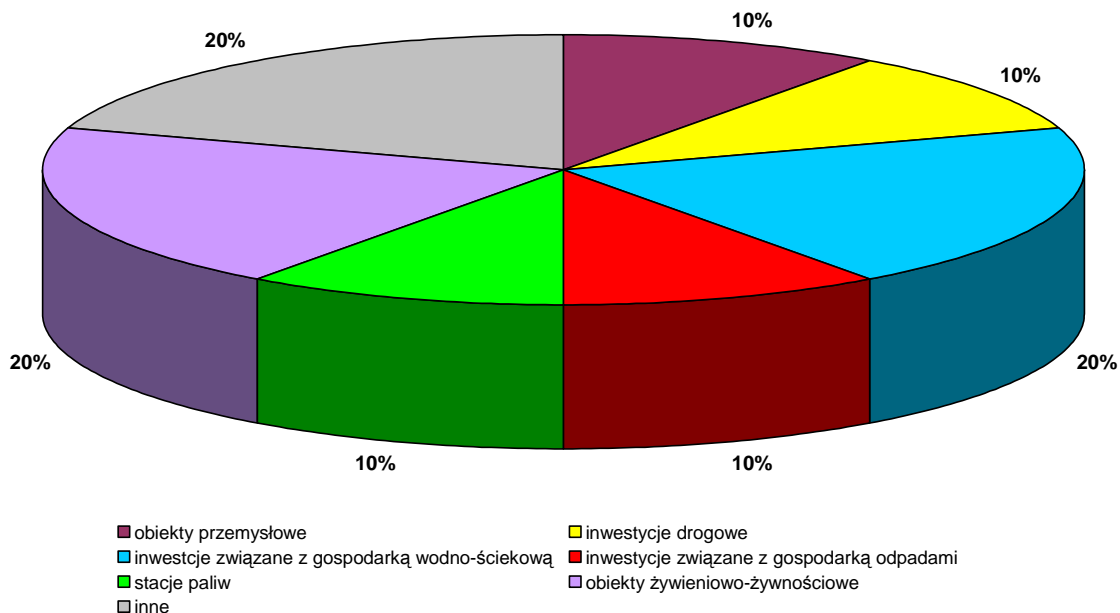
Przy zajmowaniu stanowisk w ramach sprawowanego zapobiegawczego nadzoru sanitarnego zwracano szczególną uwagę na takie zagadnienia, jak:

- rodzaj i charakterystyka przedsięwzięcia z uwzględnieniem skali i zasięgu oddziaływania, możliwości kumulowania się oddziaływań zwłaszcza w sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej,
- planowane przeznaczenie terenu, w tym oddzielenie stref mieszkaniowych i usługowych od przemysłowych, wyznaczenie terenów pod inwestycje mogące znacząco oddziaływać na środowisko oraz zachowanie stref ochronnych, w celu ograniczenia niekorzystnego wpływu na jakość i komfort życia mieszkańców,
- funkcja i ład przestrzenny oraz rekultywacja terenów poprzemysłowych, w celu zapewnienia prawidłowego rozwoju miasta i uporządkowania krajobrazu,
- gospodarka wodno – ściekowa, gospodarka odpadami, zachowanie standardów emisji hałasu i zanieczyszczeń powietrza ze szczególnym uwzględnieniem zastosowanych rozwiązań chroniących środowisko i zdrowie ludzi,
- właściwa organizacja prac remontowo-budowlanych oraz odpowiednie warunki higieniczno – sanitarne w miejscach pracy poprzez zastosowanie odpowiednich urządzeń i rozwiązań technicznych.

Uzgadnianie lub opiniowanie pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych przedsięwzięć dotyczyło takich obiektów, jak np.: obiekty żywieniowo – żywnościowe usługowo – handlowych, obiekty przemysłowe, obiekty turystyczne, w tym hotele, pensjonaty, obiekty wychowania i nauczania (szkoły, przedszkola), obiekty ochrony zdrowia (przychodnie, apteki, pomieszczenia indywidualnej i grupowej praktyki lekarskiej, itp.), zakłady kosmetyczno – fryzjerskie i odnowy biologicznej, inwestycje drogowe, inwestycje związane z gospodarką wodno – ściekową, inwestycje związane z gospodarką odpadami, stacje paliw i inne.

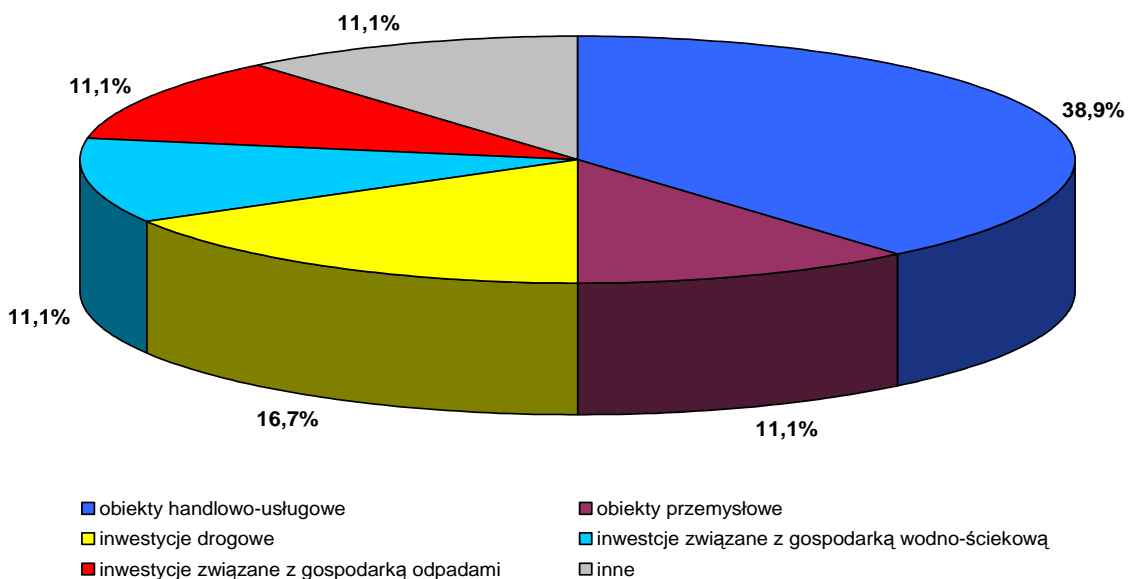
Podstawową grupę zaopiniowanych przedsięwzięć przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach stanowiły obiekty żywnościowo-żywnościowe oraz inwestycje związane z gospodarką wodno-ściekową – po 20%.

Procentowy udział poszczególnych grup inwestycji zaopiniowanych przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach w roku 2009

Kolejną grupę stanowiły obiekty przemysłowe, inwestycje drogowe, stacje paliw oraz inwestycje związane z gospodarką odpadami – po 10%.

Procentowy udział poszczególnych grup inwestycji zaopiniowanych przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach w roku 2008

Porównując lata 2008 i 2009 zaobserwowano znaczny wzrost związany z inwestycjami z gospodarką wodno – ściekową, obiektami przemysłowymi oraz związany ze stacjami paliw. Znaczący spadek dotyczył inwestycji drogowych. Na porównywalnym poziomie odnotowano inwestycje związane z gospodarką odpadami oraz obiekty przemysłowe.

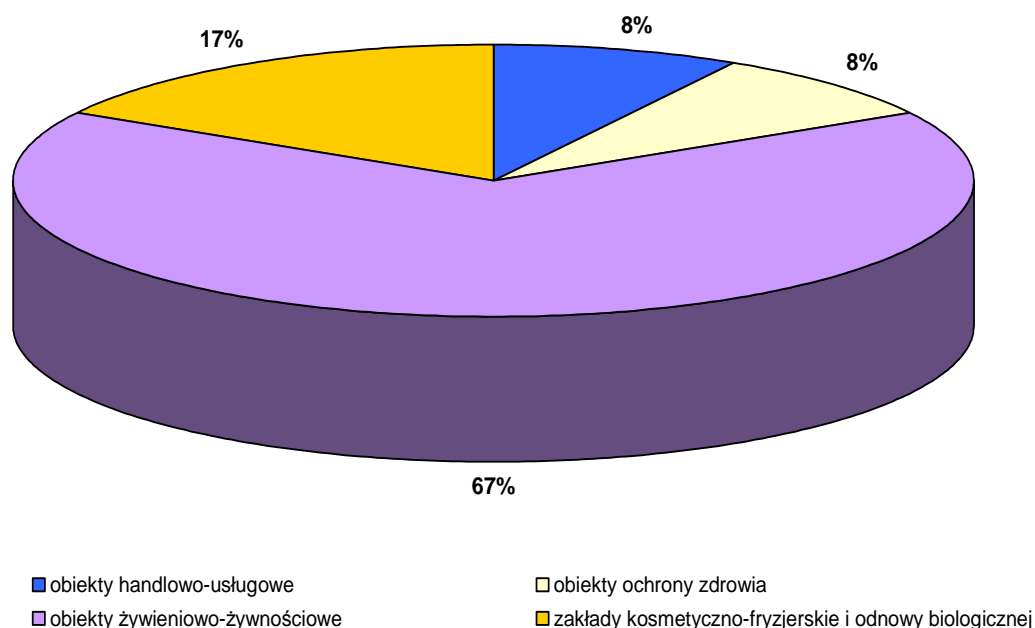
W porównaniu do roku 2008 w katalogu grup inwestycyjnych pojawiły się obiekty żywieniowo – żywnościowe oraz stacje paliw, natomiast nie odnotowano obiektów handlowo – usługowych.

– dokumentacji projektowych inwestycji, w szczególności projektów budowlanych

W Sekcji Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego uzgodnionych zostało **12** dokumentacji projektowych, natomiast w 2008 roku liczba ta wynosiła **4**.

Największy procent wśród zaopiniowanych projektów stanowiły obiekty żywieniowo – żywnościowych – 66%.

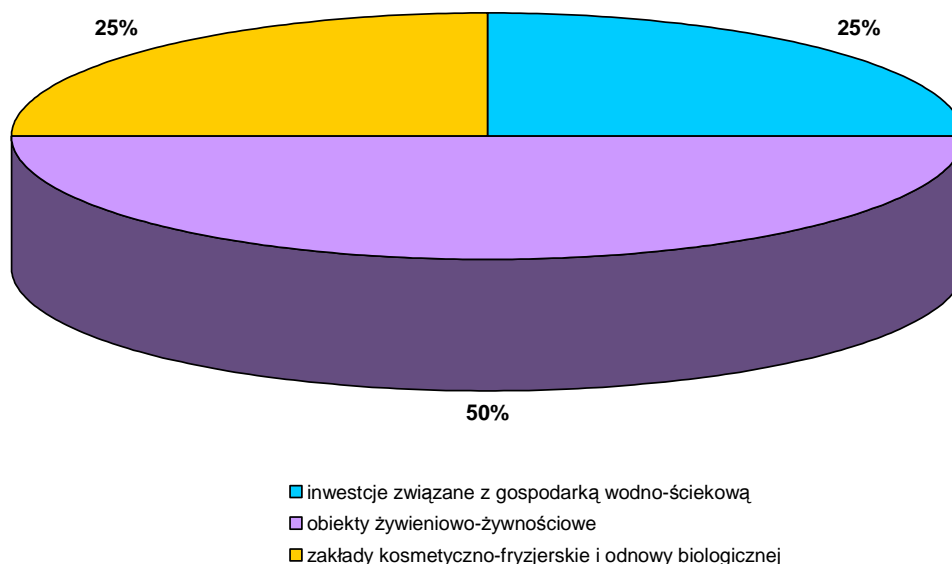
Procentowy udział zaopiniowanej dokumentacji projektowej dla poszczególnych obiektów / inwestycji w roku 2009

Pod względem ilościowym kolejną grupę stanowiły zakłady kosmetyczno-fryzjerskich i odnowy biologicznej – 17% oraz obiekty ochrony zdrowia i obiekty usługowo-handlowe – po 8%.

Liczba uzgodnień dokumentacji projektowych w 2009 r. **wzrosła o ok. 66%** w stosunku do roku 2008.

Procentowy udział zaopiniowanej dokumentacji projektowej dla poszczególnych obiektów / inwestycji w roku 2008

Porównując lata 2008 i 2009 zaobserwowano znaczny wzrost związany z obiektami żywieniowo-żywnościowymi. Znaczący spadek dotyczył zakładów kosmetyczno-fryzjerskich i odnowy biologicznej.. W porównaniu do roku 2008 w katalogu grup inwestycyjnych pojawiły się obiekty ochrony zdrowia oraz handlowo-usługowe, natomiast nie odnotowano obiektów związanych z gospodarką wodno-ściekową.

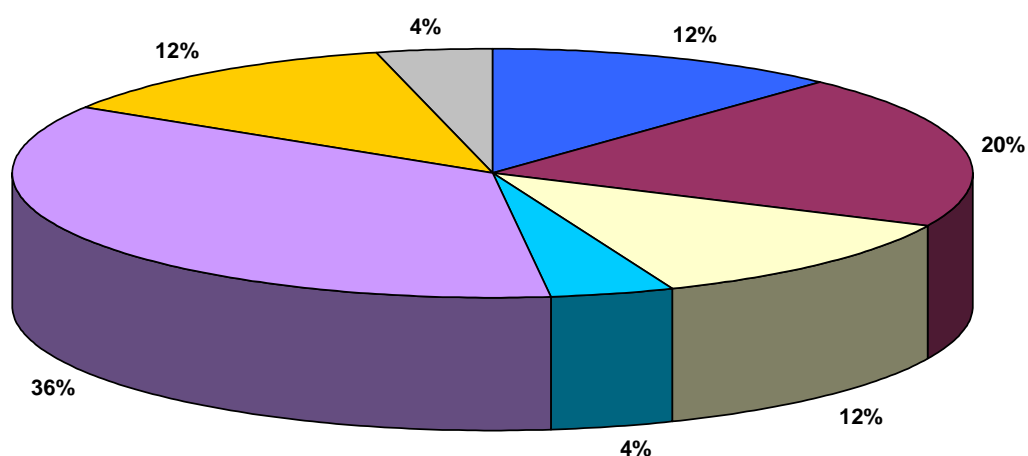
– *obektów budowlanych przed dopuszczeniem ich do użytkowania przez właściwy organ*

W Sekcji Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego wydano **25** opinii sanitarnych dopuszczających do użytkowania, natomiast w 2008 roku liczba ta wynosiła **34**.

Liczba dokonanych odbiorów w 2009 roku **zmałała o ok. 26%** w stosunku do roku 2008.

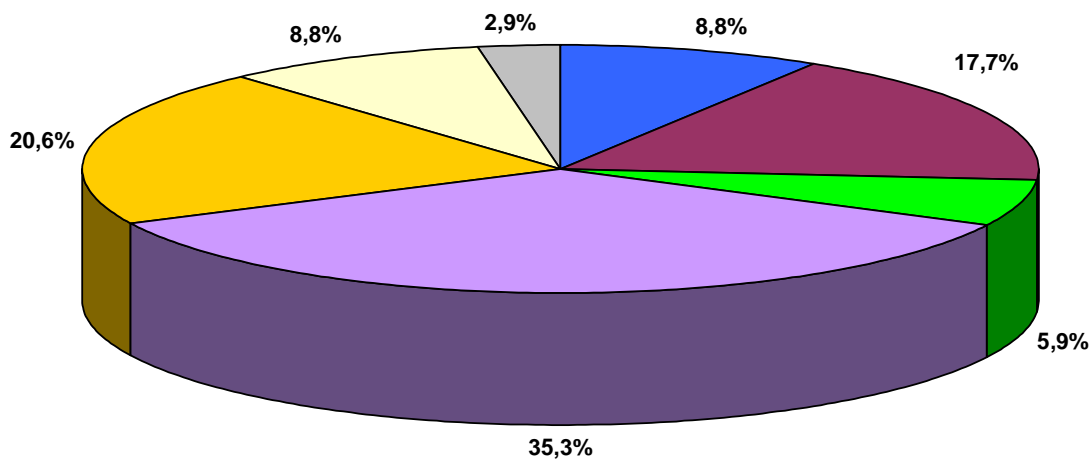
Wśród obiektów dopuszczonych do użytkowania największą grupę stanowią obiekty żywieniowo – żywnościowych – 36%. Kolejną grupę stanowiły obiekty przemysłowe – 20%, obiekty ochrony zdrowia, handlowo – usługowe, zakłady fryzjersko-kosmetyczne i odnowy biologicznej – po 12%. Niewielki procent stanowiły inwestycje związane z gospodarką wodno – ściekową.

Procentowy udział poszczególnych grup obiektów dopuszczonych do użytkowania w roku 2009

- obiekty handlowo-usługowe
- obiekty ochrony zdrowia
- obiekty żywieniowo-żywnościowe
- inne
- obiekty przemysłowe
- inwestycje związane z gospodarką wodno-ściekową
- zakłady kosmetyczno-fryzjerskie i odnowy biologicznej

Procentowy udział poszczególnych grup obiektów dopuszczonych do użytkowania w roku 2008

- obiekty handlowo-usługowe
- stacje paliw
- zakłady kosmetyczno-fryzjerskie i odnowy biologicznej
- inne
- obiekty przemysłowe
- obiekty żywieniowo-żywnościowe
- obiekty ochrony zdrowia

Porównując lata 2008 i 2009 zaobserwowano nieznaczny wzrost związany z obiektami handlowo – usługowymi, ochrony zdrowia oraz obiektami przemysłowymi. Spadek dotyczył zakładów kosmetyczno – fryzjerskich i odnowy biologicznej. Na porównywalnym poziomie

utrzymały się obiekty żywnościowo – żywnościowe. W porównaniu do roku 2008 w katalogu grup inwestycyjnych nie odnotowano stacji paliw.

Porównując rok 2008 i 2009 w ilości wszystkich załatwianych spraw obserwujemy wzrost. Wzrost ten spowodowany jest zwiększoną ilością zajętych stanowisk dotyczących wydanych opinii uzgadniających dokumentację projektową oraz dopuszczających obiekt budowlany do użytkowania. W 2009 zanotowano również, w stosunku do roku 2008 wzrost przeprowadzonych wizji lokalnych. Z uwagi, iż teren miasta Piekar Śląskich w ok. 89% powierzchni objęty jest miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego określającym poszczególne kategorie przeznaczenia terenu, może wpłynąć na zainteresowanie potencjalnych inwestorów.

7. Oświata Zdrowotna

Kierunki działań w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia w 2009 roku wynikały z założeń Narodowego Programu Zdrowia, wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego oraz sytuacji epidemiologicznej i potrzeb zdrowotnych mieszkańców.

Zgodnie z definicją oświaty zdrowotnej rozumianej jako medycyna zdrowego człowieka, działania w tym zakresie ukierunkowane były głównie na środowiska ludzi zdrowych, zwłaszcza: dzieci i młodzież, rodziców, opiekunów, nauczycieli i wychowawców, personel zakładów opieki zdrowotnej i zakładów pracy.

Do najważniejszych działań w zakresie promocji zdrowia należało:

1. Prowadzenie działań zmierzających do poprawy i umacniania zdrowia społeczności lokalnej w zakresie: zapobiegania chorobom zakaźnym, propagowania zdrowego stylu życia, zapobiegania nałogom.
2. Inicjowanie programów i akcji prozdrowotnych.
3. Koordynowanie i nadzorowanie działalności oświatowo – zdrowotnej i promocji zdrowia.
4. Prowadzenie współpracy w ramach edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia.

Mając na uwadze powyższe zadania sekcja Oświaty Zdrowotnej PSSE podejmowała następujące inicjatywy i przedsięwzięcia prozdrowotne:

Program „Trzymaj Formę!”

Program edukacyjny skierowany jest głównie do uczniów szkół gimnazjalnych (klasy I-III) i klas V- VI szkół podstawowych. Głównym celem programu jest zwiększenie świadomości dotyczącej wpływu żywienia i aktywności fizycznej na zdrowie.

W roku szkolnym 2008/2009 program realizowany był w 11 szkołach natomiast w roku szkolnym 2009/2010 chęć udziału w niniejszym programie wyraziło 7 szkół. Dla należytej realizacji programu przygotowano i przeprowadzono szkolenia dla szkolnych koordynatorów programu, prowadzono dystrybucję materiałów edukacyjnych, rozpropagowano konkurs na projekt edukacyjny najlepiej realizujący założenia programu „Trzymaj Formę”, monitorowano właściwy przebieg i realizację działań programowych w placówkach nauczania i wychowania. Zaobserwowano słabe zainteresowanie programem z uwagi na malejącą ilość materiałów edukacyjnych w kolejnych edycjach programu.

„Program Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu. Cele i Zadania na rok 2009”

Działania podjęte w 2009 roku w ramach realizacji programu skierowane były do ogółu społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem studentów. Podjęto następujące działania: w związku z organizacją i obchodami Światowego Dnia bez Papierosa, Kampanią „Ostrzeżenia Zdrowotne” i Światowego Dnia Rzucania Palenia Tytoniu

- opracowano i przeprowadzono konkurs plastyczny pt. „Czyste powietrze wokół nas”
- zorganizowano i obsługiwano punkt informacyjny w czasie Olimpiady Zdrowego Stylu Życia PCK Piekary Śląskie

- prowadzono dystrybucję materiałów oświatowo-zdrowotnych na temat szkodliwości palenia tytoniu.
- wyróżniono laureatów i partnerów koszulkami „Nie palę” i smyczami.
- koordynowano badania ankietowe przeprowadzone w placówkach nauczania i wychowania, zakładach opieki zdrowotnej, zakładach pracy oraz w zakładach gastronomicznych. Badania ankietowe dotyczyły przestrzegania zakazu palenia tytoniu w nadzorowanych obiektach, na podstawie art. 5 Ustawy z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. z 1996 r. Nr 10, poz. 55 z późn. zmianami). Badania ankietowe przeprowadzane były przez pracowników nadzoru sanitarnego PSSE w Bytomiu w ramach prowadzonego bieżącego nadzoru sanitarnego. Badania przeprowadzono łącznie w 97 placówkach wśród 3683 osób zatrudnionych w kontrolowanych zakładach.

Przedszkolny Program Edukacji Antytytoniowej pt. ”Czyste Powietrze wokół nas”

Program skierowany jest do dzieci 5 i 6 letnich uczęszczających do przedszkoli ich rodziców i opiekunów. Głównym celem programu jest zwiększenie umiejętności dzieci w zakresie radzenia sobie w sytuacjach, gdy przebywają w zadymionych pomieszczeniach lub gdy dorośli palą przy nich tytoń, oraz wzrost kompetencji rodziców w zakresie ochrony dzieci przed ekspozycją na dym tytoniowy. W roku szkolnym 2008/2009 zgodnie z wytycznymi programem należało objąć 10 % przedszkoli będących pod nadzorem PPIS w Bytomiu, program do realizacji zaproponowano 7 przedszkolom z Piekar Śląskich, które chętnie wzięły udział w przedsięwzięciu. W roku szkolnym 2009/2010 programem należało objąć 30% przedszkoli, które są pod nadzorem PPIS w Bytomiu, dlatego do jego realizacji w kolejnej edycji zaproszono 2 nowe przedszkola. W roku 2009/2010 program będzie realizowany w 9 przedszkolach.

Dla należytej realizacji programu: pozyskano kredki, przygotowano i przeprowadzono szkolenie dla przedszkolnych koordynatorów programu, przeprowadzono dystrybucję materiałów edukacyjnych, rozpropagowano konkursy; konkurs wojewódzki na przedstawienie edukacyjne najlepiej realizujące założenia w/w programu i konkurs powiatowy – plastyczny pt. „Czyste powietrze wokół nas”, monitorowano właściwy przebieg i realizację działań programowych w placówkach nauczania i wychowania. Program jest chętnie realizowany przez placówki przedszkolne.

Profilaktyka HIV/AIDS

Kampania medialna pod hasłem „Wróć bez HIV” zainicjowana przez Krajowe Centrum ds. AIDS – w roku 2008 i trwająca do 1 grudnia 2009r. skierowana była do osób dorosłych, podróżujących w celach turystycznych i zarobkowych.

Zasadnicze działania polegały na koordynowaniu przedsięwzięć w związku z Ogólnopolską Multimedialną Kampanią Społeczną „Wróć bez HIV”, poprzez współorganizację Olimpiady Zdrowego Stylu Życia 2009/2010 z Rejonowym Zarządem PCK Piekary Śląskie. Inicjowano narady w wybranych placówkach służby zdrowia, placówkach

oświatowych. Przygotowano i zorganizowano dwie akcje bezpłatnego testowania w PSSE Bytom, zorganizowano szkolenia pt. „Medyczne i psychospołeczne aspekty HIV/AIDS”, nawiązano współpracę z Radiem Piekary współorganizowano audycje „Lekarz radzi”, rozpropagowano konkursy: III wojewódzkie konkurs wiedzy o AIDS pt. „Żyję bez ryzyka” i konkurs „Czego Jaś się (na) uczy”, udostępniano filmy edukacyjne, rozpowszechniano materiały edukacyjne.

„Wolność Oddechu – Zapobiegaj Astmie”

Program skierowany był do dzieci klas I – III ich rodziców i opiekunów. Celem programu było uświadomienie rodzicom i opiekunom dzieci znaczenia wczesnej profilaktyki astmy oraz stworzenie dzieciom zagrożonym chorobą możliwości optymalnej jakości życia. W roku szkolnym 2008/2009 program realizowano we wszystkich 11 szkołach podstawowych w 22 klasach, objęto 498 dzieci. Był to ostatni rok realizacji tego programu.

W celu prawidłowej realizacji programu przygotowano i przeprowadzono szkolenie dla szkolnych koordynatorów programu, przeprowadzono dystrybucję materiałów edukacyjnych, monitorowano właściwy przebieg i realizację działań programowych w placówkach nauczania i wychowania.

Program był chętnie realizowany przez pielęgniarki /higienistki szkolne.

„Profilaktyka zakażeń meningokokowych”

Program adresowany jest do ogółu społeczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem uczniów klas VI szkół podstawowych. Celem główny programu jest podniesienie poziomu wiedzy w zakresie zapobiegania zakażeniom wywołanym drobnoustrojami z gatunku *Neisseria meningitidis*

W ramach programu zorganizowano naradę, w której uczestniczyli przedstawiciele Szpitala Miejskiego w Piekarach Śląskich, przedstawiciel Urzędu Miasta Wydziału Zdrowia i przedstawiciel PPIS w Bytomiu ustalono podział zadań podczas akcji szczepień w dniach 27,28.29.04.2009r. Sekcja Oświaty Zdrowotnej była odpowiedzialna za dostarczenie materiałów informacyjno-edukacyjnych. Szczepieniami w czasie akcji objęto **435** osób. Materiały informacyjno-edukacyjne zostały wyeksponowane we wszystkich szkołach, uczniowie zostali zapoznani z filmem edukacyjnym pt. Meningokoki –Podstępny wróg”.

Konkurs wojewódzki pt. „Grypo nie chcemy Cię w naszym domu” ogłoszony przez WSSE Katowice skierowany był głównie do dzieci uczęszczających do przedszkoli. Celem konkursu było utrwalenie wiedzy nt. właściwych zachowań higienicznych wśród dzieci. Przestrzeganie zasad higieny to podstawowe działanie w profilaktyce grypy. Zgodnie z zaleceniami WSSE Katowice regulamin konkursu został przekazany do placówek.

Profilaktyka grypy na etapie powiatowym

W wyniku zaistniałej sytuacji epidemiologicznej kraju dot. zachorowań na grypę PSSE w Bytomiu opracowała komunikat odnośnie grypy *typu A/H1N1*, który w ramach współpracy z sekcją Higieny Dzieci i Młodzieży został przekazany do placówek oświatowych. Dodatkowo przekazano informacje dot. zachorowań na grypę do lokalnych gazet. W ramach

posiadanych materiałów PSSE Bytom prowadziła bieżącą dystrybucję materiałów edukacyjnych.

Dla zainteresowanych osób przez cały rok udostępniane są zbiory videoteki z zakresu Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia. Najwięcej korzystają z tej możliwości nauczyciele i higienistki. Filmy edukacyjne wykorzystywane są w programach profilaktycznych i akcjach realizowanych w szkołach. W 2009r Państwowa Powiatowa Inspekcja Sanitarna w Bytomiu włączyła się w współorganizację „Eskulapiadę Wiedzy o Zdrowiu” zorganizowaną przez Polski Czerwony Krzyż Oddział w Piekarach Śląskich.

W Piekarach Śląskich w roku 2009 przeprowadzono łącznie 17 wizytacji pracy w placówkach nauczania, wychowania i opieki zdrowotnej oraz 8 narad dot. pozyskania partnerów oraz inauguracji programów profilaktycznych.

Podsumowując należy stwierdzić, że:

Realizacje przedstawionych przedsięwzięć, programów można uznać za zadowalające w szczególności dobrze układa się współpraca z pielęgniarkami higienistkami szkolnymi, które są otwarte na działania w zakresie promocji zdrowia, nie mniej jednak w działaniach na rzecz umacniania zdrowia niezbędne jest zaangażowanie i współpraca jak największej liczby podmiotów, które odpowiedzialne są za kształtowanie i realizację polityki prozdrowotnej na poziomie lokalnym. Wiodącą rolę w ustalaniu priorytetów, integracji i koordynowaniu inicjatyw poszczególnych instytucji i organizacji mogłyby podejmować władze samorządowe. Ważne jest także przeznaczenie większego budżetu na akcje i materiały z zakresu profilaktyki i promocji zdrowia.

Ocena stanu sanitarnego powiatu tarnogórskiego za rok 2009

Bytom 2010

SPIS TREŚCI

1.	EPIDEMIOLOGIA	4
2.	HIGIENA ŻYWIENIA, ZYWNOŚCI I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU	11
3.	HIGIENA KOMUNALNA	17
4.	HIGIENA PRACY	30
5.	HIGIENA DZIECI I MŁODZIEŻY	35
6.	ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY	38
7.	OŚWIATA ZDROWOTNA	46

Pragnę przedstawić Państwu ocenę stanu sanitarnego i sytuację epidemiologiczną powiatu tarnogórskiego zgodnie z zapisem art. 12a ust. 3 ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (jedn. tekst: Dz. U. z 2006 r. Nr 122, poz. 851 z późn. zm.).

Głównym celem naszej działalności jest realizacja zadań z zakresu zdrowia publicznego, a w tym ochrona zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobieganie powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych poprzez sprawowanie zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego a także poprzez prowadzenie działalności oświatowo zdrowotnej.

Zdrowie człowieka uzależnione jest od kombinacji czynników, z których można wyróżnić między innymi: styl życia, środowisko fizyczne (naturalne i stworzone przez człowieka) oraz społeczne życia, nauki i pracy, a także działania służby zdrowia. Działania te realizowane są w oparciu o zapisy ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz założenia Narodowego Programu Zdrowia na lata 2007-2015.

Sprawując bieżący i zapobiegawczy nadzór sanitarny, prowadząc szeroko rozumianą działalność oświatowo-zdrowotną oraz przedsięwzięcia z zakresu promocji zdrowego stylu życia staramy się zaspakajać oczekiwania mieszkańców.

Na ocenę stanu sanitarnego w zakresie warunków życia, pracy, nauczania i wychowania oraz wypoczynku składają się wyniki prowadzonych przez nas kontroli w większości poparte dowodami w postaci przeprowadzonych badań laboratoryjnych przez nasze akredytowane laboratorium.

W oparciu o analizę uzyskanych danych można stwierdzić sukcesywną poprawę warunków higieniczno-sanitarnych oraz korzystną sytuację epidemiologiczną w zakresie chorób zakaźnych i zakażeń.

Liczę, że ocena spotka się z Państwa zainteresowaniem, gdyż odzwierciedla różnorodność tematyki zagadnień z życia codziennego mieszkańców powiatu tarnogórskiego, objętej działaniami profilaktycznymi realizowanymi przez Państwową Inspekcję Sanitarną. Mam nadzieję, że niniejsze opracowanie umożliwi Państwu dokonanie oceny naszej dotychczasowej pracy i będzie inspiracją do podjęcia kolejnych działań, które pozwolą na dalszą poprawę zdrowia publicznego mieszkańców.

1. Epidemiologia

Sekcja Epidemiologii prowadzi bieżący nadzór w zakresie:

- warunków higieniczno-sanitarnych w szpitalach, prywatnych gabinetach,
- skuteczności procesów sterylizacji, przeprowadzanych w obiektach służby zdrowia,
- wykonawstwa szczepień ochronnych,
- działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej w zakresie chorób zakaźnych.

W 2009 roku na terenie powiatu tarnogórskiego Sekcja Epidemiologii sprawowała nadzór nad **217** placówkami:

- **4** szpitale (stanowiące 5 obiektów),
- **40** punktów szczepień,
- **5** innych zakładów opieki zdrowotnej oraz filii (stanowiących 6 obiektów),
- **1** sklep chemiczny, prowadzący sprzedaż środków dezynfekcyjnych oraz deratyzacyjnych (stanowiący 2 obiekty),
- **163** prywatne gabinety lekarskie,
- **1** Międzynarodowy Port Lotniczy Katowice w Pyrzowicach.

Łącznie z wywiadami epidemiologicznymi przeprowadzono **834** kontrole.

Wydano **8** decyzji administracyjnych terminowych.

Decyzje terminowe zostały wydane na obiekty służby zdrowia w związku ze stwierdzonymi w czasie kontroli uchybieniami sanitarno-technicznymi, w tym **6** decyzji wydano na szpitale, **1** decyzję na ośrodek rehabilitacyjny, **1** decyzję na prywatny gabinet lekarski.

Po rozpatrzeniu wniosków strony PPIS w Bytomiu wydał **10** zmian wcześniej wydanych decyzji.

Mandatów karnych nie nałożono.

Stan sanitarny i techniczny szpitali

Na terenie miasta Tarnowskie Góry znajdują się **4** szpitale.

W 2009r. w szpitalach przeprowadzono łącznie **37** kontroli.

Przeprowadzone kontrole wykazały w 2 szpitalach uchybienia sanitarno-higieniczne (nieprawidłowości w zakresie postępowania z odpadami medycznymi, nieprawidłowe przechowywanie basenów i kaczek, nieprawidłowości w zakresie bieżącego stanu sanitarnego, braki zasobników na mydło, preparat antyseptyczny do rąk, zasobników na ręczniki jednorazowego użytku, nieprawidłowe postępowanie ze sprzętem jednorazowego użytku) i techniczne (brudne ściany oraz zacieki i zagrzybienia w niektórych pomieszczeniach, zniszczone meble, meble z tapicerką materiałową uniemożliwiająca ich mycie i dezynfekcję).

W 1 szpitalu stwierdzono nieprawidłowości w zakresie braku zgodnej z obowiązującymi przepisami ilości pielęgniarek epidemiologicznych.

Wydano łącznie 6 decyzji administracyjnych, w tym 5 w związku z nieprawidłowościami w zakresie stanu sanitarno- higienicznego i technicznego obiektów, 1 decyzję w związku z nieprawidłowościami dotyczącymi składu zespołu kontroli zakażeń szpitalnych.

Ponadto jeden ze szpitali jest w trakcie realizacji zaleceń decyzji wydanej w roku 2008.

Stan sanitarny szpitali z roku na rok ulega sukcesywnej poprawie. Szpitale posiadają opracowane i zaopiniowane programy dostosowawcze, które stopniowo są wdrażane.

Stopniowo również są wykonywane obowiązki nałożone w wydanych decyzjach administracyjnych.

Stan sanitarny i techniczny prywatnych gabinetów lekarskich

Skontrolowano 22 prywatne gabinety lekarskie, przeprowadzając łącznie 31 kontroli, w tym 23 kontrole sanitarne, 1 sprawdzającą, 7 biologicznych kontroli skuteczności procesu sterylizacji.

W związku ze stwierdzonymi uchybieniami w zakresie postępowania z odpadami medycznymi wydano 1 decyzję administracyjną terminową, która jest w trakcie realizacji.

Stan sanitarny pozostałych skontrolowanych prywatnych gabinetów lekarskich nie budził zastrzeżeń.

Interwencje

W 2009r. zarejestrowano na terenie powiatu tarnogórskiego 3 interwencje.

Interwencje dotyczyły:

- Zakażeń gronkowcem złocistym u noworodków. Przeprowadzono kontrolę sanitarną w przedmiotowym szpitalu. Kontrola nie potwierdziła wystąpienia ogniska zakażenia szpitalnego. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie stanu higieniczno- sanitarnego.

- Obecności szczurów i stanu sanitarnego prywatnej posesji. Sprawa została przekazana do Urzędu Miasta Radzionków.

System telefonicznego powiadamiania alarmowego

W ramach systemu telefonicznego powiadamiania alarmowego w sytuacjach szczególnego zagrożenia prowadzone są całodobowe dyżury telefoniczne przez pracowników Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Bytomiu.

W 2009 roku nie odnotowano żadnej akcji na terenie powiatu tarnogórskiego.

Numer telefonu alarmowego udostępniony został placówkom służby zdrowia celem umożliwienia bezpośredniego kontaktu i powiadomienia o podejrzeniach zachorowań, wymagających podjęcia niezwłocznych działań przeciwepidemicznych, w szczególności inwazyjnej choroby meningokokowej oraz grypy A/H1N1 w dni robocze poza godzinami pracy i w dni wolne od pracy.

Zachorowalność na choroby zakaźne

Z analizy zachorowań na choroby zakaźne wynika, że w porównaniu z rokiem ubiegłym zmniejszyła się liczba zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby.

W 2009r. zarejestrowano **3** przypadki wzv, tj. o **4** przypadki mniej niż w 2008r.

W ogólnej liczbie wirusowego zapalenia wątroby zarejestrowano **1** zachorowanie na wzv typu C oraz **2** przypadki zachorowania na wzv nie określone.

W grupie chorób szerzących się drogą pokarmową zaobserwowano w porównaniu z rokiem ubiegłym wzrost liczby zatruc pokarmowych wywołanych pałeczkami Salmonella o **8** przypadków.

Zmniejszyła się w porównaniu z rokiem 2008 liczba innych bakteryjnych zakażeń jelitowych o **10** przypadków i innych bakteryjnych zatruc pokarmowych o **21** przypadków, a także wirusowych zakażeń jelitowych o **81** przypadków.

Liczba biegunek u dzieci do lat 2 o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu utrzymuje się na podobnym poziomie jak w roku ubiegłym – w 2009r. zarejestrowano **39** przypadków, a w 2008r. – **38** przypadków.

W 2009r. na terenie powiatu tarnogórskiego wystąpiło **14** ognisk masowych zatruc pokarmowych i zakażeń jelitowych, to jest o 7 więcej niż w roku ubiegłym.

Zatrucia i zakażenia pokarmowe wystąpiły:

- w ośrodku jeździeckim, organizującym wypoczynek letni dla dzieci – narażonych było 68 osób, zachorowało 11 osób. Czynnika etiologicznego i źródła zachorowań nie ustalono.
- w zakładzie pracy, narażonych było 37 osób, zachorowały 22 osoby, 2 osoby uległy zakażeniu bezobjawowemu. Źródła zachorowania nie potwierdzono. Czynnikiem etiologicznym zachorowań była *Escherichia coli*.
- w 12 przypadkach ogniska zachorowań wystąpiły w mieszkaniach prywatnych, w 1 przypadku czynnikiem etiologicznym zachorowań była *Salmonella*, w 5 przypadkach zakażenia wirusowe wywołane przez rotawirus, w 1 przypadku zakażenie wirusowe nieokreślone, natomiast w pozostałych 5 przypadkach – zatrucie bakteryjne nieokreślone i biegunka o etiologii zakaźnej.

W każdym przypadku przeprowadzono dochodzenie epidemiologiczne, wszystkie osoby zostały objęte nadzorem epidemiologicznym.

W grupie chorób wieku dziecięcego zanotowano wzrost zachorowań na:

- ospę wietrzną o **193** przypadków;
- różyczkę o **11** przypadków;
- szkarlatynę o **16** przypadków

Spadek liczby przypadków zaobserwowano w zachorowaniach na:

- świnkę o **4** przypadki;

W 2009 roku zarejestrowano ponadto **2** przypadki zachorowań na krztusiec oraz **1** przypadek zachorowania na odrę.

Liczba zachorowań na gruźlicę na terenie powiatu tarnogórskiego zmniejszyła się nieznacznie w porównaniu do roku ubiegłego. W 2009r. zarejestrowano **25** przypadków gruźlicy, tj. o **8** przypadków mniej niż w roku 2008.

W każdym przypadku zgłoszenia podejrzenia zachorowania lub zachorowania na gruźlicę przeprowadzono dochodzenie epidemiologiczne. Osoby z kontaktu z chorym objęto nadzorem, pouczone o przestrzeganiu zasad higieny osobistej i otoczenia.

Kontynuowana jest współpraca ze specjalistycznymi placówkami właściwymi w zakresie leczenia gruźlicy i chorób płuc, celem prawidłowego opracowania ognisk zachorowań na gruźlicę.

W porównaniu z ubiegłym rokiem zwiększyła się liczba zachorowań na boreliozę o **23** przypadki, co w głównej mierze jest efektem coraz szerzej stosowanej diagnostyki w kierunku boreliozy.

W 2009r. zarejestrowano **1763** przypadki podejrzeń zachorowań na grypę, to jest o **623** więcej niż w roku ubiegłym.

Wzrost ten prawdopodobnie spowodowany był poprawą zgłaszalności zachorowań przez placówki służby zdrowia, a nie faktycznym zwiększeniem ilości zachorowań.

Ponadto na terenie powiatu tarnogórskiego zarejestrowano **4** potwierdzone przypadki zachorowania na grypę wywołaną wirusem A/H1N1, w tym odnotowano **1** zgon.

W 2009r. na bieżąco monitorowana była sytuacja epidemiologiczna grypy, zarówno sezonowej, jak i wywołane nowym wirusem A/H1N1.

W związku z sytuacją epidemiologiczną dotyczącą pojawienia się przypadków zachorowań na grypę wywołaną wirusem A/H1N1 w krajach, z którymi Polska ma regularne połączenia lotnicze tranzytowe, prowadzono działania przeciwepidemiczne na terenie Międzynarodowego Portu Lotniczego Katowice w Pyrzowicach.

Pracownicy stacji w okresie 29.04-16.07.2009r. przeprowadzali wywiady epidemiologiczne z osobami powracającymi do Polski ze Stanów Zjednoczonych, Kanady i Meksyku oraz udzielali instruktażu dotyczącego postępowania w przypadku wystąpienia objawów grypy i rozdawali materiały informacyjne. Łącznie w tym okresie przeprowadzono 948 wywiadów.

Ponadto współpracowano w tym zakresie ze służbami medycznymi lotniska oraz ze Strażą Graniczną.

W 2009r. zanotowano **1** zachorowanie na inwazyjną chorobę meningokokową. Przeprowadzono wnikliwe dochodzenie epidemiologiczne, osoby z kontaktu objęto nadzorem oraz skierowano do lekarza celem włączenia chemioprophylaktyki.

W analizowanym okresie zarejestrowano ponadto :

- **2** przypadki inwazyjnej choroby wywołanej przez *Streptococcus pneumoniae*,
- **1** przypadek inwazyjnej choroby wywołanej przez *Haemophilus influenzae*,
- **1** przypadek bakteryjnego zapalenia opon mózgowych i/lub mózgu,
- **1** przypadek wirusowego zapalenia mózgu,
- **2** przypadki zapalenia opon mózgowych innego i nie określonego
- **20** przypadków narażenia na wściekliznę na skutek pokąsania przez zwierzęta, wymagającego podjęcia szczepień przeciw wściekliznie.

W 2009r. w szpitalach na terenie Tarnowskich Gór nie wystąpiły ogniska zakażeń szpitalnych.

Kontynuowana jest współpraca z zespołami kontroli zakażeń szpitalnych działającymi w szpitalach w zakresie monitorowania sytuacji epidemiologicznej.

Nadzór nad wykonawstwem szczepień ochronnych

W 2009 roku na terenie powiatu tarnogórskiego skontrolowano **41** punktów szczepień, przeprowadzając **72** kontrole.

Kontrole podległych punktów szczepień przeprowadzono w zakresie oceny wykonawstwa szczepień ochronnych.

Z przeprowadzonych kontroli sanitarnych w punktach szczepień wynika, że szczepienia ochronne obowiązkowe i zalecane u dzieci, młodzieży i osób dorosłych wykonywane są zgodnie z obowiązującym Programem Szczepień Ochronnych.

Dzieci i młodzież wzywana jest do szczepień systematycznie i na bieżąco.

Dzieci ze środowisk opornych, które nie zgłaszają się w wyznaczonym terminie do szczepienia, bądź w ogóle nie realizują obowiązku szczepień ochronnych zgłaszane są przez poradnie imiennie do PSSE w Bytomiu. PPIS w Bytomiu wystosował 30 wezwań zobowiązujących rodziców bądź opiekunów prawnych tych dzieci do zgłoszenia się do Poradni POZ w celu kontynuacji zaległych szczepień.

Na podstawie rocznych sprawozdań ze szczepień ochronnych oraz z przeprowadzonej analizy wykonawstwa szczepień ochronnych za rok 2009 wynika, że szczepieniami ochronnymi jest objętych ok. 99% dzieci i młodzieży. Obowiązkowe szczepienia ochronne u dzieci i młodzieży podlegającej do szczepień w roku 2009 zostały wykonane w stopniu dobrym. W stosunku do roku ubiegłego wykonawstwo szczepień we wszystkich grupach szczepień zostało utrzymane na podobnym poziomie.

Podsumowując należy stwierdzić, że:

1. Stan sanitarny zakładów opieki zdrowotnej ulega poprawie. Placówki lecznictwa zamkniętego posiadają opracowane i zaopiniowane programy dostosowawcze, które stopniowo są wdrażane.
2. Wzmoczonego nadzoru wymagają nadal prywatne gabinety lekarskie celem wyeliminowania nieprawidłowości w zakresie przestrzegania procedur dezynfekcji i sterylizacji oraz postępowania z odpadami medycznymi.
3. Konieczne jest kontynuowanie współpracy ze szpitalami i placówkami POZ w celu prawidłowego prowadzenia działań w ognisku zachorowania na chorobę zakaźną, a w szczególności w przypadku zachorowań na grypę, jak również wzmoczenie nadzoru nad wykonawstwem szczepień ochronnych, szczególnie przeciwko grypie sezonowej w ramach szczepień zalecanych.

4. Ze względu na występowanie w stacjonarnych zakładach opieki zdrowotnej chorób zakaźnych szerzących się ogniskowo, niezbędna jest współpraca z Zespołami Kontroli Zakażeń Szpitalnych w celu prawidłowego opracowania ognisk zakażeń.
5. Konieczne jest prowadzenie nadzoru nad Międzynarodowym Portem Lotniczym Katowice w Pyrzowicach oraz stała współpraca ze służbami medycznymi i Strażą Graniczną lotniska w kontekście prowadzenia działań przeciwepidemicznych na wypadek wystąpienia chorób zakaźnych, ze szczególnym uwzględnieniem chorób importowanych do kraju.

2. Higiena Żywności, Żywienia i Przedmiotu Użytku

Na terenie miasta Tarnowskich Gór i powiatu tarnogórskiego nadzorem bieżącym w zakresie przestrzegania zasad higieny żywności i żywienia objęto w 2009 roku **1550** obiekty, z czego skontrolowano **890** zakładów i co stanowi **57 %** zarejestrowanych zakładów.

W bieżącym roku sprawozdawczym przeprowadzono **1203** kontroli sanitarnych, tematycznych i rekontroli.

Za uchybienia i nieprawidłowości sanitarno - higieniczne nałożono **102** mandatów karnych na łączną kwotę **17550,00** zł. Ponadto wydano **560** decyzji, w tym **106** decyzji represyjnych na nieprawidłowy stan sanitarno - techniczny obiektów, 7 decyzji dotyczących wycofania z obrotu środków spożywczych niewłaściwej jakości zdrowotnej – przeterminowanych, **249** decyzji dotyczących zatwierdzenia obiektu i dopuszczenia go do użytkowania w tym **12** decyzji dotyczyło poszerzenia działalności. Wydano 159 decyzji o wykreśleniu z rejestru zakładów oraz 39 decyzji umarzających

W ramach urzędowej kontroli żywności pobrano do badań laboratoryjnych **225** próbek środków spożywczych (krajowych, z importu oraz z państw Unii Europejskiej). **15** próbek zostało zdyskwalifikowanych w zakresie zanieczyszczeń mikrobiologicznym, zanieczyszczeń biologicznych (co stanowi **6,7%** próbek pobranych i zbadanych). Były to środki spożywcze typu: *woda mineralna oraz próbki sanitarne pobrane w piekarniach.*

Dokonując ogólnej oceny wszystkich zakładów branży spożywczej na terenie działalności Stacji, stwierdza się stopniową poprawę stanu sanitarno - technicznego obiektów głównie w wyniku działania dużej konkurencji na rynku spożywczym oraz wzmożonej urzędowej kontroli żywności. Szeroka konkurencja oraz prowadzenie wzmożonego nadzoru sanitarnego przez przedstawicieli Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu, mobilizują właścicieli zakładów do podejmowania działań w zakresie poprawy podstawowych wymagań sanitarno – technicznych. Pomimo korzystnych zmian w ocenie zgodności z obowiązującymi przepisami krajowymi i unijnymi część obiektów jeszcze nie odpowiada określonym wymaganiom.

W poszczególnych grupach obiektów na terenie powiatu tarnogórskiego odnotowano następujące uchybienia.

1). Zakłady produkcji żywności:

- zły stan techniczny ścian, podłóg, okien i drzwi,
- nieprawidłowa funkcjonalność pomieszczeń,

- brak lub źle wyposażone pomieszczenia socjalno - sanitarne,
- niezabezpieczone elementy oświetlenia w pomieszczeniach produkcyjnych,
- brak czystości i porządku w pomieszczeniach produkcyjnych oraz na zapleczu,
- zniszczony sprzęt i wyposażenie zakładu,
- brak ekranów w drzwiach zabezpieczających dostępem owadów,
- brak skutecznej dezynsekcji wszystkich pomieszczeń zakładu oraz koszyków do wypieku chleba,

W związku ze stwierdzonymi uchybieniami i nieprawidłowościami w zakresie wymagań sanitarno - technicznych wydano w powyższej grupie obiektów **17** decyzji administracyjnych w tym 1 decyzja unieruchamiająca ze względu na niedostosowanie obiektu do wymogów prawa żywnościowego. Na w/w grupę zakładów nałożono 8 mandatów karnych na kwotę 1150,00. Podczas analizy danych z roku 2008 i 2009 możemy zauważyć zmniejszoną ilość wydanych decyzji administracyjnych co świadczy o poprawie stanu sanitarno – higienicznego oraz technicznego w/w grupy obiektów.

W 2009 r. prowadzono wzmożony nadzór nad stanem sanitarno – higienicznym oraz technicznym obiektów tj. piekarni w których pobrano próbki sanitarne w kierunku zanieczyszczeń biologicznych. Do badań laboratoryjnych pobrano **18** próbek sanitarnych tj. wytrzepek z koszyków, zmiotek oraz mąkę z dzieży, z czego **13** próbek kwestionowano. Skontrolowano **9** piekarni, wydano **8** decyzji administracyjnych – represyjnych, zarządzających przeprowadzenie skutecznej dezynsekcji wszystkich pomieszczeń produkcyjnych i magazynowych zakładu oraz zapewnienie prawidłowego stanu sanitarno – higieniczny wyposażenia zakładu używanego do wypieku wyrobów piekarniczych tj. koszyczków, poprzez skuteczną dezynsekcję.

2). Obiekty obrotu żywnością:

- sprzedaż artykułów przeterminowanych lub bez właściwego oznakowania,
- przechowywanie artykułów spożywczych łatwo-psujących się poza urządzeniami chłodniczymi,
- brak lub nieprawidłowa odzież ochronna pracowników,
- niezachowana higiena sprzedaży,
- brak czystości i porządku na sali sprzedaży oraz na zapleczu zakładu,

- brak lub źle działająca kontrola wewnętrzna, w tym brak opracowanego, wdrożonego i utrzymanego kodeksu GHP / GMP i systemu HACCP,
- niewłaściwy stan sanitarno - techniczny ścian, podłóg i sufitów zakładu,
- zły stan techniczny pomieszczeń,
- brak bieżącej ciepłej wody przy punktach mycia rąk i punktach mycia sprzętu podręcznego,
- brak prawidłowego zabezpieczenia przed szkodnikami,
- zły stan techniczny wyposażenia i sprzętu (urządzenia chłodnicze, mroźnie, regały itp.).

W związku ze stwierdzonymi uchybieniami i nieprawidłowościami w zakresie wymagań sanitarno – higienicznych oraz technicznych wydano w powyższej grupie obiektów **43** decyzji administracyjnych.

W tym wydano **7** decyzji o wycofaniu z obrotu środków spożywczych o niewłaściwej jakości zdrowotnej – przeterminowanych. W związku z uchybieniami sanitarno – higienicznymi nałożono 62 mandaty karne na kwotę 10300,00.

W roku sprawozdawczym zostało wydanych mniej decyzji represyjnych w porównaniu do roku ubiegłego lecz ilość decyzji o wycofaniu z obrotu artykułów spożywczych o niewłaściwej jakości zdrowotnej zwiększyła się. Świadczy to o złej rotacji artykułów spożywczych – „pierwsze weszło, pierwsze wyszło”.

3). Zakłady żywienia zbiorowego otwartego:

- brak bieżącej ciepłej wody,
- zły stan sanitarno - techniczny powierzchni ścian, podłóg i sufitów,
- zły stan techniczny wyposażenia zakładów,
- nieskuteczna wentylacja w pomieszczeniach zakładu,
- brak lub źle działająca kontrola wewnętrzna, w tym brak opracowanego, wdrożonego i utrzymanego kodeksu GHP / GMP i systemu HACCP,
- niezabezpieczone elementy oświetleniowe,
- brak punktów wodnych do mycia żywności,

W związku ze stwierdzonymi uchybieniami i nieprawidłowościami w zakresie wymagań sanitarno – higienicznego oraz technicznego wydano w powyższej grupie obiektów **24** decyzje administracyjne zarządzające. Liczba ta jest znacznie większa w porównaniu do roku ubiegłego. W powyższej grupie obiektów nastąpił wzrost o 7 decyzji administracyjnych.

4). Zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego:

- zły stan techniczny ścian, podłóg i sufitów pomieszczeń zakładów,
- zły stan techniczny wyposażenia i sprzętu produkcyjnego,
- brak funkcjonalności pomieszczeń wchodzących w skład zakładu,
- nieprawidłowa dezynfekcja naczyń stołowych
- brak skutecznej wentylacji mechanicznej w pomieszczeniach kuchni.

W związku ze stwierdzonymi uchybieniami i nieprawidłowościami w zakresie wymagań sanitarno - technicznych wydano w powyższej grupie obiektów 4 decyzje administracyjne. Nałożono mandat 1 na kwotę 500 zł. Porównując dane z lat 2008 i 2009 możemy zaobserwować znaczny spadek wydanych decyzji co świadczy o poprawie stanu sanitarno – higienicznego oraz technicznego w tej grupie obiektów.

Akcje i współpraca z innymi komórkami PSSE/jednostkami/organami

W miesiącu lutym 2009 r. przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu przeprowadzono wspólnie z przedstawicielami Komendy Policji w Piekarach Śląskich kontrole sanitarne obiektów żywnościowych i żywieniowych w aspekcie występujących zagrożeń dla zdrowia klientów ze szczególną uwagą na sprzedaż tzw. „dopalaczy”. Akcja została powtórzona w miesiącu wrześniu.

W wyniku przeprowadzonych akcji w skontrolowanych obiektach nie stwierdzono w sprzedaży tzw. „dopalaczy”.

W miesiącu sierpniu 2009 r. przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu sekcji NS/HŻŻ przeprowadzili akcję nad zalewem Nakło – Chechło obiektów turystycznych, sezonowych. Do kontroli wyznaczono 18 obiektów żywieniowo – żywnościowych, z czego skontrolowano **9**, ponieważ pozostałe zostały zlikwidowane lub w danym dniu były nieczynne. W wyniku przeprowadzonych kontroli nałożono **3** mandaty karne na kwotę **700 zł**. Najczęściej występujące uchybienia i nieprawidłowości to:

- przeterminowane środki spożywcze;
- nieporządek i brak czystości na zapleczu kuchennym;
- stanowiska pracy niewykorzystywane zgodnie z przeznaczeniem;
- brak segregacji w urządzeniach chłodniczych;
- nieprawidłowe przechowywanie żywności;
- brak zmywarko – wyparzarki w dwóch obiektach gastronomicznych.

Pozostałe obiekty zlokalizowane na szlaku turystycznym zalew Nakło – Chechło zostały skontrolowane w trakcie trwania sezonu letniego (od czerwca do sierpnia).

W miesiącu wrześniu w ramach współpracy i porozumienia ramowego przedstawiciel PPIS w Bytomiu wspólnie z przedstawicielem Powiatowego Lekarza Weterynarii w Tarnowskich Górach przeprowadzili kontrolę kompleksową w zakładzie produkcyjnym który podlega wspólnej kontroli. W trakcie kontroli stwierdzono uchybienia stanu sanitarno – higienicznego i technicznego, na podstawie których PLW w Tarnowskich Górach wszczął postępowanie administracyjne.

W 2009 roku, pracownicy sekcji HŻŻ i PU wspólnie z przedstawicielami sekcji HD i M ocenili warunki sanitarno – higieniczne w placówkach wypoczynku dzieci i młodzieży, podczas przeprowadzonych kontroli nie stwierdzili uchybień stanu sanitarno – higienicznego oraz technicznego.

W roku 2009 przeprowadzono teoretyczną ocenę żywienia w placówkach szkolnych i szpitalnych. Z terenu Powiatu Tarnogórskiego pobrano i oceniono 7 jadłospisów które zostały ocenione jakościowo i ilościowo w oparciu o program komputerowy. Uzyskane spostrzeżenia w oparciu o dostępne materiały dydaktyczne (piśmiennictwo) przesłano do wiadomości przedmiotowym obiektom.

Najczęstszymi zastrzeżeniami dotyczącymi układania jadłospisów były:

- Zbyt mały udział surowych warzyw i owoców
- Zbyt mały udział produktów z pełnego przemiału,
- Brak składnika białkowego w posiłkach,
- Brak lub zbyt mała ilość nasion roślin strączkowych.

Interwencje mieszkańców

W ramach urzędowej kontroli, dodatkowy udział w zapewnieniu bezpieczeństwa żywności ma analiza zgłaszanych interwencji. Sygnały pochodzące od społeczeństwa są każdorazowo rozpatrywane i skutkują podjęciem natychmiastowych działań wyjaśniających, a w sytuacji tego wymagających także represyjnych. Kończą się one poinformowaniem osób skarżących o podjętych działaniach i ich efektach.

Zmniejszyła się ogólna liczba interwencji konsumentów i klientów zakładów branży spożywczej. Po rozpatrzeniu interwencji przez upoważnionych przedstawicieli PPIS w Bytomiu należy stwierdzić iż, około **50%** wniesionych interwencji było niezasadnych. Zarzuty wskazane w pismach nie potwierdzały przeprowadzone kontrole.

Podsumowując należy stwierdzić, że:

1. Stan techniczny pomieszczeń wchodzących w skład zakładów produkujących i wprowadzających do obrotu środki spożywcze ulega stopniowej poprawie. Poprawa ta dotyczy głównie obiektów nowopowstałych, które w chwili rozpoczęcia swojej działalności muszą posiadać odpowiednią ilość pomieszczeń oraz odpowiednie wyposażenie tych pomieszczeń by spełniać wymagania obowiązujących przepisów.

Nadal najczęściej stwierdzanymi uchybieniami są:

- niewystarczająca powierzchnia części sprzedażowej w stosunku do oferowanego asortymentu (małe, osiedlowe sklepiki);
- nieodpowiednie przygotowanie zawodowe pracowników wynikające ze znacznej rotacji;
- brak systematycznych zapisów w ramach Dobrej Praktyki Higienicznej;
- brak segregacji i zabezpieczenia nieopanowanych środków spożywczych przed zanieczyszczeniami;
- brak funkcjonalności pomieszczeń (krzyżowanie się „dróg czystych i brudnych”) zakłady stare bez możliwości przeprowadzenia modernizacji.

2. Stan sanitarno - higieniczny zakładów branży spożywczej nie jest w dalszym ciągu zadawalający. Nie są przestrzegane podstawowe zasady higieniczno-zdrowotne o czym świadczy ilość nałożonych mandatów w trakcie przeprowadzania urzędowej kontroli żywności w nadzorowanych obiektach.

3. Higiena Komunalna i Środowiska

Sekcja Higieny Komunalnej i Środowiska Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Bytomiu sprawuje bieżący nadzór sanitarny nad warunkami higieny środowiska, w tym wody do spożycia, wody w basenach i kąpieliskach oraz powietrza atmosferycznego, warunkami higieniczno-sanitarnymi, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne, utrzymaniem należytego stanu higienicznego nieruchomości, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, zakładów usługowych oraz środków komunikacji publicznej. Do zadań Sekcji należy także nadzorowanie wykonania decyzji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu dot. ekshumacji zwłok, plombowania urn z prochami i trumien ze zwłokami oraz wydawanie postanowień zezwalających na sprowadzenie zwłok z zagranicy, a także wydawanie opinii- zezwoleń na przeprowadzanie imprez masowych oraz rozpatrywanie interwencji mieszkańców miasta w związku z uciążliwościami mieszkaniowymi i środowiskowymi.

Ilość obiektów zewidencjonowanych w powiecie tarnogórskim w 2009r. ogółem wynosiła **688**, w tym:

- w Tarnowskich Górach - **339** obiektów
- w Miasteczku Śląskim - **28** obiektów
- w Kaletach - **36** obiektów
- w Radzionkowie - **76** obiektów
- w gminach - **209** obiektów

Są to takie obiekty jak: zakłady opieki zdrowotnej (w tym: publiczne, niepubliczne, szpitale) oraz Domy Pomocy Społecznej, hotele, obiekty sportowe, turystyczne, kulturalno-widowiskowe, baseny kąpielowe, a także wysypisko śmieci, ustępy publiczne, apteki, cmentarze, zakłady fryzjerskie, kosmetyczne i wiele innych. We wszystkich obiektach kontrolowano przestrzeganie przepisów określających wymagania sanitarno-higieniczne i sanitarno-techniczne.

Ogółem w 2009 roku na terenie powiatu tarnogórskiego skontrolowano **262** obiekty i przeprowadzono **392** kontrole, w tym **388** w obiektach objętych nadzorem Sekcji oraz **4** związane z przeprowadzeniem ekshumacji, plombowań urn i trumien ze zwłokami.

Na podstawie analizy wyników przeprowadzonych kontroli sanitarnych dokonano poniższej oceny, ze szczególnym uwzględnieniem grup obiektów reprezentowanych najliczniej oraz mających szczególne znaczenie dla bezpieczeństwa sanitarnego powiatu tarnogórskiego.

Zakłady opieki zdrowotnej

Na terenie powiatu tarnogórskiego funkcjonuje **6** Samodzielnych Publicznych ZOZ, w skład których wchodzi **20** obiektów oraz **69** Niepublicznych ZOZ ze **138** obiektami podległymi. W związku z rozporządzeniem Ministra Zdrowia i Opieki Zdrowotnej z dn. 10.11.2006r. w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać pod względem fachowym i sanitarnym pomieszczenia i urządzenia zakładu opieki zdrowotnej /Dz.U. z 2006r. Nr 213, poz. 1568 z późn. zm./, wydano **19** postanowień i zaopiniowano **7** programów dostosowawczych.

W tej grupie obiektów przeprowadzono **164** kontrole, z czego **18** w SPZOZ-ach i **146** w NZOZ-ach. Wydano **2** decyzje administracyjne zarządzające: opisanie pojemników i worków z odpadami medycznymi, pojemniki na odpady medyczne zakaźne wyposażyć w worki koloru czerwonego, odpady medyczne przekazywać do utylizacji nie rzadziej niż co 14 dni, założyć książkę kontroli, odnowienie ścian i podłóg. W związku ze stwierdzeniem uchybień sanitarno- porządkowych w zakładzie opieki zdrowotnej nałożono **1** grzywnę w drodze mandatu karnego na kwotę **100,- zł.** za nieprawidłowe postępowanie z odpadami medycznymi.

W grupie tych obiektów zauważalna jest poprawa warunków ze względu na realizację programów dostosowawczych, które pozwalają rozłożyć prace naprawcze oraz koszty z tym związane do 31.12.2012 roku.

Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu i odnowy biologicznej

W **192** zakładach usługowych działających na terenie powiatu tarnogórskiego przeprowadzono **74** kontrole. W wyniku stwierdzenia naruszenia wymagań sanitarno-technicznych wydano **3** decyzje administracyjne. Decyzje dotyczyły dostosowania zakładów do wymogów rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 lutego 2004r. w sprawie szczegółowych wymagań sanitarnych, jakim powinny odpowiadać zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu i odnowy biologicznej (Dz. U. Nr 31, poz. 273). Wydawane zarządzenia dotyczyły: zorganizowania pomieszczenia sanitarno-higieniczne dla osób korzystających z usług zakładu, wydzielenia miejsca do przechowywania sprzętu do utrzymania czystości i wyposażenia go w zawór ze złączką do węża i wpust podłogowy z syfonem, odnowienia powierzchni ścian, wymienianie zniszczonego gumolitu w zakładzie, wydzielenie pomieszczenia lub miejsca do przechowywania sprzętu do utrzymania czystości wyposażonego w zainstalowany na wysokości 0,5m od podłogi zlew.

W związku ze stwierdzeniem naruszeń sanitarno- porządkowych nałożono **1** mandat karny na kwotę **100,- zł.** - zakład fryzjersko-kosmetyczny. Nieprawidłowości dotyczyły nieprawidłowej dezynfekcji narzędzi fryzjerskich.

Obiekty te są w 100% sprywatyzowane i w zdecydowanej większości można je ocenić jako dobre. Podobnie obiekty te ocenione były w roku ubiegłym.

Domy pomocy społecznej

W powiecie tarnogórskim funkcjonuje **11** stacjonarnych i **6** dziennych Domów Pomocy Społecznej oraz **1** Zakład Pielęgnacyjno- Opiekuńczy. W obiektach tych przeprowadzono **10** kontroli, podczas których stwierdzono naruszenia sanitarno- higieniczne oraz techniczne w związku z którymi wydano 1 decyzję zarządzającą właściwe postępowanie z bielizną brudną, instalację umywalki z bieżącą ciepłą i zimną wodą w gabinecie zabiegowym, opracowanie i wdrożenie procedur zgłoszeń chorób zakaźnych.

Na wniosek strony zmieniono termin realizacji zaleceń wydanych w roku ubiegłym.

Jeden zakład posiada pozytywnie zaopiniowany program dostosowania.

Pozostałe skontrolowane obiekty w tej grupie ocenia się jako dobre.

Hotele oraz inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie

W powiecie tarnogórskim znajduje się 20 hoteli i innych obiektów świadczących usługi hotelarskie. W stosunku do roku ubiegłego przybyły 2 obiekty, tj. Hotel SILVA w Pyrzowicach, ul. Równoległa 2 oraz Zajazd Mazur w Radzionkowie, przy ul. Nałkowskiej 46. Skontrolowano 19 obiektów. W obiektach tych przeprowadzono kontrole w ramach akcji przygotowania i w trakcie trwania sezonu letniego. Obiekty w połowie ocenia się jako dobre i dostateczne, w zależności od posiadanego standardu pomieszczeń.

Baseny kąpielowe

Na terenie powiatu tarnogórskiego funkcjonuje **7** basenów kąpielowych, z czego **3** kryte, i **4** sezonowe. Przeprowadzono **9** kontroli. W grupie tych obiektów standard oraz wyposażenie są bardzo zróżnicowane. Wśród obiektów tych wyróżnia się Park Wodny w Tarnowskich Górach, który jest obiektem najnowszym, zbudowanym z wykorzystaniem współczesnych możliwości dla osiągnięcia standardów technicznych i możliwości utrzymania bieżącego właściwego stanu sanitarno- higienicznego. Pozostałe obiekty reprezentują niższy standard świadczonych usług.

Obiekty wypoczynkowo- rekreacyjne

Na terenie powiatu tarnogórskiego usytuowane są 2 duże tereny służące do wypoczynku, rekreacji i rozrywki, które w sezonie letnim skupiają dużą ilość ludzi. Są to:

1. Górnośląski Ośrodek Rekreacji w Nakle- Chechle, w skład którego wchodzi 12 ośrodków wypoczynkowych.

Na terenie całego ośrodka rozstawione są toalety typu TOI- TOI, które są własnością GOR. Opróżnianiem, myciem i dezynfekcją ich zajmują się pracownicy ośrodka. Beczkowozy opróżniane są w oczyszczalni ścieków w Bytomiu, natomiast neutralizację w czasie użytkowania zapewnia stosowanie środków chemicznych przeznaczonych do tego celu. Odpady komunalne odbierane są przez firmę REMONDIS w Tarnowskich Górach, zgodnie z umowami zawartymi z poszczególnymi ośrodkami wypoczynkowymi.

W 2009r. przeprowadzono 16 kontroli na terenie GOR- przed rozpoczęciem i w czasie trwania sezonu.

2. W Ośrodku wypoczynkowym Kalety- Zielona, w skład którego wchodzi 4 ośrodki wypoczynkowe przeprowadzono 8 kontroli obejmujących okres przed rozpoczęciem i w trakcie sezonu letniego.

Poza wymienionymi, na terenie powiatu tarnogórskiego działają 2 obiekty o charakterze turystycznym oraz jedno gospodarstwo agroturystyczne. Są to: Kopalnia Zabytkowa w Tarnowskich Górach, ul. Szczęść Boże, Sztolnia Czarnego Pstrąga w Tarnowskich Górach oraz Stodoła u Heli w Kaletach- Zielonej. Obiekty te objęte są stałym nadzorem PPIS w Bytomiu, ze szczególnym uwzględnieniem sezonu letniego.

Przeprowadzone kontrole nie wykazały wystąpienia nieprawidłowości uzasadniających wydanie decyzji administracyjnych bądź nałożenie mandatu karnego, w związku z tym obiekty te, podobnie jak w latach minionych ocenia się jako dobre.

Wysypisko śmieci

Eksploatowane w Tarnowskich Górach przy ul. Laryszowskiej wysypisko śmieci jest zarządzane przez Firmę „REMONDIS” Sp. z o.o. Tarnowskie Góry.

Wysypisko to oddano do użytku w 1996r., zakończenie eksploatacji przewidziane jest do 2018 r. z założeniem, że okres użytkowania może być wydłużony do 2025r. Powierzchnia całkowita - 3.5ha, objętość niecki - 457 tys.m³. Teren ogrodzony elementami betonowymi. Wysypisko ekologiczne.

W skład wchodzi 2 zbiorniki odcieków, waga, pompownia, brodzik do mycia kół, portiernia, budynek socjalny z kotłownią. W niecce, w warstwie żwiru zamontowany jest drenaż kontrolny. Wysypisko posiada budynek socjalny z pełnym zapleczem, tj. szatnią, jadalnią, natryskiem i WC. W 2009r. przeprowadzono bieżącą kontrolę sanitarną obiektu i stwierdzono, że przyjmuje się tu wyłącznie odpady komunalne, a wszystkie pomieszczenia użytkowane są zgodnie z przeznaczeniem. Obiekt od szeregu lat wykazywany jest jako spełniający wymagania sanitarne.

Poza wymienionymi, w roku sprawozdawczym przeprowadzono także kontrole sanitarne innych obiektów, takich jak: szpitale, areszt śledczy, cmentarze, pracownie protetyki stomatologicznej, dworzec autobusowy, obiekty kulturalne, stacje paliw, transport pogrzebowy, apteki, sklepy z odzieżą używaną.

W wymienionych obiektach wydano 1 decyzję zarządzającą malowanie łaźni w areszcie śledczym oraz 3 decyzje prolongujące.

Pracownicy Sekcji NS/HK podejmowali działania akcyjne obejmujące kontrole piaskownic o charakterze ogólnodostępnym. Do ewidencji włączono **34** piaskownice, przeprowadzono **3** kontrole. Podczas przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości i urządzenia te oceniono jako dobre.

W miesiącu sierpniu przeprowadzono akcję kontroli solariów, obejmującej warunki higieniczne pomieszczeń oraz wymogi techniczne dla urządzeń opalających w solariach. W wyniku przeprowadzonych działań nie stwierdzono uchybień kwalifikujących do nałożenia mandatów karnych lub wydania decyzji administracyjnych, w związku z tym obiekty tego typu zlokalizowane na terenie powiatu tarnogórskiego oceniono jako dobre.

Interwencje

W powiecie tarnogórskim w stosunku do roku ubiegłego ilość zgłoszonych interwencji wzrosła czterokrotnie. Największy przyrost nastąpił w interwencjach, które obejmowały uciążliwości zapachowe, wynikające z hodowli zwierząt domowych, odprowadzania ścieków z posesji. niewłaściwych warunków w obiektach użyteczności publicznej. W większości przypadków interwencje w tej grupie były niezasadne lub poza kompetencjami organu PIS. Drugą grupą interwencji mającą wpływ na wzrost ogólnej liczby interwencji na terenie powiatu tarnogórskiego miały interwencje dot. złego stanu sanitarnego posesji. Interwencje te w większości zostały przekazane do rozpatrzenia innym organom.

Podsumowując należy stwierdzić, że:

1. Obiekty nadzorowane przez sekcję higieny komunalnej należą w głównej mierze do podmiotów, które podlegają przepisom ustawy o swobodzie działalności gospodarczej. Nowe zapisy rozdziału 5 tej ustawy utrudniają kontrolę przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne i zobowiązują organ kontroli do zawiadamiania przedsiębiorcę o zamiarze wszczęcia kontroli. Ponadto ustawa określa w jakim terminie można przeprowadzić kontrolę od doręczenia zawiadomienia. W związku z tym przedsiębiorca może przygotować się do kontroli jak również przez okres miesiąca od otrzymania zawiadomienia o kontroli zadbać w obiekcie o utrzymanie właściwego stanu sanitarno-higienicznego czy też unikać kontroli informując organ kontrolny, że jest chory, przebywa na urlopie itp. Efektem tych zapisów jest mniejsza liczba decyzji administracyjnych zarządzających wydanych przez PPIS, spada liczba nałożonych mandatów, co nie jest jednoznaczne, że przedsiębiorca spełnia wymagania higieniczne i zdrowotne. Zapowiedziana kontrola nigdy nie odzwierciedli rzeczywistego stanu sanitarno-higienicznego obiektu. Obecny zapis w ustawie o swobodzie działalności gospodarczej chroni przedsiębiorcę przed kontrolą i konsekwencjami wynikającymi z kontroli natomiast nie zapewnia bezpieczeństwa higienicznego i zdrowotnego osób korzystających z ich usług.
2. Substancję mieszkaniową powiatu tarnogórskiego ocenia się jako dostateczną, jednak w stosunku do roku 2008 liczba zgłoszonych interwencji wyraźnie wzrosła w zakresie uciążliwości zapachowe, wynikające z hodowli zwierząt domowych, odprowadzania ścieków z posesji. Taka sytuacja wymaga wzmożenia działań odpowiednich służb miejskich powołanych do realizacji zadań wynikających między innymi z ustawy z dnia 13 września 1996r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (tj. dz. U. z 2005r. Nr 236, poz.2008 z późn. zm.).

Stan zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia oraz ocena jakości wody przeznaczonej do kąpieli i rekreacji na terenie powiatu tarnogórskiego.

MIASTO RADZIONKÓW zaopatrywane jest w wodę dostarczaną z sieci magistralnej Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów w Katowicach, pochodzącą z nadzorowanych przez PPIS w Bytomiu Stacji Uzdatniania Wody „Bibiela”w Miasteczku Śląskim oraz „Miedary”w Tarnowskich Górach.

Kontrola jakości wody, dostarczanej odbiorcom w ramach zbiorowego zaopatrzenia w wodę prowadzona jest w wyznaczonych na terenie miasta 2 punktach monitoringowych.

W 2009r na terenie miasta w ramach prowadzonego monitoringu jakości wody (w 2 punktach kontrolnych) oraz nadzoru bieżącego nad jakością wody do spożycia pobrano 26 próbek wody, w tym przebadano pod względem fizykochemicznym- 24, pod względem bakteriologicznym -24.

Ogółem wodę wodociągową dostarczaną odbiorcom na terenie Radzionkowa oceniono jako przydatną do spożycia.

Liczba wykazanych przez Zakład Gospodarki Komunalnej w Radzionkowie awarii na sieci wodociągowej wynosiła 81.

MIASTO TARNOWSKIE GÓRY zaopatrywane jest w wodę pochodzącą z ujęć wód głębinowych, eksploatowanych do celów wodociągowych przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. w Tarnowskich Górach, tj. uj. Opatowice, uj. nr III, ul. Opolska oraz zakupywaną przez to Przedsiębiorstwo z G.P.W. Katowice – Stacje Uzdatniania Wody „Miedary” w Tarnowskich Górach i „Bibiela” w Miasteczku Śląskim. Do sieci miejskiej eksploatowanej przez PWiK Tarnowskie Góry podawana jest również woda z ujęcia należącego do Centrum Handlowo Magazynowego w Tarnowskich Górach, ul. Zagórska oraz ujęcia eksploatowanego przez Górnośląskie Centrum Rehabilitacji „Repty” w Tarnowskich Górach. W czerwcu 2009r wyłączono z eksploatacji należące do PWiK sp.z o.o. ujęcie Strzybnica. Dotychczasowi odbiorcy wody z tego ujęcia zostali zasileni wodą dostarczaną z SUW Miedary i ujęcia Centrum Handlowo Magazynowego w Tarnowskich Górach.

Dla potrzeb własnych użytkowników eksploatowane są zlokalizowane na terenie miasta ujęcia należące do zakładów „FASER” S.A., PKP Tarnowskie Góry „Grupa Las” i „Zamet”.

W lipcu 2009r uruchomiono nowe ujęcie należące do Agencji Inicjatyw Gospodarczych S.A. w Tarnowskich Górach, z którego woda jest wykorzystywana dla potrzeb Parku Wodnego, ul. Obwodnica 8. Woda spełnia wymagania dla wody przeznaczone do spożycia.

Na podstawie wyników prowadzonych w 2009r. kontrolnych badań, wodę w urządzeniach zbiorowego zaopatrzenia, tj. dostarczaną przez PWiK Tarnowskie Góry z ujęć własnych i zakupywaną z GPW Katowice oraz CHM Tarnowskie Góry oceniono jako przydatną do spożycia.

W okresie lipiec - sierpień 2009r w wodzie dostarczanej z ujęcia eksploatowanego przez Górnośląskie Centrum Rehabilitacji „Repty” stwierdzono obecność bakterii grupy coli.

W związku z powyższym czasowo obowiązywało zalecenie wykorzystywania wody do spożycia wyłącznie po przegotowaniu. Po przeprowadzeniu działań naprawczych woda spełniała wymagania dla wody przeznaczonej do spożycia.

Woda z ujęcia „Faser” i PKP odpowiadała wymaganiom dla wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Poziom monitorowanych stężeń trichloroetenu i tetrachloroetenu, boru, baru i strontu z ujęć wód głębinowych zlokalizowanych na terenie miasta był stabilny i nie przekraczał norm.

Liczba zgłoszonych przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. w Tarnowskich Górach awarii wodociągowych wynosiła **148**.

Nadzorem sanitarnym tut. Stacji objęte było również źródło naturalne zlokalizowane w dzielnicy Repty Śląskie. Z uwagi na wysoką zawartość azotanów woda jest nieprzydatna do spożycia.

Ogółem w 2009r na terenie Tarnowskich Gór w ramach prowadzonego monitoringu jakości wody oraz nadzoru bieżącego nad jakością wody do spożycia pobrano **132** próbki wody, w tym przebadano pod względem fizykochemicznym- **122**, pod względem bakteriologicznym -**119**. Przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrów fizykochemicznych (mętność, żelazo, mangan, azotany) stwierdzono w **9** próbkach wody, a wskaźników mikrobiologicznych w **6** próbkach (bakterie grupy coli, ogólna liczba mikroorganizmów w 22±2°C).

MIASTEczKO ŚLĄSKIE zaopatrywane jest w wodę dostarczaną przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. w Tarnowskich Górach, zakupywaną ze Stacji Uzdatniania Wody „Bibiela” Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów w Katowicach oraz z ujęcia Huty Cynku „Miasteczko” w Miasteczku Śląskim.

Wodę oceniono jako przydatną do spożycia.

Ogółem w 2009r. z urządzeń wodociągowych na terenie miasta pobrano **36** próbek wody, w tym przebadano pod względem fizykochemicznym- **36**, pod względem bakteriologicznym -**33**. Przekroczenie dopuszczalnej wartości parametru fizykochemicznego (żelazo) stwierdzono w **1** próbce wody, a wskaźnika mikrobiologicznego również w **1** próbce (bakterie grupy coli).

Liczba awarii sieci wodociągowej wynosiła – **10**.

MIASTO KALETY jest zaopatrywane w wodę o dobrej jakości, dostarczaną z miejskiej sieci wodociągowej, zasilanej wodą zakupywaną z Stacji Uzdatniania Wody „Bibiela” GPW Katowice.

Natomiast zastrzeżenia pod względem fizykochemicznym (wysoka barwa, mętność, zawartość żelaza i manganu) dotyczyły wody z wodociągu Kaletańskich Zakładów Celulozowo-Papierniczych w likwidacji. W/w ujęcie zaopatruje zakład i firmy znajdujące się na jego terenie.

Ogółem w 2009r.z urządzeń wodociągowych na terenie Kalet pobrano **6** próbek wody, w tym przebadano pod względem fizykochemicznym- **6**, pod względem bakteriologicznym -**5**. Przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrów fizykochemicznych (barwa, mętność, żelazo, mangan,) stwierdzono w **2** próbkach wody.

Liczba awarii miejskiej sieci wodociągowej wynosiła –**14**.

GMINA KRUPSKI MŁYN – wodę dostarczaną odbiorcom z eksploatowanych przez Gminę Stacji Uzdatniania Wody Kolonia Ziętek i Potępa, ul.Sportowa (dopuszczona do użytkowania w kwietniu 2009r) oraz zakupywaną z ujęcia Zakładu „Nitron” S.A. w Krupskim Młynie oceniono jako przydatną do spożycia

W sezonie letnim 2009r prowadzono również badania wody z wodociągu Ośrodka Harcerskiego w Borowianach. Woda z eksploatowanej studni zawiera wysokie ilości żelaza i manganu. Pomimo zamontowania w 2007r urządzeń uzdatniających woda nadal wykazywała podwyższoną zawartość manganu i była warunkowo dopuszczona do spożycia. Ponadto okresowo stwierdzano w niej również ponadnormatywną ogólną liczbę mikroorganizmów w $22\pm 2^{\circ}\text{C}$).

Łącznie w 2009r na terenie Gminy w ramach prowadzonego monitoringu jakości wody oraz nadzoru bieżącego nad jakością wody pobrano **41** próbek wody, w tym przebadano pod względem fizykochemicznym- **40**, pod względem bakteriologicznym -**38**. Przekroczenie dopuszczalnej wartości parametru fizykochemicznego (mangan) stwierdzono w **4** próbkach wody, a wskaźnika mikrobiologicznego w **5** próbkach (ogólna liczba mikroorganizmów w $22\pm 2^{\circ}\text{C}$).

Liczba awarii wynosiła – **10**.

GMINA TWORÓG – zaopatrywana jest w wodę dostarczaną z eksploatowanych przez Zakład Usług Komunalnych sp. z o.o. w Tworogu Stacji Uzdatniania Wody – Połomia, Mikołeska, Wojska i Tworóg oraz zakupywaną z ujęcia Boruszowice Przedsiębiorstwa Ekologicznego BCD S.A. w likwidacji. Wodę oceniono jako przydatną do spożycia.

Okresowo ponadnormatywną mętność oraz zawartość żelaza, manganu stwierdzano jedynie w wodzie z SUW Mikołeska.

Poza kontrolą jakości wody w urządzeniach wodociągowych zbiorowego zaopatrzenia ludności, będących w gestii Gminy, nadzorem sanitarnym objęte były wodociągi eksploatowane przez

Firmę „BLER” Sp. z o.o. Ubojnia Brynek, ul. Zakładowa 1 oraz Zespół Szkół Leśnych i Ekologicznych w Brynku.

Woda z wodociągu Z.Sz.L i E w Brynku wykazywała podwyższoną mętność oraz zawartość żelaza i manganu i oceniono ją jako warunkowo przydatną do spożycia. Właściciel wodociągu został zobowiązany do podjęcia działań naprawczych. Pismem z dnia 21 grudnia 2009r PPIS w Bytomiu został poinformowany, że wykonano przegląd i naprawę stacji uzdatniania wody.

Przeprowadzone badania próbek wody pobranej 11.01.2010r nie wykazały przekroczeń dopuszczalnych wartości w/w parametrów

Również z uwagi na ponadnormatywną zawartość manganu oraz okresowo żelaza i mętność warunkowo zezwolono na wykorzystywanie wody ze Stacji Uzdatniania eksploatowanej przez Ubojnię w Brynku, dla potrzeb własnych zakładu oraz zaopatrzenia niewielkiej liczby odbiorców indywidualnych miejscowości Brynek. Przeprowadzona zmiana technologii uzdatniania wody nie zapewniła dotychczas wody o właściwych parametrach.

Łącznie 2009r z urządzeń wodociągowych na terenie gminy, w ramach prowadzonego monitoringu jakości wody oraz nadzoru bieżącego nad jakością wody do spożycia pobrano **47** próbek wody, w tym przebadano pod względem fizykochemicznym- **47**, pod względem bakteriologicznym -**36**. Przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrów fizykochemicznych (mętność, żelazo, mangan,) stwierdzono w **11** próbkach wody, a wskaźników mikrobiologicznych w **2** próbkach (bakterie grupy coli, Escherichia coli, Enterokoki).

Liczba awarii urządzeń wodociągowych należących do Gminy wynosiła – **29**.

GMINA ZBROSŁAWICE zaopatrywana jest w wodę dostarczaną z gminnych wodociągów tj. ujęcie Zbrośławice i ujęcie Miedary-Kopanina oraz zakupywaną z GPW w Katowicach (Stacje Uzdatniania Wody „Zawada i „Miedary”) oraz PWiK Zabrze (st. głębinowa S-III Świętoszowice) i ZUK Tworóg (SUW Wojska).

Woda z wodociągu Miedary-Kopanina zasilającego lokalnych odbiorców w Miedarach, ul. Kasztanowa wykazuje przekroczenia dopuszczalnych wartości żelaza i manganu, w związku z czym jest warunkowo przydatna do spożycia.

Pozostali mieszkańcy Miedar zasilani z ujęcia Zbrośławice otrzymywali wodę o dobrej jakości.

W 2008r uzyskano zezwolenie PWIS w Katowicach na zastosowanie technologii uzdatniania wody w zakresie redukcji związków żelaza i manganu.

Zamontowano urządzenia uzdatniające i w trakcie realizacji jest opracowywanie dokumentacji budowlanej pomieszczenia stacji uzdatniania wody dla tego ujęcia. Po uzyskaniu właściwej jakości wody docelowo planowane jest zwiększenie obszaru zasilania wodą.

Wodę dostarczaną z pozostałych wodociągów oceniono jako przydatną do spożycia.

Poza zbiorowym zaopatrzeniem, niewielka część ludności korzysta z wody dostarczanej z wodociągu Przedsiębiorstwa Nasiennego „Księży Las” (ujęcie własne zakładu). Woda spełnia wymagania dla wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Ogółem z urządzeń wodociągowych na terenie gm. Zbrosławice pobrano **63** próbki wody, w tym przebadano pod względem fizykochemicznym- **63**, pod względem bakteriologicznym -**54**. Przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrów fizykochemicznych (mętność, żelazo, mangan, nikiel) stwierdzono w **5** próbkach wody, a wskaźników mikrobiologicznych w **5** próbkach (bakterie grupy coli, ogólna liczba mikroorganizmów w $22\pm 2^{\circ}\text{C}$).

Liczba awarii urządzeń wodociągowych należących do Gminy wynosiła –**23**.

GMINA ŚWIERKLANIEC zaopatrywana jest w wodę zakupywaną z G.P.W. Katowice - Stacja Uzdatniania Wody „Bibiela” w Miasteczku Śląskim.

Kontrolę jakości wody prowadzono w **2** wyznaczonych na terenie gminy punktach kontrolnych, w których pobrano **12** próbek wody, w tym przebadano pod względem fizykochemicznym- **10**, pod względem bakteriologicznym -**12**.

Dostarczaną odbiorcom wodę z sieci wodociągowej eksploatowanej przez Zakład Wodociągów w Świerkłańcu oceniono jako przydatną do spożycia.

Liczba awarii sieci wodociągowej wynosiła – **58**.

GMINA OŻAROWICE zaopatrywana jest w wodę pochodzącą z eksploatowanych przez Zakład Gospodarki Komunalnej w Ożarowicach ujęć Pyrzowice i Tapkowice oraz zakupywaną z Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów w Katowicach (Stacja Uzdatniania Wody „Bibiela” w Miasteczku Śląskim) i GZGWIK w Mierzęcicach.

Wodę wodociagową dostarczaną odbiorcom na terenie gminy Ożarowice oceniono jako przydatną do spożycia.

Tym niemniej, w oparciu o wyniki prowadzonego monitoringu jakości wody stwierdza się, że woda pochodząca z ujęcia Pyrzowice odznacza się znaczną, utrzymującą się w górnej granicy normy zawartością azotanów, z tendencją do okresowych przekroczeń dopuszczalnej wartości dla tego parametru. W związku z powyższym, w celu poprawy jakości dostarczanej z tego ujęcia wody prowadzone jest mieszanie z wodą zakupywana z GZGWIK Mierzęcice lub GPW Katowice.

W 2009r z urządzeń wodociągowych na terenie gminy pobrano **30** próbek wody, w tym przebadano pod względem fizykochemicznym- **30**, pod względem bakteriologicznym -**27**.

Przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrów fizykochemicznych (mętność, żelazo, azotany) stwierdzono w **6** próbkach wody, a wskaźników mikrobiologicznych w **1** próbce (bakterie grupy coli, ogólna liczba mikroorganizmów w $22\pm 2^{\circ}\text{C}$ i w $36\pm 2^{\circ}$).

Liczba awarii wynosiła –**35**

Ogółem 2009r terenie powiatu tarnogórskiego ,w ramach prowadzonego monitoringu jakości wody oraz nadzoru bieżącego nad jakością wody do spożycia pobrano **393** próbki wody, w tym przebadano pod względem pod względem fizykochemicznym- **378**, pod względem bakteriologicznym -**348**. Przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrów fizykochemicznych (mętność, barwa, azotany, żelazo, mangan, nikiel ,) stwierdzono w **38** próbkach wody, a wskaźników mikrobiologicznych w **20** próbkach (bakterie grupy coli, Escherichia coli, Enterokoki, ogólna liczba mikroorganizmów w $36\pm 2^{\circ}\text{C}$ i w $22\pm 2^{\circ}\text{C}$).

Liczba awarii ogółem – **408**

Nadzorem sanitarnym tut. Stacji objęta była również jakość wody wykorzystywanej do celów kąpielowych i rekreacji w **7** czynnych w 2009r. basenach kąpielowych opartych na wodzie wodociągowej (w tym **3** kryte w Tarnowskich Górach i **4** sezonowe – **1** w Tarnowskich Górach, **1** w Radzionkowie, **1** w gminie Krupski Młyn, **1** w gminie Tworóg oraz w **4** zbiornikach wody powierzchniowej (w tym **1** wykorzystywany jako kąpielisko Nakło-Chechło, gm. Świerklaniec i **3** zwyczajowo wykorzystywane do kąpieli – w Tarnowskich Górach- Pniowcu, , „Borowiany”, gm Krupski Młyn i Kalety-Zielona).

Na podstawie przeprowadzonych badań (**214** próbek wody, w tym kwestionowanych pod względem fizykochemicznym– **3**, pod względem bakteriologicznym- **5**) jakość wody w basenach krytych oceniono jako dobrą.

W **4** czynnych basenach sezonowych (**12** próbek wody, w tym kwestionowanych pod względem fizykochemicznym– **1**, pod względem bakteriologicznym- **1**) w **3** jakość wody oceniono jako dobrą a w **1** jako niepewną.

Zwraca się jednak uwagę, że baseny odkryte nie posiadają urządzeń do uzdatniania wody. Utrzymanie wymaganej jakości wody w takich obiektach jest trudne i kosztowne z uwagi na konieczność zwiększonej częstotliwości wymiany wody. Baseny tego typu wymagają modernizacji.

Na podstawie przeprowadzonych badań, jako wodę przydatną do kąpieli oceniono wodę w kąpielisku zorganizowanym „Nakło-Chechło”. Natomiast wodę z wykorzystywanych tradycyjnie kąpielisk oceniono jako nieprzydatną do kąpieli. Zastrzeżenia dotyczyły głównie parametrów organoleptycznych wody.

W 2009r. z w/w kąpielisk pobrano **76** próbek wody, w tym przebadano pod względem pod względem fizykochemicznym- **76**, pod względem bakteriologicznym -**70**. Odchylenia od wymagań fizykochemicznych stwierdzono w **16** próbkach, a w **4** stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych wartości wskaźników mikrobiologicznych.

Wydano **42** negatywne oceny organoleptyczne.

Skontrolowano jakość ciepłej wody w **17** obiektach, w tym szpitale-**2** ,internaty- **2**, domy pomocy społecznej-**9**, zakłady pielęgnacyjno- opiekuńcze-**1**, pokoje gościnne-**1**, inne zakłady opieki zdrowotnej-**2**.

Ponadnormatywną liczbę bakterii legionella, pozwalającą uznać sieć za skolonizowaną stwierdzono w **8** obiektach. Stopień skażenia oceniono jako średni.

W związku z powyższym Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nakazał podjęcie działań mających na celu zapewnienie właściwej jakości wody.

Przeprowadzone przez właścicieli obiektów działania naprawcze spowodowały poprawę jakości wody w **5** obiektach.

Również poprawie uległa jakość wody ciepłej w Zakładzie Pulmonologii, Tarnowskie Góry, ul. Lipowa 3, w którym w 2008r stwierdzono ponadnormatywną liczbę bakterii Legionella.

Natomiast w pozostałych **3** obiektach pomimo podejmowanych działań woda nadal wykazuje ponadnormatywną liczbę bakterii legionella.

Ogółem w 2009r w w/w obiektach pobrano na obecność bakterii legionella **108** próbek wody, w tym zakwestionowano - **35**

Łącznie w 2009r. na terenie powiatu tarnogórskiego, w ramach nadzoru nad jakością wody pobrano **803** próbki wody, w tym przebadano pod względem pod względem fizykochemicznym- **680**, pod względem bakteriologicznym -**752**.

4. Higiena Pracy

Sekcja Higieny Pracy ocenia i kontroluje przestrzeganie przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne w środowisku pracy, w celu zapobiegania powstawania chorób zawodowych i innych chorób związanych z warunkami pracy.

Na terenie powiatu tarnogórskiego nadzorem objętych było 351 obiektów o różnej formie prawnej, prowadzące działalność gospodarczą zarówno produkcyjną, jak i usługową oraz handlową. W kontrolowanych zakładach prowadzony był nadzór nad warunkami higieny pracy.

Tematyka przeprowadzonych kontroli sanitarnych obejmowała:

- charakterystykę ogólną kontrolowanego zakładu;
- ocenę realizacji ogólnych wymogów w kontrolowanych zakładach;
- ocenę realizacji wymogów w zakresie stosowania leków cytostatycznych;
- ocenę realizacji wymogów w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych;
- ocenę realizacji wymogów w zakresie wprowadzania do obrotu niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych;
- ocenę realizacji wymogów w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest;
- ocenę realizacji wyrobów w zakresie wprowadzania do obrotu detergentów i produktów biobójczych;
- kontrolę prekursorów narkotyków kategorii 2 i 3 w obrocie wewnątrzspółnotowym;
- kontrolę prekursorów narkotyków kategorii 2 i 3 w zakresie handlu z państwami trzecimi;
- ocenę karty charakterystyki niebezpiecznej substancji i preparatu chemicznego;
- ocenę oznakowania opakowania niebezpiecznej substancji i preparatu chemicznego;
- ocenę realizacji wymogów w zakresie substancji, preparatów, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy;
- ocenę realizacji wymogów w zakresie występowania w środowisku pracy szkodliwych czynników biologicznych oraz ochrony pracowników zawodowo narażonych na te czynniki.

W roku 2009 w ramach prowadzonego nadzoru nad warunkami pracy na terenie powiatu tarnogórskiego skontrolowanych zostało 115 obiektów i przeprowadzono 155 kontroli. Podczas kontroli najczęściej stwierdzane nieprawidłowości dot.:

- braku aktualnych badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia;
- braku rejestrów i kart badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia;
- obniżenia NDS i N czynników szkodliwych dla zdrowia;
- braku kart charakterystyki niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych;

- nieprawidłowego oznakowania opakowań niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych;
- braku wykazu stosowanych w działalności niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych;
- braku rejestru prac i pracowników narażonych na kontakt z szkodliwym czynnikiem biologicznym zakwalifikowanym do 3 grupy zagrożenia;
- w ocenie ryzyka zawodowego nie uwzględniano narażenia na działanie szkodliwych czynników dla zdrowia;
- braku rejestru prac i pracowników narażonych na kontakt z substancjami, preparatami lub procesami o działaniu rakotwórczym lub mutagennym;
- złego stanu sanitarno-higienicznego pomieszczeń produkcyjnych, jak i pomieszczeń higieniczno-sanitarnych.

W celu wyeliminowania stwierdzonych nieprawidłowości wydanych zostało 49 decyzji administracyjnych zarządzających. Wystawiono 3 upomnienia wzywających do wykonania obowiązków ujętych w decyzjach.

W nadzorowanych zakładach występowały czynniki szkodliwe dla zdrowia takie jak: pył, hałas, drgania mechaniczne oraz substancje chemiczne, w których na stanowiskach pracy przeprowadzane były badania i pomiary czynników szkodliwych dla zdrowia. W dalszym ciągu podczas przeprowadzonych kontroli stwierdzono, że pracodawcy nie przestrzegają częstotliwości wykonywania badań i pomiarów oraz nie uzupełniają na bieżąco rejestru i kart czynników szkodliwych dla zdrowia na stanowiskach pracy, zgodnie z obowiązującymi przepisami rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 22 kwietnia 2005r. w sprawie badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. Nr 73, poz. 645 ze zmianami).

W 2009r. w 5 zakładach pracy stwierdzono występowanie przekroczeń najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy. Są to zakłady, w których warunki przekroczenia NDS i N utrzymują się od lat: Fabryka Maszyn i Urządzeń „Tagor”, „STA-ODLEWNIE”, Huta Cynku S.A. „Miasteczko Śląskie”, „Nitroerg” S.A. oraz Nadleśnictwo Brynek, mimo podjętych działań organizacyjno-technicznych zmierzających do ograniczenia narażenia na czynniki szkodliwe. Zakłady realizując program działań organizacyjno-technicznych wprowadzały nowe rozwiązania techniczne i organizacyjne mające na celu zapobieganiu powstawania chorób zawodowych. Zauważalna była poprawa warunków pracy poprzez modernizację pomieszczeń pracy oraz tworzenie nowych stanowisk pracy dostosowanych do europejskich standardów. Pracodawcy dostarczali na bieżąco pracownikom środki ochrony indywidualnej zabezpieczające przed działaniem niebezpiecznych i szkodliwych dla zdrowia czynników występujących w środowisku pracy.

Przeprowadzono kontrole w zakresie narażenia pracowników na szkodliwe czynniki biologiczne w bibliotekach, w zakładach służby zdrowia, w zakładach zajmujących się oczyszczaniem miasta oraz w zakładach przetwórstwa mięsa. W związku z przeprowadzonymi kontrolami stwierdzono, że większość pracodawców spełniła obowiązki jakie nakłada na nich rozporządzenie dot. szkodliwych czynników biologicznych w środowisku pracy. We wszystkich skontrolowanych zakładach zapewniono pracownikom środki ochrony zbiorowej, odpowiednie środki hermetyczności oraz środki ochrony indywidualnej, które były właściwie przechowywane i utrzymywane. Pracodawcy zapewniali środki higieny osobistej i środki do odkażania skóry. Odpady gromadzone były w oznakowanych pojemnikach, przechowywane oraz odbierane przez firmy zewnętrzne posiadające zezwolenia na odbiór i utylizację. Pracownicy wykonujący prace związane z narażeniem na szkodliwy czynnik biologiczny mieli zapewnioną opiekę lekarską oraz w większości skontrolowanych zakładów, możliwość uodpornienia się przy użyciu dostępnych szczepionek.

Przeprowadzone kontrole w zakresie wprowadzania i stosowania niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych wykazały, iż pracodawcy rzetelniej podchodzą do realizacji przepisów ustawy z dnia 11 stycznia 2001 o substancjach i preparatach chemicznych (Dz. U. z 2001r., Nr 11, poz. 84 z późn. zm.), ale mimo to stwierdzono uchybienia dot. braku kart charakterystyki niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych, nieprawidłowego oznakowania opakowań niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych oraz braku wykazu stosowanych.

Zgodnie z rozporządzeniem REACH z dniem 1 grudnia 2008r. zakończono okres rejestracji wstępnej, po tym czasie substancje nie poddane procedurze rejestracji wstępnej nie będą mogły znajdować się w obrocie na terytorium wspólnoty, oznaczać to może zaprzestanie dalszej działalności firmy. Rejestracja wstępna pozwala na przygotowanie się do dokonania pełnej rejestracji. W zależności od rodzaju substancji oraz ilości rocznej produkcji lub importu w przypadku dokonania rejestracji wstępnej uzyskuje się prawo do rejestracji pełnej. Pracodawcy przeprowadzili wstępną rejestrację wprowadzanych do obrotu substancji chemicznych. Wysyłali pracowników na szkolenia, które wymagane są rozporządzeniem REACH.

W ramach kontroli zakładów, w których występuje narażenie na substancje, preparaty, czynniki lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym, zauważono, że pracodawcy nie prowadzą rejestru prac i pracowników narażonych na kontakt z w/w czynnikami. Większość pracodawców zgłosiła informacje o stosowaniu w działalności substancji, preparatów, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym do PWIS w Katowicach.

Prowadzony był stały monitoring środowiska pracy, przekazywano informacje o wynikach badań i pomiarów na stanowiskach pracy oraz informowano pracowników o narażeniu na czynniki rakotwórcze.

W 2009r. rozpatrzono 4 interwencje, które dotyczyły interwencji mieszkańców w zakresie uciążliwości zakładów dla otoczenia, złych warunków higieny pracy w zakładach. W związku z przeprowadzonymi kontrolami w ramach interwencji wystosowane zostały pisma do odpowiednich instytucji celem ich rozpatrzenia wedle kompetencji.

W roku 2009 w ramach prowadzonego nadzoru nad warunkami pracy w sprawie chorób zawodowych przeprowadzono 35 ocen narażenia zawodowego w związku z podejrzeniem choroby zawodowej. Wydanych zostało 16 decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej. Dominowały choroby narządu głosu, zespół wibracyjny, choroby zakaźne – borelioza, zatrucie łożem. Liczba przypadków w/w chorób była spowodowana długoletnim obciążeniem narządu mowy na stanowisku nauczyciel, pracą w leśnictwie w kontakcie ze szkodliwymi czynnikami biologicznymi oraz pracą w narażeniu na działanie drgań mechanicznych.

Podsumowując należy stwierdzić, że:

1. W zakładach pracy na nadzorowanym terenie warunki sanitarno – higieniczne ulegają systematycznej poprawie.
2. Zgodnie z art. 28 rozporządzenia REACH obowiązującego od 01 czerwca 2008r. producenci substancji i preparatów chemicznych, importerzy oraz dystrybutorzy prowadzący działalność na nadzorowanym terenie dokonali rejestracji wstępnej substancji chemicznych, która przygotowuje do dokonania pełnej rejestracji.
3. Nadal pozostaje problem zachowania częstotliwości przeprowadzania przez pracodawców pomiarów środowiskowych – pomiary wykonywane są po kontrolach Inspekcji Sanitarnej.
4. Na stałym poziomie utrzymuje się liczba zakładów z przekroczeniami najwyższego dopuszczalnego stężenia i natężenia na stanowiskach pracy.
5. Przeprowadzone kontrole wykazały, że w wielu zakładach pracodawcy dokonali niepełnej oceny ryzyka zawodowego, nie uwzględniano narażenia pracowników na szkodliwe czynniki biologiczne, rakotwórcze lub mutagenne oraz substancje i preparaty chemiczne.
6. Liczba stwierdzonych przypadków chorób zawodowych zwiększyła się o 5 przypadków w porównaniu do roku ubiegłego z uwagi, że wzrosła liczba zachorowań na choroby narządu głosu, choroby zakaźne (borelioza) oraz zespół wibracyjny, głównie u pracowników służb leśnych.

7. Pracodawcy dużych zakładów wykorzystują nadmiernie prawo wniesienia odwołania od decyzji stwierdzających chorobę zawodową u pracowników. Są to zakłady, w których pracownicy pracują w narażeniu czynników szkodliwych dla zdrowia, gdzie przekroczenia NDS i N utrzymują się od lat. Materiał dowodowy jest rzetelnie zebrany i omawiany z pracodawcami, a mimo to, po wydaniu decyzji jest wniesione odwołanie. Jest to z dużą szkodą dla pracownika, który wykonuje prace w warunkach stwarzających ryzyko zachorowania na chorobę zawodową. Każdy pracodawca powinien znać ryzyko zawodowe na stanowiskach pracy w swoim przedsiębiorstwie.

5. Higiena Dzieci i Młodzieży

W roku sprawozdawczym 2009 Sekcja Higieny Dzieci i Młodzieży nadzorowała na terenie miasta Tarnowskie Góry i powiatu tarnogórskiego: **136** placówki oświatowo-wychowawczych będące pod stałym nadzorem oraz 6 placówek sezonowych w formie półkolonii, kolonii i obozów wypoczynku dzieci i młodzieży. Dokonano **144** kontroli w tych obiektach.

Wydano 34 decyzje administracyjne zarządzające , w tym **18** decyzji dot. obiektów na terenie miasta Tarnowskie Góry, **4** decyzje dot. obiektów na terenie miasta Radzionków, **12** decyzji dot. obiektów na terenie gmin (2 decyzje dot. gminy Kalety, 1 decyzja dot. gminy Tworóg, 3 decyzje dot. gminy Nakło Śląskie, 1 decyzja dot. gminy Miasteczko Śląskie, 1 decyzja dot. gminy Świerklaniec, 2 decyzje dot. gminy Zbrostawice).

W roku 2009 na wniosek strony wydano **17** decyzji administracyjnych zmieniających termin wykonania zarządzeń wydanych w latach wcześniejszych

Wyniki przeprowadzonych kontroli oraz ilość wydanych decyzji administracyjnych świadczą, że stan sanitarno – higieniczny, sanitarno – techniczny wielu placówek oraz stan bezpieczeństwa dzieci i młodzieży w tych placówkach wymagają nadal poprawy.

W ramach Akcji wypoczynku zimowego i letniego w miejscu zamieszkania na tzw. półkoloniach i koloniach w 23 placówkach wypoczywało 1863 dzieci. Wszystkie placówki otrzymały pozytywną kwalifikację. W wyniku kontroli 14 placówek w trakcie trwania wypoczynku nie stwierdzono nieprawidłowości.

W maju 2009r. Główny Inspektor Sanitarny skierował pismo do prezydentów miast, burmistrzów i wójtów dotyczące wzmożonego nadzoru nad piaskownicami ogólnodostępnymi oraz w żłobkach i przedszkolach. Na terenie powiatu tarnogórskiego skontrolowano piaskownice w 16 przedszkolach. W 8 przypadkach wydano zalecenia pokontrolne (wymianę piasku oraz zabezpieczenie przed odchodami zwierzęcymi).

W okresie wiosny i jesieni przeprowadzono kontrole oceniające warunki do utrzymania higieny osobistej uczniów w szkołach. Na tę okoliczność skontrolowano 12 placówek. W 3 placówkach stwierdzono brak odpowiedniej ilości środków do utrzymania higieny osobistej uczniów w związku z czym wydano zalecenia pokontrolne. Nałożono 3 mandaty karne za brak odpowiedniej ilości środków czystości w w/w placówkach. Natomiast w 1 przypadku wydano decyzję administracyjną zarządzającą na zły stan sanitarno-techniczny pomieszczeń sanitarnych dla uczniów.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu w ramach działalności oświatowo-zdrowotnej oraz nadzoru bieżącego prowadził badania problemowe dot. prawidłowego rozsadzania dzieci i młodzieży w meblach, higienicznej oceny rozkładów zajęć.

Nieprawidłowości w zakresie rozkładów zajęć dotyczyły zablokowanych zajęć z wychowania fizycznego, przekroczenia dopuszczalnej ilości godzin lekcyjnych w poszczególnych dniach tygodnia.

Generalnie oceniamy, że rozkłady zajęć, sporządzane są z coraz lepszą znajomością podstawowych zasad planowania. Stwierdzone odchylenia często wyjaśnione były jako konieczność dostosowania planów zajęć do rozkładu jazdy autobusów MZK w gminach.

Nadal występuje konieczność doposażania placówek w meble szkolne wymiarowe zgodnie z Polskimi Normami.

W ramach sprawowanego nadzoru sanitarnego nad szkolnymi pracownikami chemicznymi oraz w wyniku systematycznych działań prowadzonych przez pracowników pionu higieny dzieci i młodzieży dotyczących nadzoru nad przeterminowanymi substancjami i preparatami chemicznymi w szkołach a także ich utylizacją stwierdza się, że placówki szkolne nie posiadają takich substancji i preparatów.

W roku sprawozdawczym zgłoszono 2 interwencje, z tego obie były bezzasadne. Jedna dotyczyła złego stanu sanitarno-higienicznego pomieszczeń gospodarczo – kuchennych oraz braku zgłoszenia wypoczynku do PPIS, druga dotyczyła złego stanu sanitarno-higienicznego pomieszczeń przedszkola.

Istotnym corocznym problemem na terenie powiatu tarnogórskiego są pojedyncze ogniska wszawicy w przedszkolach i szkołach podstawowych. Na dzisiaj w skali powiatu nie stanowi to problemu medycznego. Dużo jest preparatów i szamponów skutecznie zwalczających wszawicę. Problemem jest higiena osobista, a właściwie jej brak w kilkunastu rodzinach. Dodatkowo niektóre zapisy legislacyjne lub ich brak oraz źle pojmowana przez rodziców ochrona dóbr osobistych ich dzieci stanowią niekiedy trudności we wczesnym rozpoznawaniu i lokalizacji ogniska w całym łańcuchu epidemicznym wszawicy. Dotychczasowa współpraca Inspekcji Sanitarnej z dyrektorami przedszkoli i szkół oraz lekarzami POZ pozwala wygaszać te ogniska. Większej współpracy w tym zakresie oczekujemy od Ośrodka Pomocy Rodzinie.

Podsumowując należy stwierdzić, że

1. Problemem w dalszym ciągu pozostaje bieżące zapewnienie uczniom środków higieny (mydła w płynie i ręczników papierowych oraz papieru toaletowego). Wynika to między innymi jak z niewłaściwych zachowań uczniów w szkołach poprzez notoryczne niszczenie przez nich dozowników, pojemników na papier, a także artykułów higienicznych w pomieszczeniach sanitarnych.

2. Placówki oświatowo-wychowawcze w dalszym ciągu wymagają nakładów finansowych celem modernizacji i remontów pomieszczeń.
3. Koniecznym jest większe zaangażowanie sił i środków przez władze samorządowe w terminowe realizowanie wydawanych decyzji administracyjnych. Ponadto wskazanym jest bardziej efektywna współpraca władz samorządowych miasta z Inspekcją Sanitarną.

6. Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny

Działalność Sekcji Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego realizowana była na podstawie art. 3 ustawy z dnia 14.03.1985r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (jedn. tekst Dz. U. z 2006r. Nr 122, poz. 851 z późn. zm.) poprzez wykonywanie zadań, których celem było zapewnienie właściwego stanu sanitarno-zdrowotnego w realizowanych obiektach, takich jak szpitale, obiekty żywieniowo-żywnościowe, zakłady pracy, itp., a także zagwarantowanie, aby projektowane obiekty nie powodowały zagrożenia i uciążliwości dla ludzi zamieszkałych i przebywających w ich sąsiedztwie.

Teren obszaru działania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu obejmuje miasta: Bytom, Piekary Śląskie oraz powiat tarnogórski, w skład którego wchodzi miasta: Tarnowskie Góry, Miasteczko Śląskie, Kalety, Radzionków oraz gminy: Zbrostawice, Tworóg, Krupski Młyn, Świerklaniec i Ożarówice, co stanowi obszar o powierzchni 75 193,65ha.

Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny realizowany był poprzez zajmowanie stanowiska w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych w sprawach:

- ***projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko***

Powiat tarnogórski swoim zasięgiem obejmuje teren o powierzchni 64 252,65 ha, w tym miasto Tarnowskie Góry – 8 347 ha. Planem zagospodarowania przestrzennego objętych jest 72,9% powierzchni terenu powiatu tarnogórskiego.

Sekcja Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego wydała 2 postanowienia i 4 opinie sanitarne dotyczące miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz 8 opinii sanitarnych dotyczących zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko. Przedkładane wnioski o uzgodnienie planów zagospodarowania przestrzennego głównie dotyczyły obszaru kilku dzielnic.

Dla powiatu tarnogórskiego uzgodniono:

- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego północnych dzielnic miasta Tarnowskie Góry – Opatowice, Rybna, Strzybnica, Pniowiec, Sowice, części Lasowic na północ od ulicy Częstochowskiej i terenów leśnych,
- projekt zmian fragmentu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla dzielnicy Bobrowniki Śląskie – Wschód w Tarnowskich Górach,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dzielnic południowych miasta Tarnowskie Góry – Bobrowniki Zachód, Repty Śląskie, Stare Tarnowice i osiedle „Przyjaźń”,

- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Tworóg w sołectwie Brynek i Tworóg,
- projekt zmiany miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego „Kalety – część zachodnia” i „Kalety – część wschodnia”,
- projekt zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części obszaru sołectwa Pyrzowice.

Wnioski z terenu gmin stanowiły niewielki procent uzgodnionych planów. Ustalenia tych planów dotyczyły głównie rozszerzenia terenów pod zabudowę mieszkaniową oraz usługową i uwzględniały ochronę środowiska, przyrody i zdrowia ludzi.

Na terenach zabudowy mieszkaniowej i mieszkaniowo-usługowej dopuszcza się wprowadzenie nieuciążliwej funkcji usługowej tj.: usługi handlu, gastronomii, rzemiosła usługowego, administracji, kultury, opieki zdrowotnej, usługi pocztowe oraz funkcje biurowe, gabinety. Zakazano lokalizacji obiektów usługowych zaliczanych do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, lokalizacji funkcji o uciążliwości wykraczającej poza granice terenu inwestycji, a także realizacja m.in. funkcji produkcyjnej, baz, składów, stacji paliw i obsługi pojazdów, warsztatów. Zapisy planów uwzględniały oddzielenie terenów przemysłowych od terenów chronionych pasami zieleni izolacyjnej o minimalnej szerokości 5 m wzdłuż granicy terenu od strony terenów zabudowy mieszkaniowej.

W projektach planów ustalano szczegółowe zapisy dotyczące rozwiązań w zakresie gospodarki wodno-ściekowej oraz gospodarki odpadami, wskazując m.in. kierunki rekultywacji terenów po byłym składowisku odpadów komunalnych oraz terenów składowisk odpadów poprzemysłowych po byłych zakładach chemicznych. Wyznaczono strefę ochrony cieków wodnych i terenów zieleni przyrodnej urządzonej i nieurządzonej położonej wzdłuż cieków lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie, a także strefę ochrony sanitarnej wokół cmentarza w odległości 50 m. Ponadto, przy przekształceniu istniejącego zagospodarowania terenów w związku z realizacją zabudowy związanej ze strefą ekonomiczną lotniska ustalono strefę ograniczonego użytkowania – strefa oddziaływania lotniska.

W przypadku braku miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego uzgadniano warunki zabudowy i zagospodarowania terenu. Sekcja Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego uzgodniła 5 wniosków dotyczących warunków zabudowy i zagospodarowania terenu.

- ***przedsięwzięć przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia, zwanej dalej „decyzją o środowiskowych uwarunkowaniach”***

Sekcja Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego wydała 54 opinii sanitarnych przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia,

zwanej dalej „decyzją o środowiskowych uwarunkowaniach”, natomiast w 2008 roku liczba ta wynosiła **72**.

Przy zajmowaniu stanowisk w ramach sprawowanego zapobiegawczego nadzoru sanitarnego zwracano szczególną uwagę na takie zagadnienia, jak:

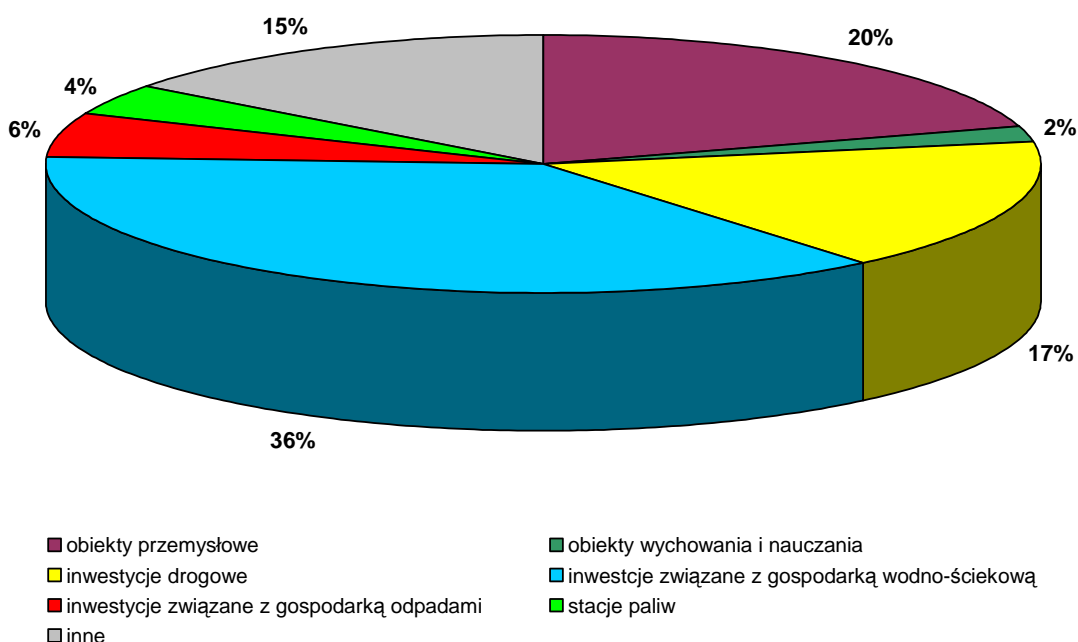
- rodzaj i charakterystyka przedsięwzięcia z uwzględnieniem skali i zasięgu oddziaływania, możliwości kumulowania się oddziaływań zwłaszcza w sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej,
- planowane przeznaczenie terenu, w tym oddzielenie stref mieszkaniowych i usługowych od przemysłowych, wyznaczenie terenów pod inwestycje mogące znacząco oddziaływać na środowisko oraz zachowanie stref ochronnych, w celu ograniczenia niekorzystnego wpływu na jakość i komfort życia mieszkańców,
- funkcja i ład przestrzenny oraz rekultywacja terenów poprzemysłowych, w celu zapewnienia prawidłowego rozwoju miasta i uporządkowania krajobrazu,
- gospodarka wodno-ściekowa, gospodarka odpadami, zachowanie standardów emisji hałasu i zanieczyszczeń powietrza ze szczególnym uwzględnieniem zastosowanych rozwiązań chroniących środowisko i zdrowie ludzi,
- właściwa organizacja prac remontowo-budowlanych oraz odpowiednie warunki higieniczno-sanitarne w miejscach pracy poprzez zastosowanie odpowiednich urządzeń i rozwiązań technicznych.

Uzgadnianie lub opiniowanie pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych przedsięwzięć dotyczyło takich obiektów, jak np.: obiekty żywnościowo-żywnościowe, usługowo-handlowych, obiekty przemysłowe, obiekty turystyczne, w tym hotele, pensjonaty, obiekty wychowania i nauczania (szkoły, przedszkola), obiekty ochrony zdrowia (przychodnie, apteki, pomieszczenia indywidualnej i grupowej praktyki lekarskiej, itp.), zakłady kosmetyczno-fryzjerskie i odnowy biologicznej, inwestycje drogowe, inwestycje związane z gospodarką wodno-ściekową, inwestycje związane z gospodarką odpadami, stacje paliw i inne.

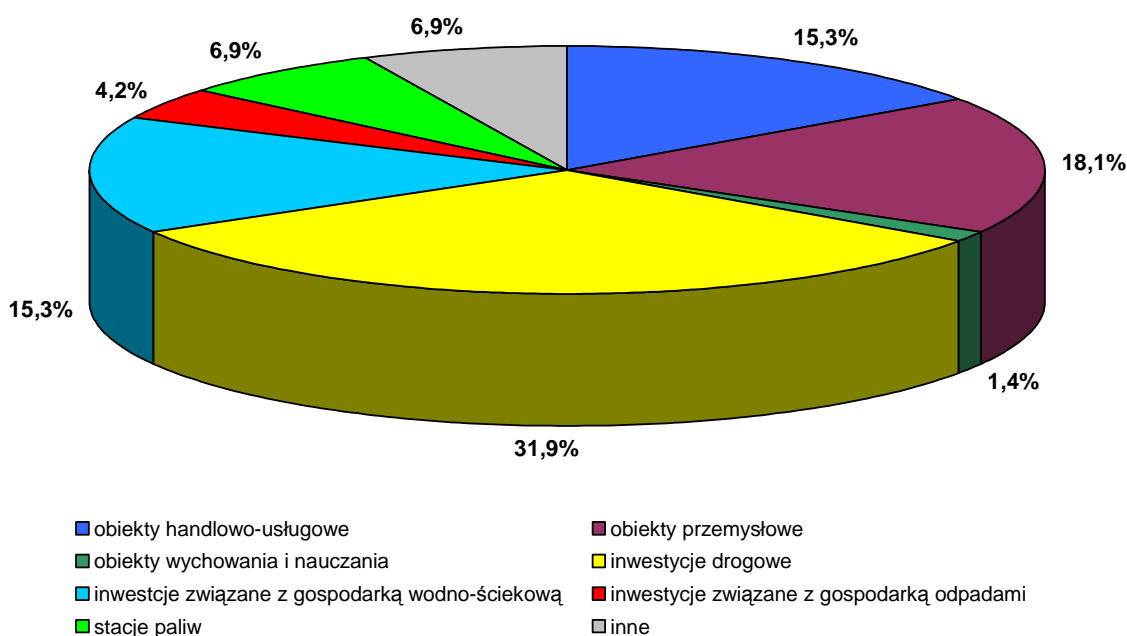
Podstawową grupę zaopiniowanych przedsięwzięć przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach stanowiły obiekty inwestycje związane z gospodarką wodno-ściekową – 36%. Pod względem ilościowym kolejną grupę stanowiły obiekty przemysłowe – 20 %, inwestycje drogowe – 17%.

Tematyka pozostałych inwestycji dotyczyła obiektów wychowania i nauczania, stacji paliw oraz inwestycji związanych z gospodarką odpadami.

Procentowy udział poszczególnych grup inwestycji zaopiniowanych przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach w roku 2009

Procentowy udział poszczególnych grup inwestycji zaopiniowanych przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach w roku 2008

Porównując lata 2008 i 2009 zaobserwowano znaczny wzrost inwestycji związanych z gospodarką wodno-ściekową. Niewielki wzrost dotyczył inwestycji związanych z gospodarką odpadami, obiektów przemysłowych oraz obiektów wychowania i nauczania.

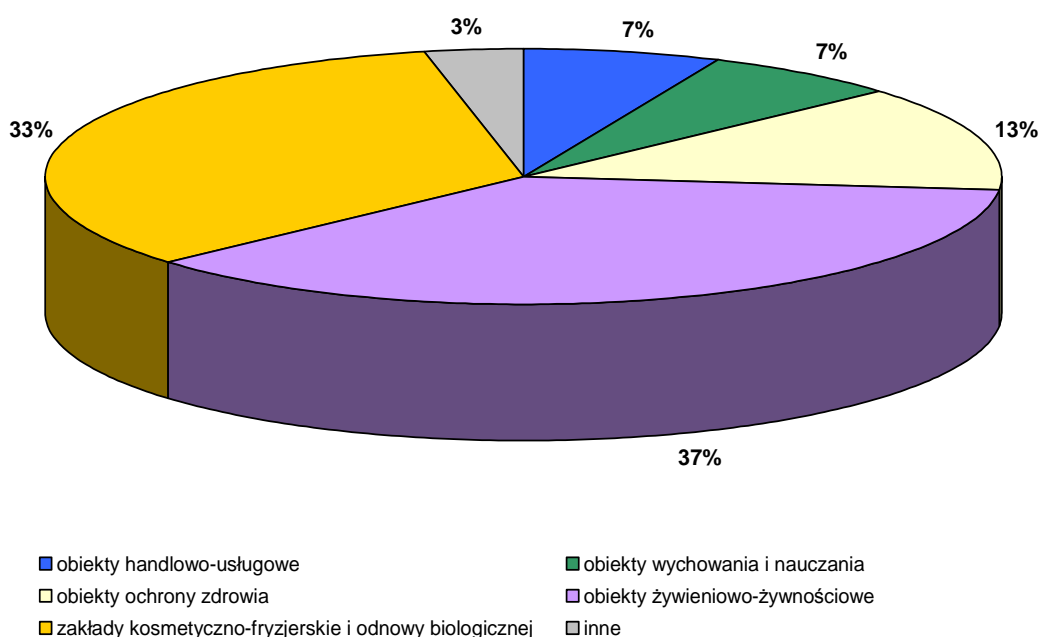
Znaczny spadek dotyczył inwestycji drogowych, a niewielki – stacji paliw. W porównaniu do roku 2008 w katalogu grup inwestycyjnych nie odnotowano obiektów handlowo-usługowych.

- dokumentacji projektowych inwestycji, w szczególności projektów budowlanych

W Sekcji Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego uzgodnionych zostało **30** dokumentacji projektowych, natomiast w 2008 roku liczba ta wynosiła **32**.

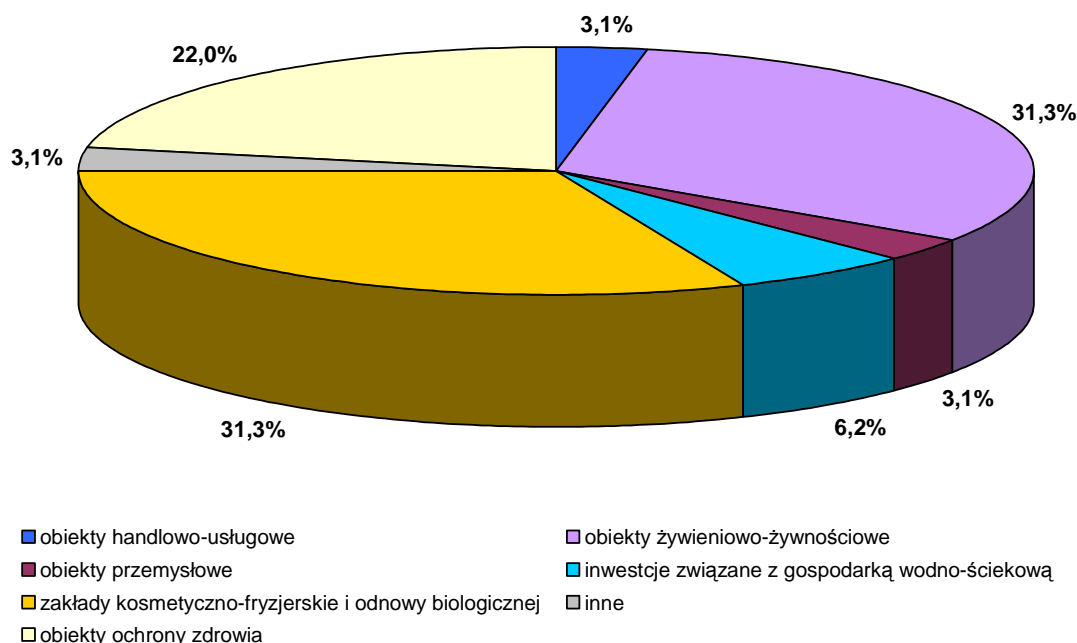
Największy procent wśród zaopiniowanych projektów stanowiły obiekty żywnościowo-żywnościowych – 37%, zakłady kosmetyczno-fryzjerskie i odnowy biologicznej – 33%. Kolejną grupę stanowiły obiekty ochrony zdrowia – 13% oraz obiekty handlowo-usługowe oraz obiekty wychowania i nauczania – po 7%.

Procentowy udział zaopiniowanej dokumentacji projektowej dla poszczególnych obiektów / inwestycji w roku 2009

Liczba uzgodnień dokumentacji projektowych w 2009r. **zmałała o ok. 6%** w stosunku do roku 2008.

Procentowy udział zaopiniowanej dokumentacji projektowej dla poszczególnych obiektów / inwestycji w roku 2008

Porównując lata 2008 i 2009 zaobserwowano niewielki wzrost związany z obiektami żywnościowo-żywnościowymi, zakładami kosmetyczno-fryzjerskimi i odnowy biologicznej oraz obiektami handlowo-usługowymi. Spadek dotyczył obiektów ochrony zdrowia.

W porównaniu do roku 2008 w katalogu grup inwestycyjnych pojawiły się obiekty wychowania i nauczania, natomiast nie odnotowano inwestycji związanych z gospodarką wodno-ściekową oraz obiektów przemysłowych.

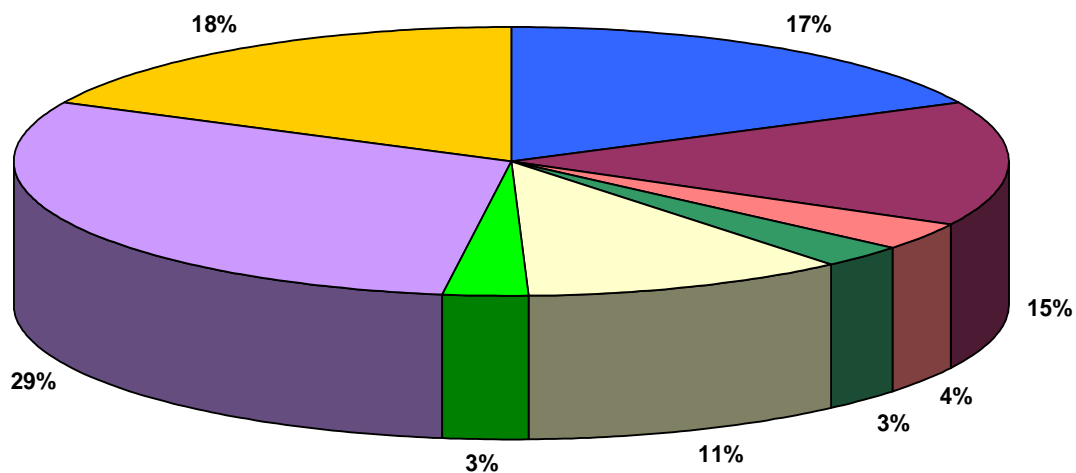
– obiektów budowlanych przed dopuszczeniem ich do użytkowania przez właściwy organ

W Sekcji Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego wydano **113** opinii sanitarnych dopuszczających do użytkowania, natomiast w 2008 roku liczba ta wynosiła **95**.

Liczba dokonanych odbiorów w 2009 roku **wzrosła o ok. 16%** w stosunku do roku 2008.

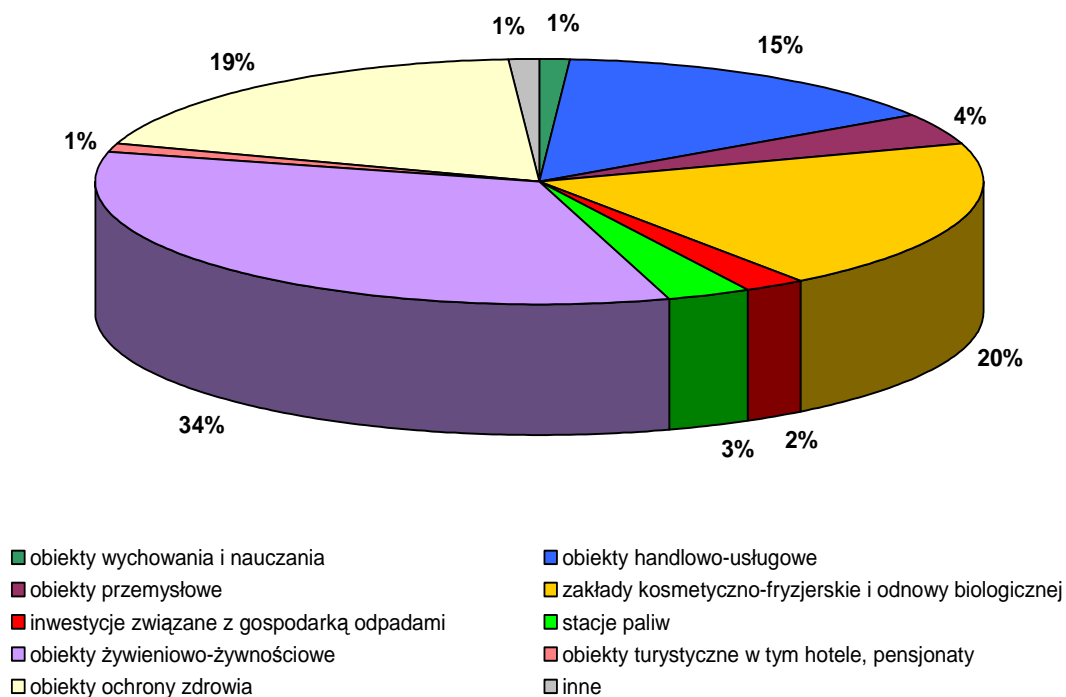
Wśród obiektów dopuszczonych do użytkowania największą grupę stanowią obiekty żywnościowo-żywnościowych – 29%. Kolejną grupę stanowiły zakłady kosmetyczno-fryzjerskie i odnowy biologicznej – 18%, obiekty handlowo-usługowe – 17%, obiekty przemysłowe – 15%, obiekty ochrony zdrowia – 11%. Niewielki procent stanowiły obiekty turystyczne, obiekty wychowania i nauczania oraz stacje paliw.

Procentowy udział poszczególnych grup obiektów dopuszczonych do użytkowania w roku 2009

- obiekty handlowo-usługowe
- obiekty przemysłowe
- obiekty turystyczne, w tym hotele, pensjonaty
- obiekty wychowania i nauczania
- obiekty ochrony zdrowia
- stacje paliw
- obiekty żywnościowo-żywnościowe
- zakłady kosmetyczno-fryzjerskie i odnowy biologicznej

Procentowy udział poszczególnych grup obiektów dopuszczonych do użytkowania w roku 2008

Porównując lata 2008 i 2009 zaobserwowano znaczny wzrost związany z obiektami przemysłowymi. Niewielki wzrost dotyczył obiektów wychowania i nauczania oraz obiektów turystycznych. Znaczny spadek dotyczył obiektów ochrony zdrowia, natomiast niewielki – zakładów kosmetyczno-fryzjerskich i odnowy biologicznej oraz obiektów handlowo-usługowych. Na porównywalnym poziomie utrzymały się obiekty żywieniowo-żywnościowe.

W porównaniu do roku 2008 w katalogu grup inwestycyjnych nie odnotowano inwestycji związanych z gospodarką odpadami..

Porównując rok 2008 i 2009 w ilości wszystkich załatwianych spraw obserwujemy niewielki wzrost obiektów budowlanych dopuszczonych do użytkowania. W 2009 zanotowano również, w stosunku do roku 2008 wzrost przeprowadzonych wizji lokalnych. Z uwagi, iż teren powiatu tarnogórskiego w 72,9% powierzchni objęty jest miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego określającym poszczególne kategorie przeznaczenia terenu, może wpłynąć na zainteresowanie potencjalnych inwestorów.

7. Oświata Zdrowotna

Kierunki działań w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia w 2009 roku wynikały z założeń Narodowego Programu Zdrowia, wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego oraz sytuacji epidemiologicznej i potrzeb zdrowotnych mieszkańców.

Zgodnie z definicją oświaty zdrowotnej rozumianej jako medycyna zdrowego człowieka, działania w tym zakresie ukierunkowane były głównie na środowiska ludzi zdrowych, zwłaszcza: dzieci i młodzież, rodziców, opiekunów, nauczycieli i wychowawców, personel zakładów opieki zdrowotnej i zakładów pracy.

Do najważniejszych działań w zakresie promocji zdrowia należało:

1. Prowadzenie działań zmierzających do poprawy i umacniania zdrowia społeczności lokalnej w zakresie: zapobiegania chorobom zakaźnym, propagowania zdrowego stylu życia, zapobiegania nałogom.
2. Inicjowanie programów i akcji prozdrowotnych.
3. Koordynowanie i nadzorowanie działalności oświatowo-zdrowotnej i promocji zdrowia.
4. Prowadzenie współpracy w ramach edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia.

Mając na uwadze powyższe zadania sekcja Oświaty Zdrowotnej PSSE podejmowała następujące inicjatywy i przedsięwzięcia prozdrowotne:

Program „Trzymaj Formę!”

Program edukacyjny skierowany jest głównie do uczniów szkół gimnazjalnych (klasy I-III) i klas V- VI szkół podstawowych. Głównym celem programu jest zwiększenie świadomości dotyczącej wpływu żywienia i aktywności fizycznej na zdrowie.

W roku szkolnym 2008/2009 program realizowany był w 16 szkołach, natomiast w roku szkolnym 2009/2010 chęć udziału w niniejszym programie wyraziły 22 szkoły. Po raz pierwszy program będzie realizowany w Szkołach Specjalnych. Dla należytej realizacji programu przygotowano i przeprowadzono szkolenie dla szkolnych koordynatorów programu, prowadzono dystrybucję materiałów edukacyjnych, rozpropagowano konkurs na projekt edukacyjny najlepiej realizujący założenia programu „Trzymaj Formę!”, monitorowano właściwy przebieg i realizację działań programowych w placówkach nauczania i wychowania. Największą trudnością w realizacji programu jest malejąca ilość materiałów edukacyjnych w kolejnych edycjach programu.

„Program Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu. Cele i Zadania na rok 2009”

Działania podjęte w 2009 roku w ramach realizacji programu skierowane były do ogółu społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem studentów. Podjęto następujące działania: w związku z organizacją i obchodami Światowego Dnia bez Papierosa, Kampanią „Ostrzeżenia Zdrowotne” i Światowego Dnia Rzucania Palenia Tytoniu

- opracowano i przeprowadzono konkurs plastyczny pt. „Czyste powietrze wokół nas”
- zorganizowano i obsługiwano punkty informacyjne między innymi, w czasie Rejonowych Mistrzostw Udzielania I Pomocy, Olimpiady Zdrowego Stylu Życia PCK Bytom,
- prowadzono dystrybucję materiałów oświatowo-zdrowotnych na temat szkodliwości palenia tytoniu.
- koordynowano badania ankietowe przeprowadzone w placówkach nauczania i wychowania, zakładach opieki zdrowotnej, zakładach pracy oraz w zakładach gastronomicznych. Badania ankietowe dotyczyły przestrzegania zakazu palenia tytoniu w nadzorowanych obiektach, na podstawie art. 5 Ustawy z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. z 1996 r. Nr 10, poz. 55 z późn. zmianami). Badania ankietowe przeprowadzane były przez pracowników nadzoru sanitarnego PSSE w Bytomiu w ramach prowadzonego bieżącego nadzoru sanitarnego. Badania przeprowadzono łącznie w 338 placówkach wśród 6171 osób zatrudnionych w kontrolowanych zakładach.

Przedszkolny Program Edukacji Antytytoniowej pt. ”Czyste Powietrze wokół nas”

Program skierowany jest do dzieci 5 i 6 letnich uczęszczających do przedszkoli ich rodziców i opiekunów. Głównym celem programu jest zwiększenie umiejętności dzieci w zakresie radzenia sobie w sytuacjach, gdy przebywają w zadymionych pomieszczeniach lub gdy dorośli palą przy nich tytoń, oraz wzrost kompetencji rodziców w zakresie ochrony dzieci przed ekspozycją na dym tytoniowy. W roku szkolnym 2008/2009 zgodnie z wytycznymi programem należało objąć 10 % przedszkoli będących pod nadzorem PPIS w Bytomiu. Program do realizacji zaproponowano 7 przedszkolom z powiatu tarnogórskiego, które chętnie wzięły udział w przedsięwzięciu. W roku szkolnym 2009/2010 programem należało objąć 30% przedszkoli, które są pod nadzorem PPIS w Bytomiu. Dlatego do jego realizacji w kolejnej edycji zaproszono 3 nowe przedszkola. W powiecie tarnogórskim program będzie realizowany w 9 przedszkolach. Jedno przedszkole nie było zainteresowane dalszą realizacją programu.

Dla należytej realizacji programu: pozyskano kredki, przygotowano i przeprowadzono szkolenie dla przedszkolnych koordynatorów programu, przeprowadzono dystrybucję materiałów edukacyjnych, rozpropagowano konkursy; konkursu wojewódzki na przedstawienie edukacyjne najlepiej realizujące założenia w/w programu i konkurs powiatowy - plastyczny pt. „Czyste powietrze wokół nas”, monitorowano właściwy przebieg i realizację działań programowych w placówkach nauczania i wychowania. Program jest chętnie realizowany przez placówki przedszkolne.

Profilaktyka HIV/AIDS

Kampania medialna pod hasłem „Wróć bez HIV” zainicjowana przez Krajowe Centrum ds. AIDS – w roku 2008 i trwająca do 1 grudnia 2009r. skierowana była do osób dorosłych, podróżujących w celach turystycznych i zarobkowych.

Zasadnicze działania polegały na koordynowaniu przedsięwzięć w związku z Ogólnopolską Multimedialną Kampanią Społeczną „Wróć bez HIV”, poprzez współorganizację Olimpiady Zdrowego Stylu Życia 2009/2010 z Rejonowym Zarządem PCK Bytom. Inicjowano narady w wybranych placówkach służby zdrowia, wypożyczalniach sprzętu wodnego nad zalewem Nakło-Chechło. Przygotowano i zorganizowano dwie akcje bezpłatnego testowania w PSSE Bytom, współorganizowano szkolenie pt. „Medyczne i psychospołeczne aspekty HIV/AIDS”, rozpropagowano konkursy: III wojewódzki konkurs wiedzy o AIDS pt. „Żyję bez ryzyka” i konkurs

„Czego Jaś się (na) uczy”, wypożyczano filmy edukacyjne, rozpowszechniano materiały edukacyjne.

„Wolność Oddechu – Zapobiegaj Astmie”

Program skierowany był do dzieci klas I – III ich rodziców i opiekunów. Celem programu było uświadomienie rodzicom i opiekunom dzieci znaczenia wczesnej profilaktyki astmy oraz stworzenie dzieciom zagrożonym chorobą możliwości optymalnej jakości życia. W roku szkolnym 2008/2009 program realizowano w 5 szkołach podstawowych w 9 klasach, objęto 191 dzieci. Był to ostatni rok realizacji programu.

W celu prawidłowej realizacji programu przygotowano i przeprowadzono szkolenia dla szkolnych koordynatorów programu, przeprowadzono dystrybucję materiałów edukacyjnych, monitorowano właściwy przebieg i realizację działań programowych w placówkach nauczania i wychowania.

„Profilaktyka zakażeń meningokokowych”

Program adresowany jest do ogółu społeczeństwa. Celem główny programu jest podniesienie poziomu wiedzy w zakresie zapobiegania zakażeniom wywołanym drobnoustrojami z gatunku *Neisseria meningitidis*. Program realizowano głównie poprzez dystrybucję materiałów edukacyjnych, ekspozycję plakatów. Materiały informacyjno – edukacyjne dot. profilaktyki inwazyjnej choroby meningokokowej nie cieszyły się zainteresowaniem z uwagi na brak nowych treści i form przekazu.

Konkurs wojewódzki pt. „Grypo nie chcemy Cię w naszym domu” ogłoszony przez WSSE Katowice skierowany był głównie do dzieci uczęszczających do przedszkoli. Celem konkursu było utrwalenie wiedzy nt. właściwych zachowań higienicznych wśród dzieci. Przestrzeganie zasad higieny to podstawowe działanie w profilaktyce grypy. Zgodnie z zaleceniami WSSE Katowice regulamin konkursu został przekazany do placówek.

Profilaktyka grypy na etapie powiatowym

W wyniku zaistniałej sytuacji epidemiologicznej kraju dot. zachorowań na grypę PSSE w Bytomiu opracowała komunikat odnośnie grypy *typu A/H1N1*, który w ramach współpracy z sekcją Higieny Dzieci i Młodzieży został przekazany do placówek oświatowych. Dodatkowo przekazano informacje dot. zachorowań na grypę do lokalnych gazet. W ramach posiadanych materiałów PSSE Bytom prowadziła bieżącą dystrybucję materiałów edukacyjnych.

Dla zainteresowanych osób przez cały rok udostępniane są zbiory videoteki z zakresu Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia. Najwięcej korzystają z tej możliwości nauczyciele i higienistki. Filmy edukacyjne wykorzystywane są w programach profilaktycznych i akcjach realizowanych w szkołach.

W 2009r Państwowa Powiatowa Inspekcja Sanitarna w Bytomiu włączyła się w współorganizację **„Rejonowych Mistrzostw Udzielania I Pomocy”** i **„Eskulapiadę Wiedzy o Zdrowiu”** organizowanych przez Polski Czerwony Krzyż Oddział w Bytomiu

W powiecie tarnogórskim w roku 2009 przeprowadzono łącznie 20 wizytacji pracy w placówkach nauczania, wychowania i opieki zdrowotnej oraz 22 narady dot. pozyskania partnerów oraz inauguracji programów profilaktycznych.

Podsumowując należy stwierdzić, że

Realizacje przedstawionych przedsięwzięć, programów można uznać za zadowalające. Nie mniej jednak w działaniach na rzecz umacniania zdrowia niezbędne jest zaangażowanie i współpraca jak największej liczby podmiotów, które odpowiedzialne są za kształtowanie i realizację polityki prozdrowotnej na poziomie lokalnym. Wiodącą rolę w ustalaniu priorytetów, integracji i koordynowaniu inicjatyw poszczególnych instytucji i organizacji mogłyby podejmować władze samorządowe. Ważne jest także przeznaczenie większego budżetu na akcje i materiały z zakresu profilaktyki i promocji zdrowia.